

Fremsat den 6. oktober 2021 af klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen)

Forslag

til

Lov om projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen

Anvendelsesområde

§ 1. Loven finder anvendelse på projektering og anlæg af en inddæmmet ø, der placeres i den eksklusive økonomiske zone i Nordsøen (energiøen).

Stk. 2. Energiøens forventede placering i Nordsøen fremgår af lovens bilag 1. Den nærmere placering fastlægges ved meddelelse af tilladelse til anlæg af energiøen, jf. § 4, stk. 1 og stk. 2.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse på elproduktionsanlæg, eltransmissionsnettet, herunder kabler, og udlandsforbindelser, der skal kobles til energiøen.

Projektering og meddelelse af tilladelser

§ 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at foretage den forberedelse og projektering, herunder afholdelse af udbud, samt de øvrige dispositioner, som er nødvendige for projektering og anlæg af energiøen.

§ 3. Efter ansøgning fra udbudsvinderen meddeler klima-, energi- og forsyningsministeren tilladelse til gennemførelse af forundersøgelser til energiøen.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår for tilladelsen til forundersøgelser, herunder om de forhold, som skal undersøges, om forundersøgelsesens forløb og tidsrum samt om overholdelsen af miljø- og sikkerhedskrav.

§ 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren meddeler tilladelse til anlæg af energiøen.

Stk. 2. Tilladelsen, der fastsætter den konkrete placering, konstruktion, størrelse og design af energiøen, meddeles på baggrund af udbudsvinderens projektbeskrivelse og ansøgning om tilladelse til anlæg af energiøen.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren meddeler supplerende tilladelser til dispositioner, som er nødvendige for gennemførelsen af projektering og anlæg af energiøen.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i tilladelserne efter stk. 1 og stk. 3 fastsætte vilkår, herunder frister knyttet til arbejdets udførelse. Klima-, energi- og forsynings-

ningsministeren kan i tilladelserne endvidere fastsætte vilkår for den efterfølgende vedligeholdelse og drift af energiøen.

§ 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om krav til ansøgninger og tilladelser efter §§ 3 og 4.

§ 6. Tilladelser og andre afgørelser efter §§ 3 og 4 offentliggøres samtidig med, at de meddeles modtageren.

Forholdet til anden lovgivning

§ 7. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler med henblik på at gennemføre eller anvende internationale konventioner og EU-regler om forhold, der er omfattet af denne lov, herunder forordninger, direktiver og beslutninger om naturbeskyttelse.

§ 8. Klima-, energi- og forsyningsministeren er myndighed for sagsbehandlingen af energiøen efter lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Meddelelse af tilladelser og andre afgørelser efter loven sker i medfør af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Stk. 2. Tilladelser efter § 4 erstatter tilladelsen i § 25 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Delegation

§ 9. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan bemyndige en myndighed eller institution, der er oprettet under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, eller anden statslig myndighed efter forhandling med vedkommende minister til at udøve beføjelser efter denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om udøvelsen af de beføjelser, som en myndighed bemyndiges til at udøve efter stk. 1.

Klageadgang

§ 10. Klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelser og andre afgørelser efter denne lov eller efter regler fastsat i medfør heraf kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Tilladelser og andre afgørelser efter denne lov eller regler fastsat i medfør heraf, som er truffet af en myndighed, til hvilken klima-, energi- og forsyningsministeren har delegeret en beføjelse, jf. 9, stk. 1, kan ikke påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed.

§ 11. Miljøministerens tilladelser efter § 20 i lov om råstoffer i sager vedrørende projektering og anlæg af energiøen kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 12. Kulturministerens tilladelser efter § 28 a, stk. 4, i museumsloven i sager vedrørende projektering og anlæg af energiøen kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Domstolsprøvelse

§ 13. Søgsmål til prøvelse af tilladelser og andre afgørelser efter denne lov og efter regler fastsat i medfør heraf samt tilladelser nævnt i lovens §§ 11 og 12, skal være anlagt senest 6 måneder efter meddelelsen til modtageren. Er tilladelsen eller afgørelsen offentliggjort, regnes fristen fra offentliggørelsen.

Stk. 2. Ved søgsmål om forhold vedrørende miljøet, der er omfattet af denne lov, skal retten påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter.

Tilsyn og påbud

§ 14. Klima-, energi- og forsyningsministeren fører tilsyn med overholdelsen af denne lov og regler fastsat i medfør heraf. Klima-, energi- og forsyningsministeren fører ligeledes tilsyn med tilladelser og andre afgørelser truffet efter

loven og regler fastsat i medfør heraf, herunder at vilkår i disse tilladelser og afgørelser overholdes.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om udøvelsen af tilsyn efter stk. 1.

§ 15. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan påbyde, at forhold, der strider mod loven eller mod regler fastsat i medfør heraf eller mod tilladelser eller andre afgørelser truffet i henhold til nævnte regler, bringes i orden straks eller inden for en nærmere angivet frist.

Gebyrer

§ 16. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyrer til dækning af omkostningerne ved

- 1) behandling af ansøgninger om tilladelser efter §§ 3 og 4 og
- 2) tilsyn efter § 14.

Strafbestemmelser

§ 17. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) påbegynder forundersøgelser, anlæg af energiøen eller andre dispositioner uden tilladelse efter §§ 3 og 4,
- 2) tilsidesætter vilkår i en tilladelse eller andre afgørelse i medfør af loven eller
- 3) undlader at efterkomme påbud efter § 15,

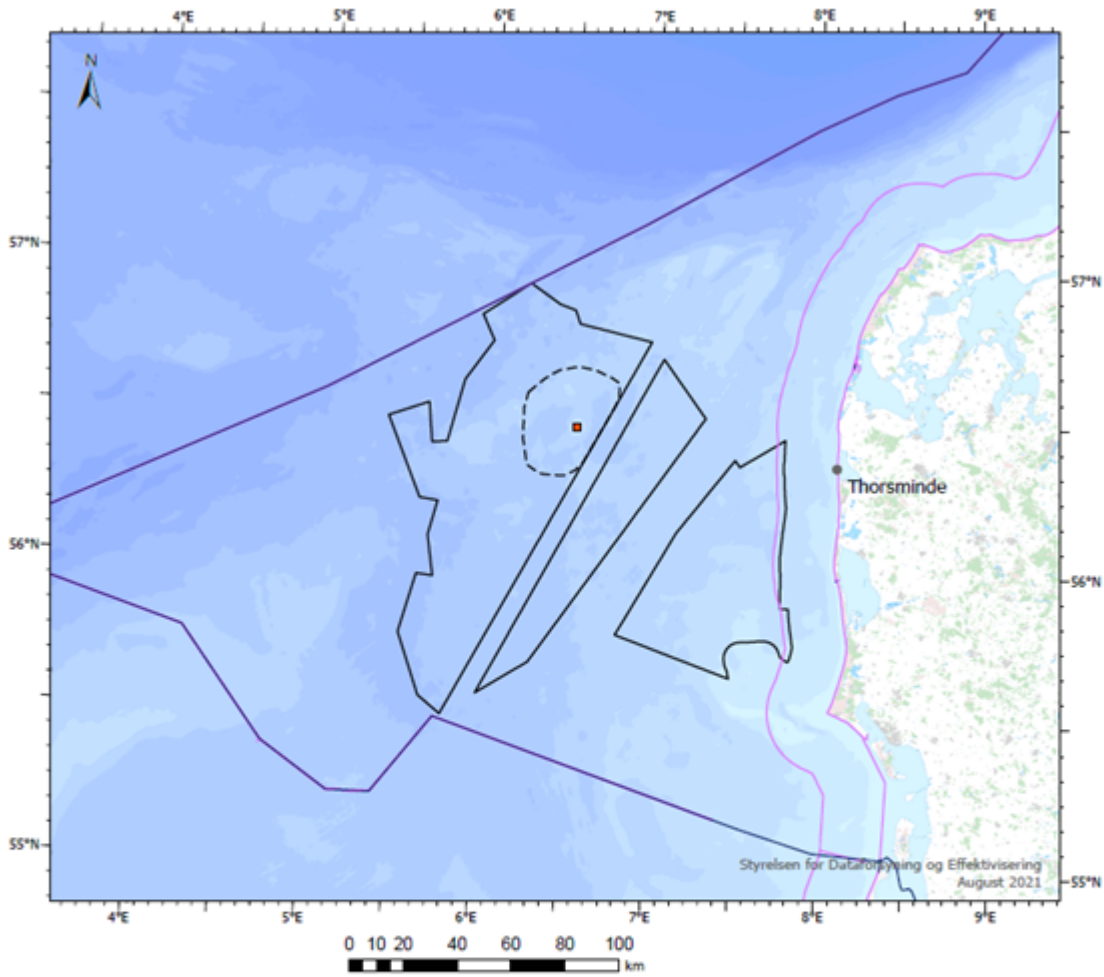
Stk. 2. I regler, som udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes bødestraf for overtrædelse af reglerne eller af vilkår og påbud fastsat i medfør af reglerne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ikrafttræden

§ 18. Loven træder i kraft den 1. januar 2022.

Oversigtskort over energiøens forventede placering i Nordsøen

Signaturforklaring:

- Forventet placering af energiøen
- Forundersøgelsesområde for placering af energiø samt 3 GW havvindmølleparker og relateret infrastruktur
- Screenede områder
- Eksklusiv Økonomisk Zone (EØZ)
- Søterritoriet

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
 - 2.1. Den grønne omstilling
 - 2.2. Placering af energiøen i Nordsøen
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Projektering, anlæg og meddelelse af tilladelse til en energiø i Nordsøen
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2. Miljøforhold ved anlæg af energiøen i Nordsøen
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3. Beskyttelse af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter ved anlæg af energiøen
 - 3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.1.1. Beskyttelse af Natura 2000-områder
 - 3.3.1.2. Beskyttelse af arter og deres levesteder
 - 3.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.4. Forhold vedrørende kulturarv ved projektering og anlæg af energiøen
 - 3.4.1. Gældende ret
 - 3.4.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.5. Klageadgang og domstolsprøvelse
 - 3.5.1. Århus-Konventionen
 - 3.5.1.1. Gældende ret
 - 3.5.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.5.2. Lov om råstoffer
 - 3.5.2.1. Gældende ret
 - 3.5.2.2. Klima-, Energi og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.5.3. Museumsloven
 - 3.5.3.1. Gældende ret
 - 3.5.3.2. Klima-, Energi og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.6. Lovforslagets forhold til lovgivning inden for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets ressort
 - 3.6.1. Lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven)
 - 3.6.1.1. Gældende ret
 - 3.6.1.2. Klima-, energi og forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.6.2. Lov om Energinet
 - 3.6.2.1. Gældende ret
 - 3.6.2.2. Klima-, energi og forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.7. Ejerskab af energiøen i Nordsøen
 - 3.7.1. Lov om screening af visse udenlandske direkte investeringer m.v. i Danmark (Investeringscreeningsloven)
4. FNs Verdensmål
5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Klimamæssige konsekvenser
9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
10. Forholdet til EU-retten
 - 10.1. Miljøvurderingsdirektivet
 - 10.2. VVM-direktivet
 - 10.3. Naturbeskyttelsesdirektiverne
 - 10.4. Miljøstraffedirektivet
 - 10.5. Vandrammedirektivet og havstrategidirektivet
 - 10.6. EU-regler om udbud

11. Hørte myndigheder og organisationer mv.
12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet indgik den 22. juni 2020 klimaaftalen for energi og industri mv. (herefter Klimaaftalen 2020) med henblik på at udvikle, udbygge og integrere grønne teknologier i energisektoren og industrien. Et af Klimaaftalens forskellige initiativer er etableringen af verdens første energiøer, idet aftalepartierne ved aftalen var enige om, at tiden er inde til en ny epoke for udbygningen af dansk havvind. Det følger således af Klimaaftalen 2020, at der skal anlægges en energiø i Nordsøen med 3 GW havvindmøller tilkoblet. På sigt er det ambitionen, at energiøen i Nordsøen skal have en kapacitet med plads til 10 GW havvindmøller.

Med Tillæg af 4. februar 2021 til klimaaf tale om energi og industri af 22. juni 2020 vedr. ejerskab og konstruktion af energiøer mv. (herefter Tillægsaftalen af 4. februar 2021) blev det besluttet, at energiøen i Nordsøen skal konstrueres som en inddæmmet ø ca. 100 km ud fra Thorsminde ved den jyske vestkyst. Energiøen skal ejes i et delt ejerskab mellem staten og én eller flere private aktører, hvor staten til enhver tid har majoritet i det fælles ejerskab. Energiøen skal udgøre et knudepunkt for de tilkoblede havvindmøller, og elektriciteten fra havvindmølleparkerne skal distribueres til Danmark og til de nabolande, der efter aftale deltager med udlandsforbindelser. Dette sker ved Energinets udbygning af eltransmissionsnettet på havet og på land. Det fremgår endvidere af Tillægsaftalen af 4. februar 2021, at anlægget af energiøen, de tilkoblede 3 GW havvindmøller, eltransmissionsnettet og forbindelserne til de deltagende nabolande på det foreliggende grundlag vanskeligt forventes at kunne realiseres før 2033, men dette søges optimeret.

Dette lovforslag angår projektering og anlæg af energiøen i Nordsøen, og lovforslaget har til formål at fastsætte de overordnede retlige rammer for det videre projekterings- og anlægsarbejde vedrørende energiøen. Projektering og anlæg af havvindmøller, eltransmissionsnettet og udlandsforbindelser, der skal kobles til energiøen i Nordsøen, vil ikke være omfattet af lovforslaget, da disse elementer forventes at kunne rummes inden for eksisterende lovgivning, ligesom energiøen på Bornholm og de dertil tilkoblede havvindmølleparker af samme årsag ikke vil være omfattet af lovforslaget.

Energiøen i Nordsøen er et hidtil uset energianlægsprojekt både i størrelse, kompleksitet og udviklingspotentiale. Arbejdet med projektet kræver derfor en række forberedende og projekteringsmæssige skridt hen mod energiøens endelige anlæg og ibrugtagning. Som led i dette arbejde foreslås det med lovforslaget, at klima-, energi- og forsyningsministeren bliver bemyndiget til at forberede og projektere an-

lægget af energiøen i Nordsøen. Selve driften af energiøen forventes hovedsagligt reguleret inden for rammerne af eksisterende lovgivning samt ved vilkår i anlægstilladelsen. Her til kommer vedtægterne for det selskab, der skal eje energiøen og aftalevilkår i kontrakter indgået mellem staten og den eller de deltagende private aktører, som vil skulle eje og opføre energiøen.

Med lovforslaget vil klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere bemyndiges til at meddele tilladelse til energiøens anlæg (anlægstilladelse). Til brug for meddelelsen af anlægstilladelsen indeholder lovforslaget en række bestemmelser, som vil regulere natur- og miljøforhold, og som vil give hjemmel til at fastsætte regler herom. Lovforslagets bestemmelser og regler fastsat i medfør heraf vil blive iagttaget forud for meddelelse af anlægstilladelsen. Ved udnyttelsen af bemyndigelserne i lovforslaget skal klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere sikre, at Danmarks EU-retlige forpligtelser i relation til natur- og miljøbeskyttelse efterleves. Det vil navnlig indebære forpligtelser i relation til habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet, havstrategidirektivet og VVM-direktivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet).

Lovforslaget vil endvidere etablere hjemmel til, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår i tilladelser til energiøen, som vil tage højde for eksempelvis sikkerhed til søs under anlægsarbejdet, forhold vedrørende kulturarv, miljøhensyn samt andre rammer for anlægsarbejdets udførelse. Lovforslaget vil i den forbindelse indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne udstede påbud om overholdelsen af vilkårene og føre tilsyn med overholdelsen af disse vilkår. Endelig indeholder lovforslaget bestemmelser om klageadgang, frister for domstolsprøvelse og straf.

2. Lovforslagets baggrund

2.1. Den grønne omstilling

Verdens første havvindmøllepark blev bygget i Danmark i 1991, og som pioner inden for vedvarende energi har Danmark en lang historie for at udnytte den kraftige vind på havet til produktion af strøm. Med Klimaaftalen 2020 blev det besluttet, at Danmark skal fortsætte traditionen ved at opføre to energiøer, nemlig en energiø i Nordsøen og en energiø på Bornholm.

Energiøen i Nordsøen skal bidrage til at udnytte Nordsøens vindressourcer. Energiøen vil udgøre et knudepunkt, der kan

skabe bedre sammenhæng mellem energi fra havvind og energisystemerne i regionen omkring Nordsøen. Energiøen vil være begyndelsen på en ny æra for produktion af energi fra havvind, der skal sikre grøn forsyning til Danmark, men også til udlandet.

Realiseringen af energiøen har afgørende betydningen for implementeringen af Klimaaftalen 2020 for så vidt angår den havvindudbygning, som på sigt skal bidrage til at elektrificere Danmark og Europa. Som grønne kraftværker på havet skal energiøen spille en betydelig rolle i andelen af vedvarende energi i Europa og dermed i udfasningen af fossile energikilder i Danmark og Europa. Danmark såvel som vores nabolande kan forvente et markant øget strømforbrug, og det er derfor afgørende for den grønne omstilling, at forøgelsen baseres på vedvarende energikilder.

Disse behov kan indfries ved at planlægge udbygningen med vedvarende energi sammen og på et regionalt plan, ligesom dette også bidrager til energiens frie bevægelighed på tværs af det indre marked. Med energiøen i Nordsøen viser Danmark vejen for Europa. Danmark bidrager også i kraft af energiøen i Nordsøen til opfyldelsen af Parisaftalen og til EU's ambitioner om at øge den europæiske kapacitet med havvind svarende til 300 GW inden 2050.

Tillægsaftalen af 4. februar 2021 lægger grundstenene til energiøen i Nordsøen med beslutninger om konstruktion og om privat-offentligt partnerskab for at udnytte kompetencer på tværs af staten og den private sektor med henblik på en omkostningseffektiv realisering af den grønne omstilling. Lovforslaget er til det formål påtænkt at udgøre rammerne for udmøntningen af de politiske aftaler om energiøen i Nordsøen. Lovforslaget vil udgøre det retlige grundlag for det videre arbejde med projektering og anlæg af energiøen som led i den grønne omstilling med udgangspunkt i Danmarks unikke placering i forhold til udnyttelse af denne type energi.

2.2. Placering af energiøen i Nordsøen

I april 2019 offentliggjorde Energistyrelsen en analyserapport om Havvindspotentialet i Danmark: screening af de danske farvande for mulige placeringer til ny havvind. Screeningen identificerede egnede arealer til etablering af samlet 12,4 GW havvind og disse egnede arealer omfattede også et større område i Nordsøen. Klima-, energi- og forsyningsministeren reserverede herefter området til havvind i medfør af § 22, stk. 3, i lovbekendtgørelse nr. 125 af 7. februar 2020 om fremme af vedvarende energi (VE-loven). Disse egnede arealer til placeringen af havvind blev også indmeldt som havvindsegnede arealudlæg til havplanen. Energiøen og de dertil koblede 3 GW havvindmøller forventes placeret i et af de ovennævnte screenede områder i Nordsøen.

I november 2020 besluttede aftaleparterne bag Klimaaftalen 2020, at der inden for de ovennævnte screenede og havvindsegnede havarealer i Nordsøen skulle iværksættes

forundersøgelser for et mindre område, hvori energiøen og de første tilkoblede 3 GW havvindmøller forventes placeret. Med Tillægsaftalen af 4. februar 2021 besluttede aftaleparterne at indsnævre området for den forventede placering af energiøen samt de første 3 GW havvindmøller. Denne beslutning om placeringen af energiøen og de tilkoblede 3 GW havvindmølleparker er baseret på en yderligere finscreening, som bl.a. tager højde for havbunds- og geologiske forhold, vindressourcer, eksisterende infrastruktur (eksempelvis rørledninger og kabler), økonomiske forhold som fiskeriinteresser og sejlkorridorer såvel som miljøforhold (beskyttede områder, sårbare naturtyper mv).

Aftaleparternes beslutning om placering af energiøen og de første tilkoblede 3 GW havvindmøller fremgår af oversigtskortet over energiøens forventede placering i den eksklusive økonomiske zone (bilag 1 til den foreslåede lov).

Det fremgår af oversigtskortet over energiøens forventede placering i den eksklusive økonomiske zone (bilag 1 til den foreslåede lov), at energiøen forventes placeret i Nordsøen ca. 100 km fra den jyske vestkyst, mens de tilkoblede 3 GW havvindmøller vil blive placeret rundt om energiøen med de tætteste havvindmøller ca. 80 km fra den jyske vestkyst ud fra Thorsminde. Denne placering vil indebære, at energiøen og de tilkoblede 3 GW havvindmøller, vil blive placeret i den eksklusive økonomiske zone. Oversigtskortet angiver endvidere et forundersøgelserområde rundt om energiøen. Inden for dette område vil de tilkoblede 3 GW havvindmøller skulle placeres. Forundersøgelserområdet og igangsættelse af de konkrete forundersøgelser for både energiø og havvindmøllerne er omfattet af VE-loven. I april 2021 blev der meddelt tilladelse til Energinet til gennemførelse af forundersøgelserne vedrørende energiøen og de tilkoblede 3 GW havvindmøllerne. Forundersøgelserne forventes afsluttet i løbet af 2023. Endelig angiver oversigtskortet endvidere de screenede arealer, som er reserverede til havvind og som er indmeldt til havplanen. På sigt kan disse screenede arealer give mulighed for en udvidelse af de tilkoblede havvindmøller mod samlet 10 GW.

Energiøens forventede placering i forhold til natur- og miljøbeskyttelsesområder og sejlkorridorer fremgår af oversigtskortet over energiøens forventede placering i forhold til natur- og miljøbeskyttelsesområder og sejlkorridorer (lovforslagets bilag 1). Natur- og miljøbeskyttelsesområderne består af Natura 2000-områder (fuglebeskyttelsesområder og habitatområder for beskyttelsen af arter eller natur) samt udpegede havstrategiområder. Der er ikke overlappende eksisterende arealinteresser mellem energiøens forventede placering og de Natura 2000-områder, havstrategiområder og sejlkorridorer i Nordsøen, som er indmeldt til havplanen.

Oversigtskortene indeholder som nævnt den forventede placering af energiøen. I medfør af lovforslagets § 4, stk. 2, og inden for rammerne af aftaleparternes beslutning om placering ved Tillægsaftalen af 4. februar 2021, vil det tilkomme klima-, energi- og forsyningsministeren ved meddelelse af

anlægstilladelse til energiøen at foretage den endelige og præcise koordinatplacering af energiøen.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Projektering, anlæg og meddelelse af tilladelse til en energiø i Nordsøen

3.1.1. Gældende ret

Energiøen skal placeres i Danmarks eksklusive økonomiske zone, jf. oversigtskortet over energiøens forventede placering i Nordsøen (bilag 1 til den foreslåede). De Forenede Nationers Havretskonvention af 10. december 1982, jf. bekendtgørelse nr. 17 af 21. juli 2005 (? Havretskonventionen”) indeholder bestemmelser, som tildeler stater rettigheder på havet, herunder i den eksklusive økonomiske zone.

Anlæg af kunstige øer og anlæg m.v. er nærmere reguleret i havretskonventionens artikel 60, stk. 1, hvorefter kyststaten i den eksklusive økonomiske zone har eneret til at bygge, give tilladelse til og regulere opførelsen, driften og brugen heraf. Det omfatter også kunstige øer samt anlæg og installationer til brug for udvinding af energi fra vind, jf. artikel 56, stk. 1, litra a. Af havretskonventionens artikel 60, stk. 2, fremgår endvidere, at staten har eksklusiv jurisdiktion over sådanne kunstige øer, installationer og anlæg. Endvidere fremgår det af havretskonventionens artikel 60, stk. 7, at kunstige øer, installationer, anlæg og sikkerhedszonerne rundt om disse ikke må etableres, hvor de kan virke forstyrrende på brugen af anerkendte sejlkorridorer af væsentlig betydning for international sejlads. Endelig fremgår det af havretskonventionens artikel 60, stk. 8, at kunstige øer, installationer og anlæg ikke besidder ø-status. De genererer således alene maritime zoner og har intet søterritorium, selvstændig eksklusiv økonomisk zone eller kontinentalsokkel, og deres tilstedeværelse berører endvidere ikke afgrænsningen af søterritoriet, den eksklusive økonomiske zone eller kontinentalsoklen.

Dele af havretskonventionens artikel 56 og 60 er i dansk ret indarbejdet i § 3 i lov nr. 411 af 22. maj 1996 om eksklusive økonomiske zoner. Ifølge § 3 har Danmark i de eksklusive økonomiske zoner bl.a. suveræne rettigheder med hensyn til aktiviteter til økonomisk udnyttelse og efterforskning af zonerne, såsom udvinding af energi fra vind, jf. 1. pkt. Endvidere fremgår det af § 3, 2. pkt., at Danmark har jurisdiktion i de eksklusive økonomiske zoner med hensyn til anlæg og benyttelse af kunstige øer, installationer og anlæg, videnskabelig havforskning samt beskyttelse og bevarelse af havmiljøet. Endelig har Danmark sådanne andre rettigheder i de eksklusive økonomiske zoner, som tilkommer Danmark i medfør af folkeretten. Rettigheder i § 3 fastlægges ved selvstændig lovgivning eller administrativ regulering.

Udover ovennævnte er der på nuværende tidspunkt ikke et generelt selvstændigt lovgrundlag i dansk ret, der gør det muligt at gennemføre projektering og anlæg af energiøen i Danmarks eksklusive økonomiske zone i Nordsøen, eller et lovgrundlag, der regulerer de afledte retlige behov, herunder

meddelelse af anlægstilladelse og tilsyn med efterlevelse af vilkår i anlægstilladelsen.

Der ses dog lovgivning og bekendtgørelser herom inden for søterritoriet og dermed noget tættere på kysten end energiøens forventede placering, ligesom der også i havplansregi er dansk lovgivning, som regulerer arealudlæg på både søterritoriet og i den danske eksklusive økonomiske zone, jf. gennemgangen nedenfor. Gennemgangen er ikke udtømmende, men berører særligt relevant lovgivning for projekteringen og anlægget af energiøen.

Efter § 16 a, stk. 1, i lov om kystbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 705 af 29. maj 2020, må der på søterritoriet og til andre formål end kystbeskyttelse kun foretages inddæmning, opfyldning, udføres anlæg eller anbringes faste eller forankrede indretninger efter tilladelse fra miljøministeren. Dette gælder dog ikke for anlæg m.v. på søterritoriet, der er etableret efter anden lovgivning.

Lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 1161 af 25. november 2019, omfatter også danske havområder, herunder havbund og undergrund, på søterritoriet og i de eksklusive økonomiske zoner. Loven har til formål at fastlægge rammerne for de foranstaltninger, der skal gennemføres for at opnå eller opretholde god miljøtilstand i havets økosystemer og muliggøre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer. Med hjemmel i loven udstedes havstrategier, der bl.a. indeholder miljømål og indsatsprogrammer. I henhold til lovens § 18 er statslige, regionale og kommunale myndigheder ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen bundet af fastsatte miljømål og indsatsprogrammer. Gældende miljømål fremgår af Havstrategi II, 1. del. Regeringen er i gang med at udarbejde Danmarks andet indsatsprogram, som bliver en del af Havstrategi II. Som et delelement heri har regeringen i ultimo marts 2021 sendt udkast til udpeging af beskyttede områder i Nordsøen i høring. Når disse endelige områder er vedtaget, vil de blive omfattet af havstrategiens indsatsprogram. Områderne fremgår af udkast til havplanen og er ligeledes medtaget oversigtskortet over energiøens forventede placering i forhold til natur- og miljøbeskyttelsesområder og sejlkorridorer (lovforslagets bilag 1). I henhold til § 14 i lov om maritim fysisk planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 400 af 6. april 2020, må statslige og kommunale myndigheder med enkelte undtagelser ikke efter anden lovgivning vedtage planer om eller meddele tilladelse m.v. til anlæg eller arealanvendelser, der er i strid med havplanen eller er i strid med et forslag til havplan eller ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren.

Efter lov om vandplanlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017, fastsætter miljøministeren bl.a. regler, der fastlægger og angiver konkrete miljømål og indsatsprogrammer for hvert vandområdedistrikt med henblik på opnåelsen af miljømålene, herunder med henblik på at forebygge forringelse af og opnå god tilstand for overfladevandområder, herunder kystvande, og grundvandsforekomster i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets di-

rektiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (Vandrammedirektivet). Myndigheder kan efter § 8, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområder (indsatsbekendtgørelsen) kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og den ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger. Ved vurderingen af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, skal det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden, som er 6 år.

På miljøområdet er Danmark også forpligtet af OSPAR-konventionen, hvis formål er beskyttelse af havmiljøet i det Nordøstlige Atlanterhav. I henhold til konventionen er de kontraherende parter forpligtet til at tage alle skridt mulige til at forhindre og fjerne forurening og træffe de nødvendige foranstaltninger til at beskytte det maritime område mod de skadelige virkninger af menneskelige aktiviteter for at beskytte menneskers sundhed og for at bevare marine økosystemer og, når det er praktisk muligt, gendanne marine områder, der er blevet påvirket negativt. Konventionen trådte i kraft den 25. marts 1998. Danmark tiltrådte konventionen i 1995, og den finder anvendelse for så vidt angår Danmark i de danske dele af Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, inklusiv indre territorialfarvande.

Bekendtgørelse nr. 1351 af 29. november 2013 om sejlads-sikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter mv. i danske farvande finder anvendelse i den eksklusive økonomiske zone. Bekendtgørelsen finder anvendelse på forhold om sejlads-sikkerhed ved arbejder på anlæg, programsatte begivenheder, arrangementer og lignende aktiviteter i de danske farvande og på medvirkende danske og udenlandske skibe, jf. § 1. Bekendtgørelsen regulerer ikke procedurer for ansøgning om tilladelse til aktiviteter, som kræver tilladelse efter anden lovgivning, herunder projekter vedtaget ved lov. I medfør af bekendtgørelsens § 3, stk. 1, må en aktivitet dog kun gennemføres, hvis den ansvarlige har foretaget en konkret vurdering af risikoen (sejladssikroanalyse), som viser, at sejladssikkerheden ikke vil blive nævneværdigt forringet, og at den frie sejlads ikke hindres. Bekendtgørelsens § 9 indeholder endvidere særlige regler til de arbejdsfartøjer, som udfører entreprenørarbejder på havet, herunder krav til at kunne kommunikere og varsle med andre skibe på havet.

Herudover indeholder lov nr. 261 af 21. marts 2019 om fiskeri og fiskeopdræt (herefter fiskeriloven) også bestemmelser om, at foranstaltninger eller indgreb i fiskeriterritoriet kun kan ske efter forudgående tilladelse, jf. lovens §§ 77-80. Fiskeriterritoriet skal i medfør af § 1 i lov nr. 597 af 17. december 1976 om Danmarks Riges fiskeriterritorium forstås som et territorie med en bredde op til 200 sømil fra den danske kysts basislinjer. Det vil sige, at fiskeriterritoriet

også omfatter den eksklusive økonomiske zone, hvori energiøen vil blive placeret.

Det fremgår af fiskerilovens § 77, stk. 1, at foranstaltninger eller indgreb, der kan forårsage ulemper eller hindre fiskeriet i saltvandsområder, gøre bundforholdene uegnede til fiskeri eller i øvrigt påvirke fauna og flora på fiskeriterritoriet, kun må foretages efter tilladelse. Såfremt foranstaltningerne eller indgrebene ikke kræver tilladelse efter anden lovgivning, må de kun foretages efter tilladelse fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, jf. stk. 2. I de tilfælde, hvor tilladelse udstedes af anden myndighed, sker det efter forhandling med ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, jf. stk. 3.

Fiskerilovens § 78 fastsætter, at der kun gives tilladelse til foranstaltninger eller indgreb i følgende tre situationer: 1) der er taget endelig stilling til spørgsmålet om erstatning i forhold til de erhvervsfiskere, der normalt udøver erhvervs-mæssigt fiskeri på stedet, og hvis indtjening vil blive berørt af foranstaltningen eller indgrebet, 2) der er indledt forhandlinger om eventuel erstatning mellem den, der gennemfører foranstaltningen eller indgrebet, og de erhvervsfiskere, der normalt udøver erhvervs-mæssigt fiskeri på stedet, og hvis indtjening vil blive berørt af foranstaltningen eller indgrebet, eller 3) spørgsmålet om eventuel erstatning til de berørte erhvervsfiskere er blevet henvist til afgørelse ved et nævn, jf. §§ 79 og 80.

Af bemærkningerne til fiskerilovens § 78, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, spalte 2742 fremgår endvidere, at der kun kan udstedes tilladelse, når der er truffet endelig afgørelse eller indledt forhandling, dvs. at der i det mindste er sket en brevveksling mellem parterne vedrørende spørgsmålet om erstatning til de berørte erhvervsfiskere eller spørgsmålet er blevet henvist til nævnsbehandling.

3.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Energiøen vil blive placeret i den eksklusive økonomiske zone, oversigtskortet over energiøens forventede placering (bilag 1 til den foreslåede lov). Som følge heraf vil der være behov for en udfyldende regulering af den retlige ramme, hvorved de rettigheder, som Danmark efter folkeretten er tillagt i den eksklusive økonomiske zone, vil blive udmøntet konkret ved national lovgivning. Lovforslaget vil netop have til formål at skabe disse retlige rammer, ligesom lovforslaget vil udmønte Klimaaf-talen 2020 og Tillægsaftalen af 4. februar 2021 om energiøen i Nordsøen. Såfremt lovforslaget bliver vedtaget, vil det udgøre det retlige grundlag for det videre arbejde med projektering og anlæg af energiøen.

På den baggrund foreslår lovforslagets § 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil blive bemyndiget til at projektere og anlægge energiøen i Nordsøen som en inddæmmed ø. Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at sikre, at den foreslåede bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministe-

ren er relativt bred. Bemyndigelsens relativt brede omfang vurderes at være nødvendig, fordi de projekteringsmæssige rammer for energiøen på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse ikke er endeligt fastlagt og heller ikke kan fastlægges endeligt. Der er i den forbindelse foretaget en omhyggelig afvejning af bemyndigelsens principielle betydning og rækkevidde over for de praktiske forhold, der kan tilsige, at kompetencen til at fastsætte regler bør overlades til administrationen. Det er her taget i betragtning, at projektet ikke er endeligt udviklet, og at forberedelse, projektering og øvrige dispositioner, som er nødvendige for projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen, fordrer fleksibilitet. Det vurderes, at yderligere forelæggelse for Folketinget af lovforslag om konkrete trin i udmøntningen ikke kræves henset til, at projektet og dets udvikling har den nødvendige politiske opbakning med Klimaaftalen 2020 og Tillægsaftalen af 4. februar 2021.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil herefter kunne foretage de nødvendige projekteringskridt i forbindelse med anlægget af energiøen, herunder afholdelse af udbud om ejerskab og/eller anlægsarbejde for energiøen samt indgå kontrakter med de vindende parter.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at det er afgørende for projektets økonomi, at det bedst mulige udbudsdesign vælges. Det er derfor ministeriets vurdering, at den foreslåede bemyndigelse også af denne grund er bred, så den vil kunne rumme fleksibilitet til at kunne vælge det mest fordelagtige udbudsdesign i en udbudsproces, hvor private aktører ved tilbud forventes at skulle definere store dele af energiøens konstruktion og design. Den foreslåede bemyndigelse er herefter tiltænkt at kunne favne forskellige udbudsformer omkring forskellige ejerskabsstrukturer.

Det fremadrettede arbejde vil også kunne omfatte forberedelse af det kommende anlægsarbejde for energiøen. Dette forberedende arbejde vil bl.a. bestå i tilrettelæggelsen og den delvise gennemførelse af en miljøkonsekvensvurdering (VVM) for udbudsvinderen. Dette forberedende arbejde vil tillige kunne bestå af eksempelvis arbejde i relation til identifikation af en sandressource til anlægget af energiøen, såfremt det måtte være nødvendigt og hensigtsmæssigt.

Såfremt lovforslaget vedtages, vil den vedtagne lov ikke i sig selv udgøre en tilladelse til anlæg af energiøen. I stedet vil klima-, energi- og forsyningsministeren med lovforslaget få bemyndigelse til at meddele en tilladelse til anlæg af energiøen, jf. lovforslagets § 4.

Denne bemyndigelse forventes at blive delegeret til Energistyrelsen, jf. lovforslagets § 9. Efter lovforslagets § 4 vil tilladelse meddeles på baggrund af udbudsvinderens projektbeskrivelse og ansøgning. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte yderligere regler om kravene til projektbeskrivelse og ansøgning samt for den nærmere tilladelsesproces, jf. lovforslagets § 5. Disse krav vil skulle fastsættes i overensstemmelse med EU-retten og for så vidt angår de miljømæssige forhold med udgangspunkt i kravene

til en projektbeskrivelse og ansøgning i miljøvurderingsloven og på naturområdet med udgangspunkt i habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

Der vil først kunne meddeles tilladelse til anlæg af energiøen, når projektansøger har gennemført de nødvendige og påkrævede natur- og miljøvurderinger. I forbindelse med udnyttelsen af bemyndigelsen vil klima-, energi- og forsyningsministeren således skulle sikre, at Danmarks EU-retlige forpligtelser efterleves, herunder EU-regler om natur- og miljøbeskyttelse og administration af internationale naturbeskyttelsesområder. Lovforslaget vil derfor indeholde bestemmelser, som vil sikre, at udbudsvinder ved fremsendelse af ansøgningen og projektbeskrivelsen tager hensyn til overholdelse af naturbeskyttelsesdirektiverne, Rådets direktiv nr. 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer (herefter habitatdirektivet) og Rådets direktiv nr. 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (herefter fuglebeskyttelsesdirektivet). Der henvises også til afsnit 3.3. i de almindelige bemærkninger.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil endvidere ved meddelelse af tilladelse til anlæg af energiøen kunne stille vilkår med krav til anlægsarbejdet. Lovforslaget vil ikke omhandle den efterfølgende selskabsmæssige eller forretningsmæssige drift af energiøen, idet denne drift af energiøen navnlig forventes reguleret kontraktmæssigt. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil dog i anlægstilladelsen kunne stille vilkår for den efterfølgende drift af energiøen relateret til eksempelvis hensyn til sejlads samt overholdelsen af national lovgivning, såfremt det vurderes nødvendigt og hensigtsmæssigt.

I tilknytning hertil vil lovforslagets § 14, stk. 1, indeholde en bestemmelse om tilsyn med de fastsatte vilkår, ligesom lovforslagets § 14, stk. 2, fastslår, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Såfremt lovforslaget vedtages, vil tilladelse til anlæg af energiøen meddeles efter den vedtagne lov. Henset til energiøens placering i den eksklusive økonomiske zone og dermed uden for søterritoriet vil anlægsprojektet ikke være omfattet af kystbeskyttelseslovens § 16 a, stk. 1. Lovforslagets vedtagelse vil dermed indebære, at der ikke skal meddeles tilladelse til anlæg af energiøen efter kystbeskyttelsesloven. Meddelelse af tilladelse vil også ske i overensstemmelse med § 14 i lov om maritim planlægning, idet det dog bemærkes, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet allerede har reserveret og indmeldt de relevante arealer for energiøen og tilkoblede havvindmøleparker til havplanen, og at der ikke er indmeldte overlappende arealinteresser for så vidt angår den forventede placering af energiøen og de tilkoblede 3 GW havvindmøller.

For så vidt angår sejlads i området, er der med den forventede placering, jf. oversigtskortet over energiøens forventede placering i forhold til natur- og miljøbeskyttelsesområder og sejlkorridorer (lovforslagets bilag 1), og i overensstemmel-

se med havretskonventionens artikel 60, stk. 7, taget højde for at placere disse projekter udenom de mest trafikerede områder i Nordsøen. I den forbindelse vil der også blive gennemført sejladsrisikovurdering(-er) i overensstemmelse med bl.a. § 3 i bekendtgørelse nr. 1351 af 29. november 2021 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter mv. i danske farvande. Disse overvejelser vil også tage afsæt i havretskonventionens artikel 60, stk. 4 og 5, hvorefter Danmark kan fastsætte sikkerhedszoner rundt om kunstige øer, anlæg og installationer i den eksklusive økonomiske zone. En analyse af samspillet mellem hensynet til at sikre sejlads og hensynet til anlæg af energiøen og etablering af nødvendige sikkerhedszoner vil i den forbindelse blive udarbejdet og indgå i sejladsrisikovurderingerne. Den bedste placering af bl.a. sikkerhedszoner omkring energiøen og havvindmøllerne forventes at indgå i de videre undersøgelser, som vil blive gennemført i takt med, at projekterne om energiøen og havvindmøllerne realiseres yderligere.

Energiøens betydning for det omkringliggende fiskeri kendes endnu ikke, idet energiøens konstruktion og størrelse ikke er fastlagt. Fiskeriet forventes inddraget i et større omfang, når der foreligger et mere konkret projekt for energiøen.

Klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse til at meddele tilladelse til anlæg af energiøen efter lovforslagets § 4, vil udgøre tilladelsen efter fiskerilovens § 77, stk. 1, såfremt energiøen vil forårsage ulemper eller hindre fiskeriet i saltvandsområder, gøre bundforholdene uegnede til fiskeri eller i øvrigt påvirke fauna og flora på fiskeriterritoriet. Klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse i lovforslagets § 4, vil have den konsekvens, at tilladelse til anlæg af energiøen nu vil følge af anden lovgivning end fiskeriloven. Som følge heraf vil tilladelse til anlæg af energiøen ikke kræve en tilladelse fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, jf. fiskerilovens § 77, stk. 2. Meddelelse af tilladelse efter lovforslagets § 4 vil ske i overensstemmelse med fiskerilovens regler herom i §§ 77-80.

Såfremt lovforslaget vedtages, er det forventningen, at der på sigt vil være behov for at fremsætte forslag til ændring af loven med henblik på at indføre bestemmelser om eksempelvis selskabsretlig organisering og finansiering af ejerskabet af energiøen. Dette vil dog afhænge af den valgte model for ejerskab, som endnu ikke kendes.

Når den nærmere konstruktion af energiøen kendes bedre, er det også forventningen, at der vil være behov for at regulere miljømæssige forhold for energiøen, herunder i relation til anvendelsesområdet for lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 25. november 2019 (herefter havmiljøloven) og dele af lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 (herefter råstofloven), jf. nærmere nedenfor i afsnit 3.2.2. Endelig kan det ikke udelukkes, at det ved senere lovændringer vil være nødvendigt at tildele klima-, energi- og forsyningsministeren en bemyndigelse til at overtage tilladelseskompetencen inden for de områder, som ikke allerede er behandlet i lovforslaget. Det

kan eksempelvis være i relation til nye teknologier, eksempelvis Power to X (PtX), der fremstiller et givet produkt af elektrisk strøm, bl.a. brint.

3.2. Miljøforhold ved anlæg af energiøen i Nordsøen

3.2.1. Gældende ret

Gennemførelsen af et anlægsprojekt som energiøen vil forudsætte overholdelse af miljølovgivning og eventuelt meddelelse af dispensation eller tilladelser efter denne lovgivning. Da den nærmere konstruktion, design og faciliteter for energiøen endnu ikke kendes, kan der ikke på nuværende tidspunkt tages endeligt stilling til, hvilken lovgivning, der vil være relevant. Anlægget af den tilkoblede havvind, eltransmissionsnettet og udlandsforbindelserne vil dog gennemgå en strategisk miljøvurdering (SMV) i 2021-2022 i medfør af miljøvurderingsloven. Der er endvidere en klar forventning om, at meddelelse af tilladelse til anlæg af energiøen vil forudsætte gennemførelse af en miljøkonsekvensvurdering (VVM) efter miljøvurderingsloven. Reglerne om strategiske miljøvurderinger (SMV) og miljøkonsekvensvurderinger (VVM) er direktivbaserede. Der henvises til afsnit 10.1 og afsnit 10.2 i de almindelige bemærkninger for en gennemgang af det EU-retlige grundlag herom.

I national lovgivning er reglerne om miljøvurderinger af konkrete projekter (VVM) implementeret i miljøvurderingslovens afsnit III (§§ 15-30), som indeholder regler, der er rettede mod miljøkonsekvensvurdering af konkrete projekter, herunder bestemmelser som pålægger bygherren ansøgningspligt og krav om screeningsafgørelse eller VVM-tilladelse, myndighedskompetence, krav til bygherrens ansøgning og miljøkonsekvensrapport, screeningsafgørelsen, afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten og VVM-tilladelsen.

I tilknytning hertil indeholder miljøvurderingslovens bilag 1 og 2 en oversigt over henholdsvis de projekttyper, der er VVM-pligtige, og de projekttyper, der er screeningspligtige for VVM. Projekter inden for energiindustrien og projekter, som vedrører opfyldning på havbunden, er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, jf. pkt. 3, litra j og pkt. 10, litra l. Når den endelige konstruktion og design af energiøen kendes, vil det være muligt at tage endeligt stilling til, hvilke projektbeskrivelser, som anlægget af energiøen vil være omfattet af, jf. miljøvurderingslovens bilag 2. De væsentligste bestemmelserne i miljøvurderingsloven for anlægget af energiøen behandles nedenfor.

Efter miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, nr. 2 og 3, må projekter, som er omfattet af bilag 2, hvorom der efter miljøvurderingslovens § 21 er truffet afgørelse om krav om miljøvurdering og projekter, hvor bygherre har anmodet om, at ansøgningen skal miljøvurderes, ikke påbegyndes, før der foreligger en VVM-tilladelse.

Miljøvurderingslovens § 17 fastsætter den kompetente VVM-myndighed for behandling af sager vedrørende projekter omfattet af bilag 1 og 2. I medfør af § 17, stk. 4,

er klima-, energi- og forsyningsministeren VVM-myndighed for behandling af sager vedrørende projekter på havområdet, der er omfattet af bilag 1 eller 2, herunder for vurderingen af, om projekter omfattet af bilag 2 på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, hvis der er tale om følgende projekter: 1) Projekter om efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger m.v. omfattet af bilag 1, nr. 14, 16, 22, 23 og 29, og bilag 2, nr. 2, litra d og e, nr. 3, litra a, nr. 10, litra i, og nr. 13, litra a og b. 2) Projekter om etablering af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind, med tilhørende interne ledningsanlæg omfattet af bilag 2, nr. 3, litra i og j, og nr. 13, litra a.

I medfør af miljøvurderingslovens § 21 træffer myndigheden i § 17 på grundlag af bygherrens ansøgning afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattet af bilag 2 på grund af dets art, dimensioner eller placering er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Ved vurderingen skal myndigheden tage hensyn til kriterierne i bilag 6. Afgørelsen skal endvidere tage hensyn til resultaterne af foreløbig kontrol eller vurderinger af indvirkningen på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivningen.

Herudover indeholder miljøvurderingslovens §§ 18 og 19 krav til bygherres ansøgning om projektet, mens miljøvurderingslovens § 20 angår bygherres udarbejdelse af miljøvurderingskonsekvensrapport (VVM).

Endvidere indeholder miljøvurderingslovens § 25 bestemmelser om afgørelse vedrørende projekter omfattet af kravet om miljøvurdering. Af bestemmelsens stk. 1 fremgår, at afgørelsen træffes på grundlag af bygherrens ansøgning, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger, resultaterne af de høringer, der er foretaget, og myndighedens begrundede konklusion. Såfremt projektet kan få væsentlig indvirkning på miljøet i en anden stat, kan myndigheden først træffe afgørelse om tilladelse til projektet, når miljøministerens samtykke efter § 38 foreligger.

Endvidere indeholder miljøvurderingslovens § 27 krav til sagsbehandling og indhold af afgørelsen efter § 25. Det fremgår af § 27, stk. 1, at afgørelsen skal indeholde den begrundede konklusion og indeholde alle de miljømæssige betingelser, der er knyttet til afgørelsen, en beskrivelse af alle projektets særkender og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, som bygherren skal gennemføre, og eventuelle overvågningsforanstaltninger.

Endelig indeholder miljøvurderingslovens kapitel 14 (§§ 35-38) bestemmelser om høring af offentligheden og myndigheder i forbindelse med foretagelsen af miljøvurderingerne efter miljøvurderingslovens afsnit III. Efter miljøvurderingslovens § 35 indebærer dette, at den myndighed, der foretager en miljøvurdering af bygherrens ansøgning og træffer afgørelse efter reglerne i afsnit III, skal sikre, at offentligheden, berørte myndigheder og berørte stater informere

res tidligt i beslutningsprocessen. Høringen af berørte stater er særligt regulering i miljøvurderingslovens § 38. Høring af berørte stater, inden der meddeles tilladelse til projekter, foretages ved en såkaldt Espoo-høring.

De nærmere bestemmelser herom er indeholdt i Espoo-konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne (BKI nr. 71 af 4. november 1999). Espoo-konventionen skal sikre, at der gennemføres høring af nabolande i de tilfælde, hvor gennemførelsen af en plan eller et program kan medføre grænseoverskridende miljøpåvirkninger. Konventionen finder anvendelse på aktiviteter omfattet af konventionens Appendix 1. Espoo-konventionens bestemmelser er indarbejdet i Miljøvurderingsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet) og VVM-direktivet og Espoo-konventionens regler om grænseoverskridende miljøpåvirkninger omfatter de projekter, som er omfattet af VVM-direktivets bilag 1 og bilag 2.

Bekendtgørelse nr. 244 af 22. februar 2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (herefter miljøvurderingsbekendtgørelsen) fastsætter regler for ansøgninger og visse tilladelser om konkrete projekter, der er omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (i det følgende omtalt som "miljøvurderingsloven"). Bekendtgørelsen fastsætter også regler om samordning af miljøvurderinger for konkrete projekter.

I medfør af miljøvurderingsbekendtgørelsens §§ 6-8 er der således krav om samordning af miljøvurderinger efter miljøvurderingsloven og andre miljøvurderinger, som foretages efter habitatbekendtgørelserne, jf. § 6, stk. 1, nr. 1-6.

3.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det kan ikke udelukkes, at der, når den endelige konstruktion, design, størrelse og karakter af energiøen i Nordsøen kendes, vil være yderligere miljølovgivning end miljøvurderingsloven, som vil være relevant for anlæggelsen af energiøen. Såfremt der i medfør af denne yderligere miljølovgivning stilles krav om dispensation eller tilladelse til gennemførelse af anlæggelsen af energiøen, vil disse skulle indhentes af udbudsvinderen i medfør af gældende ret og forud for, at anlæggelsen af energiøen kan påbegyndes endeligt. Lovforslaget vil ikke ændre på den eksisterende kompetencefordeling, herunder tilladelseskompetence hos andre myndigheder. Det er dog forventningen, at der vil være et behov for at fremsætte et ændringslovforslag, forudsat at dette lovforslag vedtages, som vil tage højde for den miljømæssige regulering af energiøen, herunder i relation til havmiljøloven, lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019 (herefter miljøbeskyttelsesloven) og råstoflovens § 20 b. Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at en sådan lovændring

mest hensigtsmæssigt kan gennemføres, når der foreligger yderligere oplysninger om energiøens konstruktion.

For så vidt angår miljøvurderingsloven, vil lovforslagets § 8, stk. 1, indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren bliver VVM-myndighed for behandlingen af energiøen som et projekt omfattet af miljøvurderingsloven. Det vil sige, at miljøvurderingsprocessen vil ske i overensstemmelse med dette regelsæt. Således vil den kommende udbudsvinder af udbuddet vedrørende energiøen eksempelvis skulle indsende ansøgningen om projektet til klima-, energi- og forsyningsministeren i overensstemmelse med kravene i miljøvurderingslovens §§ 18 og 19, ligesom processen vedrørende udarbejdelse af miljøkonsekvensvurderingen (VVM) også vil følge af miljøvurderingsloven.

Såfremt der henset til udfaldet af screeningsafgørelsen efter miljøvurderingslovens § 21 bestemmes, at anlægget af energiøen skal gennemgå en VVM-proces, vil der ikke kunne meddeles tilladelse til anlæg af energiøen, før der er udarbejdet en miljøkonsekvensvurdering (VVM) for projektet. Bestemmelserne herom er indeholdt i miljøvurderingslovens § 25. I medfør af lovforslagets § 8, stk. 2, vil tilladelsen i lovforslagets § 4, erstatte tilladelsen i miljøvurderingslovens § 25. Dog sådan at miljøvurderingsloven vil finde anvendelse ved meddelelse af tilladelse efter lovforslagets § 4.

Det bemærkes i den forbindelse, at klima-, energi- og forsyningsministeren ved sektorlovgivning i eksempelvis VE-loven også er VVM-myndighed for så vidt angår projekter vedrørende havvindmøller. Tilladelse til etablering af havvindmøller efter § 25 i VE-loven erstatter således VVM-tilladelsen i miljøvurderingslovens § 25 på samme vis som lovforslagets § 4 vil gøre.

For så vidt angår høringer af berørte stater gennem en Espoo-høring, er det Klima-, Energi og Forsyningsministeriets vurdering, at anlæg af energiøen i Nordsøen vil være aktiviteter, som forventes omfattet af Espoo-konventionen. Der vil derfor blive foretaget Espoo-høringer af berørte stater i forbindelse med miljøvurderingerne efter VVM-direktivet og Miljøvurderingsdirektivet (SMV). For så vidt angår sidstnævnte, er den første af i alt to offentlige høringer allerede sendt i Espoo-høring ultimo august 2021.

Endelig vil der som følge af lovforslagets § 7 kunne fastsættes de nødvendige regler, der vil sikre gennemførelsen af de EU-retlige regler om samordning af miljøvurderinger for projektet i overensstemmelse med miljøvurderingsbekendtgørelsen, jf. nærmere bemærkningerne til lovforslagets § 7.

3.3. Beskyttelse af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter ved anlæg af energiøen

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. Beskyttelse af Natura 2000-områder

Der gælder særlige regler for Natura 2000-områder, som

skal iagttages i alle sager, der kan påvirke de udpegede Natura 2000-områder. Det gælder også anlægsprojekter og andre aktiviteter, der påtænkes iværksat uden for Natura 2000-områderne, men kan påvirke ind i områderne. Grundlaget for Natura 2000 er EU's naturbeskyttelsesdirektiver, som består af fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet. Fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet pålægger EU's medlemslande at bevare en række arter og naturtyper, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Det skal ske ved at udpege særlige områder, hvor disse arter og naturtyper er beskyttede.

Det er et hovedelement i beskyttelsen af Natura 2000-områderne, at der ikke må vedtages planer eller iværksættes projekter, der kan skade et Natura 2000-områdes integritet, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Der er derfor krav til myndighederne om at vurdere konsekvenserne af en plan eller et projekt i de tilfælde, hvor planen eller projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Myndigheden skal indledningsvis foretage en vurdering af, om en plan eller et projekt – alene eller i forbindelse med andre planer og projekter – kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Hvis væsentlighedsvurderingens konklusion er, at det ikke kan udelukkes, at en plan eller et projekt kan påvirke et Natura 2000-områdes bevaringsmålsætning væsentligt, skal der herefter gennemføres en konsekvensvurdering.

En konsekvensvurdering skal foretages i forhold til det berørte områdes bevaringsmålsætninger, som er fastsat i Natura 2000-planerne. Hvis myndigheden ud fra konsekvensvurderingen har opnået vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger for det pågældende Natura 2000-områdes integritet, kan der meddeles tilladelse til det konkrete projekt. Det er tilfældet, når det ud fra den bedste videnskabelige viden på området uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger, idet vurderingen skal indeholde fuldstændige, præcise og endelige konstateringer og konklusioner, der kan fjerne enhver rimelig videnskabelig tvivl. Myndigheder kan først godkende en plan eller et projekt, der kan påvirke et Natura 2000-områdes bevaringsmålsætninger væsentligt, når myndigheden har sikret sig, at planen eller projektet ikke skader Natura 2000-områdets integritet.

Fravigelse af Natura 2000-beskyttelse kan alene ske i særlige tilfælde, hvor tre konkrete betingelser er opfyldt, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 4. Der skal for det første foreligge bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder sociale og økonomiske. For det andet må der ikke findes alternative løsninger. For det tredje skal der gennemføres kompenserende foranstaltninger, der opvejer skaden, og som sikrer sammenhængen i Natura 2000-netværket. De kompenserende foranstaltninger skal som udgangspunkt være på plads, inden skaden sker.

EU-Kommissionen skal i alle sager om fravigelse efter habi-

tatdirektivets artikel 6, stk. 4, orienteres om, hvilke kompensationsforanstaltninger, der iværksættes.

I sager, der vedrører Natura 2000-områder med prioriterede naturtyper og arter, kan fravigelse kun ske med henvisning til menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljø, eller - efter udtalelse fra EU-Kommissionen - andre bydende nødvendige hensyn til væsentlig samfundsinteresser. Kravene følger af habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, og er implementeret ved love eller bekendtgørelser. For projekter på havet er habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og 4, implementeret i sektorlovgivning, som finder anvendelse for de specifikke projekter, der kan gives tilladelse til efter denne sektorlovgivning. For så vidt angår etableringen af havvindmøller, er habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og 4, indeholdt i VE-lovens § 27 og § 2 i bekendtgørelse nr. 1476 af 13. december 2010 om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg og elforsyningsnet på havet.

Herudover påhviler det efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 1 og 2, medlemsstaterne at iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger for Natura 2000-områderne, herunder forvaltningsplaner som er specifikke for lokaliteterne. Samtidig skal der træffes passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne og væsentlige forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget til at beskytte. For projekter på havet er denne forpligtelse også implementeret ved sektorlovgivning i forhold til denne lovgivnings specifikke projekter, herunder eksempelvis i VE-lovens § 28 for havvindmøller eller § 28 b i lov nr. 1533 af 16. december 2019 om anvendelse af Danmarks undergrund for boreplatforme.

3.3.1.2. Beskyttelse af arter og deres levesteder

Habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet sætter ligeledes rammer for beskyttelsen af arter og deres levesteder. Efter habitatdirektivets artikel 12 gælder en generel beskyttelse af bilag IV dyrearter og deres levesteder også uden for Natura 2000-områderne. Beskyttelsen af fugle omfatter alle vilde fugle også udenfor Natura 2000-områderne jf. fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5.

Dyrearter, omfattet af bilag IV, må ikke fanges, dræbes, udsættes for forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen, forstyrres forsætligt eller få beskadiget eller ødelagt deres yngle- eller rasteområder, jf. habitatdirektivets artikel 12. Bestemmelsen varetager dermed dels en individbeskyttelse af de enkelte arter i forhold til forbuddet mod indfangning og drab samt en levestedsbeskyttelse af artens yngle- eller rasteområder.

Fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 indeholder lignende bestemmelser og indebærer dermed også forbud mod, at fugle fanges, dræbes, udsættes for forsætlig ødelæggelse

eller indsamling af æg i naturen, forstyrres forsætligt eller får beskadiget eller ødelagt deres yngle- eller rasteområder.

Habitatdirektivets artikel 12 er bl.a. implementeret ved § 29 a i lov nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse (herefter naturbeskyttelsesloven) samt ved § 6 a i lov nr. 265 af 21. marts 2019 om jagt og vildtforvaltning (herefter jagtloven). Fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 er implementeret i dansk ret ved jagtlovens § 7, stk. 2.

Naturbeskyttelseslovens § 29 a, stk. 1, indeholder bestemmelser om, at nærmere angivne arter ikke forsætligt må forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. I tilknytning hertil fremgår det af naturbeskyttelseslovens § 29 a, stk. 2, at yngle- eller rasteområder for de arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, ikke må beskadiges eller ødelægges. Tilsvarende bestemmelser fremgår af jagtlovens § 6 a.

Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, kan miljøministeren, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ med dele dispensation fra forbuddet i § 29 a. Efter stk. 3 kan der dispenseres, hvis den pågældende bestands bevaringsstatus opretholdes i dens naturlige udbredelsesområde. Herudover er det en betingelse, at dispensationen sker af hensyn til en række formål, som bl.a. kan være af hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 4, træder afgørelser efter lovgivningen eller regler fastsat i medfør heraf, som indebærer fravigelse af beskyttelsen efter § 29 a i stedet for dispensationer efter stk. 3, hvis afgørelsen er truffet under betingelser, som svarer til stk. 3, og som er fastsat i lovgivningen.

Endvidere er dele af habitatdirektivets artikel 12, herunder særligt levestedsbeskyttelsen af bilag IV-arterne, implementeret ved en række habitatbekendtgørelser. For projekter på havet er habitatdirektivet bl.a. implementeret i bekendtgørelse nr. 1476 af 13. december 2010 om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg og elforsyningsnet på havet og i bekendtgørelse nr. 434 af 2. maj 2017 om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved forundersøgelser, efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore.

Herudover er individbeskyttelsen i fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet gennemført i bekendtgørelse nr. 521 af 25. marts 2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt (artsfredningsbekendtgørelsen).

Artsfredningsbekendtgørelsen er bl.a. udstedt i medfør af naturbeskyttelsesloven. Bekendtgørelsens § 4, stk. 1, indeholder et forbud mod forsætligt at dræbe eller indfange fug-

le, mens bekendtgørelsens § 10, stk. 1, indeholder forbud mod alle former for forsætlig indfangning eller drab af bilag IV-arter og forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen. Artsfredningsbekendtgørelsen varetager dermed også individbeskyttelsen for beskyttede bilag IV-arter og fugle. Beskyttelsen varetages af Miljøministeriet.

3.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Habitatdirektivets artikel 6 rummer bestemmelser, der gælder for både habitatområderne og for fuglebeskyttelsesområderne, herunder en beskyttelse mod forringelse af naturtyper og levesteder og et krav om konsekvensvurdering af planer og projekter, der kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. navnlig habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og 4.

Efter gældende ret i bl.a. VE-loven meddeler klima-, energi- og forsyningsministeren tilladelse til etablering af havvindmøller på havet. VE-loven indeholder i den forbindelse bestemmelser, som varetager de hensyn, der følger af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og stk. 4, når der meddeles tilladelse til havvindmøller, jf. VE-lovens 27 (artikel 6, stk. 3 og stk. 4), ligesom § 28 indeholder bestemmelser, der implementer artikel 6, stk. 2, og som bl.a. bidrager til at sikre beskyttelsen af Natura 2000-områderne efter projektets realisering.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at dette udgangspunkt, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren varetager beskyttelsen i habitatdirektivet for Natura 2000-områder efter artikel 6, stk. 2 samt stk. 3 og 4, også bør fastholdes i forbindelse med meddelelse af forundersøgelsestilladelse og anlægstilladelse for energiøen i Nordsøen efter lovforslaget §§ 3 og 4, ligesom det bør fastholdes for energiøen generelt, efter energiøen er realiseret. Dog gennemføres det sådan, at ovennævnte artikler i habitatdirektivet vil blive udmøntet ved fastsættelse af regler ved bekendtgørelse. Af denne grund vil lovforslagets § 7 indeholde en bred beføjelse til klima-, energi, og forsyningsministeren, hvorefter ministeren bl.a. vil fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EU-regler på naturbeskyttelsesområdet.

Denne fremgangsmåde er valgt med henblik på at sikre en sammenhængende implementering af habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, som vil være i overensstemmelse med gældende EU-praksis samt eventuelle direktivændringer, når disse direktiver vil skulle anvendes i forbindelse med meddelelse af tilladelser til energiøen. Tidsmæssigt vil dette ligge nogle år ude i fremtiden. Med den foreslåede § 7 sikres en tidsmæssig holdbar løsning, som vil sikre, at anlæg af energiøen vil ske i overensstemmelse med gældende EU-ret inden for naturbeskyttelsesområdet på tidspunktet for foretagelsen af de relevante miljøvurderinger. Særligt for så vidt angår habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, kan det endvidere ikke udelukkes, at der kun i begrænset omfang vil være et behov for implementeringen af denne bestemmelse i regi af energiøen i Nordsøen. Det er således forventning-

gen, at habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, i højere grad vil være relevant i forhold til de havvindmøller, som vil blive tilkøbt energiøen i Nordsøen. Artikel 6, stk. 2, er for havvindmølleprojekter allerede implementeret i VE-lovens § 28. Lovforslagets § 7 vil således give mulighed for at sikre den passende og rette implementering af habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, når påvirkningerne af projektet og sammenspillet med havvindmøllerne kendes bedre.

Fremgangsmåden med fastsættelse af regler ved bekendtgørelse, som implementerer habitatdirektivet artikel 6, stk. 3 og 4, samt i øvrigt artikel 12, ses også anvendt på land og inden for Miljøministeriets område, jf. eksempelvis naturbeskyttelseslovens § 71, stk. 4, og de regler, der er fastsat herefter i bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. En samlet implementering af habitatdirektivets artikel 6, stk. 2-4 samt artikel 12 ved fastsættelse af regler ses i øvrigt også på søterritoriet inden for Transportministeriets område, jf. havnelovens § 1a og de regler, der er fastsat i medfør heraf i §§ 11-18 i bekendtgørelse nr. 517 af 24. marts 2021 om vurdering af virkning på miljøet (VVM) af projekter vedrørende erhvervshavne og Københavns Havn samt om administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter for så vidt angår anlæg og udvidelse af havn.

Efter lovforslagets § 7 vil klima-, energi- og forsyningsministeren på naturbeskyttelsesområdet skulle fastsætte regler, hvorefter der bl.a. skal foretages en vurdering af, om anlæg af energiøen i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, før der gives tilladelser vedrørende energiøen. Endvidere vil klima-, energi- og forsyningsministeren skulle fastsætte regler om, at der i så fald vil skulle foretages en konsekvensvurdering, ligesom der også vil skulle fastsættes regler om, at der ikke kan meddeles tilladelse, hvis vurderingen viser, at anlægget af energiøen vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet.

Det følger af oversigtskort over energiøens forventede placering i forhold til Natura 2000-områder, havstrategiområder og sejladsruter (lovforslagets bilag 1), at der ikke vil være overlap med energiøens placering og arealudlæg til disse formål, herunder Natura 2000-områder. De nødvendige vurderinger efter habitatdirektivet vil blive foretaget i forhold til de Natura 2000-områder, som måtte ligge i nærheden, og som kan antages at blive påvirkede.

I medfør af habitatdirektivets artikel 12 skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV. Det omfatter efter bestemmelsen bl.a. forbud mod alle former for forsætlig indfangning eller drab, forsætlig forstyrrelse af arterne samt beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder. Tilsvarende bestemmelser følger af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5.

Med lovforslagets § 7 vil klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere få bemyndigelse til at indføre en beskyttelsesordning i overensstemmelse med habitatdirektivets artikel 12 og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, som vil sikre overholdelsen af disse artikler ved anlæggelsen af energioen. Som det er tilfældet for andre projekter på havet vil de regler, som klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte, angå levestedsbeskyttelsen for bilag IV-arterne. Det vil f.eks. sige regler om, at der ikke vil kunne meddeles tilladelse til anlægget af energioen, såfremt det ansøgte projekt forsættligt vil forstyrre de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV i deres naturlige udbredelsesområde, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser ynglepleje, overvintrer eller vandrer, eller vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Den øvrige beskyttelse i habitatdirektivets artikel 12 og fugledirektivets artikel 5 varetages ved gældende lovgivning i naturbeskyttelsesloven, jagtloven og artsfredningsbekendtgørelsen, som hører under Miljøministeriets ressort. Dog bemærkes, at lovforslagets § 7 vil gøre det muligt at fastsætte regler, som undtager anvendelsen af naturbeskyttelseslovens § 29 a, jf. § 65, stk. 3, idet der ved regler fastsat i medfør af lovforslagets § 7, vil kunne indføres en ordning, der på tilsvarende vis viderefører dispensationsordningen i naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3. For en nærmere beskrivelse henvises også til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 7.

De oplyste bilag IV arter af særlig relevans for energioen vil omfatte marsvin, hval, gråsæl og spættet sæl. Der vurderes ikke at være beskyttede plantearter i området for energioens forventede placering.

I det omfang, der vil blive indført ny EU-regulering eller internationale konventioner, som vil stille andre eller lignende krav til vurderinger forud for og til håndteringen af den realiserede energiø, vil klima-, energi- og forsyningsministeren med lovforslagets § 7 også kunne fastsætte regler, der vil kunne sikre gennemførelse af den rette implementering af disse i relation til energioen.

3.4. Forhold vedrørende kulturarv ved projektering og anlæg af energioen

3.4.1. Gældende ret

Energioen forventes placeret i den eksklusive økonomiske zone og ca. 100 km eller ca. 54 sømil fra den vestjyske kyst, jf. oversigtskortet over energioens forventede placering i Nordsøen (bilag 1 til den foreslåede lov). Beskyttelsen af undervandskultur og fortidsminder, herunder vrage af skibe, skibsladninger og dele fra sådanne skibsvrag på havet er behandlet i museumsloven. Henset til energioens placering i den eksklusive økonomiske zone vil flere af bestemmelserne i museumsloven ikke finde anvendelse, idet museumslovens bestemmelser om undervandskulturarv særligt finder anvendelse frem til 24 sømil fra de basislinjer, hvorfra bredden af det ydre territorialfarvand måles, jf. bl.a. museumslovens §§ 28 og 29 g.

Museumslovens § 28 a regulerer dog undervandskultur på den dybe havbund og indeholder bl.a. en anmelderpligt samt bestemmelser om kulturministerens tilladelse til at ændre i tilstanden af undervandskulturarv. I medfør af § 28 a, stk. 1, tilhører fund af fortidsminder, herunder vrage af skibe, skibsladninger og dele fra sådanne skibsvrag, der må antages at være gået tabt for mere end 100 år siden, gjort på den dybe havbund, jf. stk. 2, af danske statsborgere eller af et dansk indregistreret fartøj, den danske stat, medmindre andre lande eller private kan bevise deres ejendomsret. Efter museumslovens § 28 a, stk. 2, skal den dybe havbund forstås som den havbund og dennes undergrund, der ligger uden for grænserne for national jurisdiktion.

I medfør af museumslovens § 28 a, stk. 3, skal fund omfattet af stk. 1 anmeldes til kulturministeren. Endvidere fremgår det af museumslovens § 28 a, stk. 4, at der ikke uden kulturministerens (delegeret til Slots- og Kulturstyrelsen) tilladelse må foretages ændringer i tilstanden af undervandskulturarv, jf. stk. 1, som tilhører den danske stat, danske statsborgere eller juridiske personer, der er hjemmehørende i Danmark.

Tilladelser efter museumslovens § 28 a, stk. 4, kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. § 12, stk. 5, jf. § 10, nr. 39, i bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Kulturarvsstyrelsen.

3.4.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der udføres i øjeblikket forundersøgelser på havet inden for det forundersøgelsesområde, hvori energioen og havvindmøllerne forventes at blive placeret, jf. oversigtskortet over energioens forventede placering i Nordsøen (bilag 1 til den foreslåede lov). Disse forundersøgelser vil bl.a. omfatte undersøgelser af havbunden, herunder for undervandskulturarv. Det er dermed forventningen, at eventuelle fund af undervandskulturarv vil blive håndteret tidligt i projektet og på et tidspunkt, som vil ligge år forud for igangsættelsen af anlægsarbejdet.

Kulturministeren vil varetage myndighedsbehandlingen efter museumsloven, såfremt der under forundersøgelserne måtte vise sig fund af undervandskulturarv. Denne myndighedsbehandling vil ikke være til hinder for, at der meddeles tilladelse efter lovforslagets §§ 3 og 4, idet tilladelsen til anlægsarbejde vedrørende energioen, som vil indebære ændringer i undervandskulturarven, dog ikke vil kunne udnyttes, før kulturministeren har givet tilladelse efter museumsloven.

Det er endvidere hensigten, at kulturministeren vil varetage myndighedsbehandlingen efter museumsloven, såfremt der måtte blive afdækket fund af undervandskulturarv i forbindelse med anlægsarbejdet af energioen i Nordsøen. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil ikke med lovforslaget

overtage kompetencer fra kulturministeren. Endelig vil lovforslagets § 4, stk. 4, om fastsættelse af vilkår ved meddelelse af tilladelser efter lovforslagets §§ 3 og 4 også omfatte vilkår om varetagelse af hensynet til kulturarv samt overholdelse af museumslovens regler herom i forbindelse med anlægsarbejdet.

3.5. Klageadgang og domstolsprøvelse

3.5.1. Århus-Konventionen

3.5.1.1. *Gældende ret*

Århus-konventionen af 25. juni 1998 om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet (bekendtgørelse nr. 10 af 13. marts 2013) finder anvendelse for de tilladelser og andre afgørelser, der træffes inden for miljøområdet.

Det følger af Århus-konventionens artikel 9, stk. 2, at hver part under konventionen inden for rammerne af national lovgivning skal sikre, at medlemmer af den berørte offentlighed, som har tilstrækkelig interesse, har adgang til ved en domstol og/eller et andet ved lov etableret uafhængigt og upartisk organ at få prøvet den materielle og processuelle lovlighed af enhver afgørelse, handling eller undladelse, der er omfattet af bestemmelserne i Århus-konventionens artikel 6. Hvad, der udgør tilstrækkelig interesse, fastsættes i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler og i overensstemmelse med det mål at give den berørte offentlighed vid adgang til domstolsprøvelse inden for rammerne af konventionen. Ikke-statslige organisationer, der arbejder for at fremme miljøbeskyttelse, og som imødekommer alle krav efter national lovgivning, anses for at have tilstrækkelig interesse, jf. også konventionens artikel 2, stk. 5.

Reglerne om klage og domstolsprøvelse i forhold til miljøvurdering af konkrete projekter (VVM) er gennemført i EU-retten i artikel 11 i VVM-direktivet. I tilknytning hertil fastslår Århus-konventionens artikel 9, stk. 3, at enhver part under konventionen endvidere sikrer, at medlemmer af offentligheden, der opfylder eventuelle kriterier i national ret, har adgang til administrative eller retslige procedurer for at anfægte private personers og offentlige myndigheders handlinger eller undladelser, der er i strid med nationale bestemmelser, der vedrører miljøet.

Efter Århus-konventionens artikel 9, stk. 4, må procedurer omfattet af bestemmelsens stk. 1-3 stille tilstrækkelige og effektive retsmidler til rådighed, inklusive foreløbige retsmidler, hvor dette findes passende, der skal være rimelige og retfærdige, betimelige og ikke uoverkommeligt dyre.

3.5.1.2. *Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

Lovforslagets §§ 10, 11 og 12 indeholder bestemmelser om afskæring af administrativ klageadgang for tilladelser og afgørelser truffet efter lovforslaget, råstoflovens § 20 og mu-

seumslovens § 28 a, stk. 4. Disse foreslåede bestemmelser vil bidrage til at sikre projektets fremdrift, da klagesager vil kunne indebære betydelige risici og usikkerheder for projektet i form af forsinkelse og fordyrelse. Hertil kommer, at energiøen vil skulle anlægges i Nordsøen ca. 100 km fra kysten, og at der som følge heraf er specifikke vejrvinde for dele af anlægsarbejdet, som vil nødvendiggøre en stram tidsstyring. Færdiggørelsen af anlægget af energiøen vil i tilknytning hertil være af afgørende betydning for den samlede realisering af projektet, herunder navnlig etableringen af havvindmøller og eltransmissionsnettet, idet disse dele skal henholdsvis tilkobles og etableres på energiøen.

Tilladelse og afgørelserne kan imidlertid fortsat indbringes for domstolene efter de almindelige regler herom, dog inden for 6 måneder, jf. nedenfor. I tilknytning hertil vil lovforslagets § 13 således indeholde bestemmelser om frister for domstolsprøvelse af disse tilladelser og afgørelser. Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 13, stk. 1, at der vil være adgang til domstolsprøvelse inden for en frist på 6 måneder. Kredsen af søgsmålsberettigede følger af Århus-konventionen, sådan at den berørte offentlighed, som har tilstrækkelig interesse, vil kunne indbringe en sag for domstolene inden for 6 måneders fristen. Af det foreslåede stk. 2 fremgår det endvidere, at ved søgsmål ved domstolene om forhold vedrørende miljøet, der er omfattet af denne lov, skal retten påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter.

Det er på den baggrund Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at lovforslagets §§ 10-13 er i overensstemmelse med kravene om klageadgang i Århus-konventionen.

Afskæring af administrativ klageadgang i medfør af lovforslagets §§ 10-12 vil indebære, at tilladelser til brug for anlægget af energiøen forventes udstedt til udbudsvinderen. I tilknytning hertil bemærkes det, at lovforslaget også vil indeholde bestemmelser om fastsættelse af vilkår (§ 4, stk. 4), tilsyn med og påbud for så vidt angår vilkårene (§§ 14 og 15) samt bestemmelser om straf (§ 17), hvis disse vilkår ikke bliver overholdt. Hermed vil der med lovforslaget være en række lovgreb, som skal sikre, at anlægsprojektet vil kunne gennemføres i overensstemmelse med lovgivningen.

3.5.2. Lov om råstoffer

3.5.2.1. *Gældende ret*

Efter § 20, stk. 1, i råstofloven må efterforskning og indvinding af råstoffer på søterritoriet og kontinentalsoklen kun ske efter tilladelse fra miljøministeren. Beføjelsen til at meddele tilladelse efter råstoflovens § 20 er delegeret til Miljøstyrelsen. Tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens § 20, stk. 1, omfatter også indvinding af sand, jf. råstoflovens § 2.

Råstoflovens § 20, stk. 2, indeholder en præcisering af de tilladelser til råstofindvinding, som miljøministeren kan meddele tilladelse til. Ud over en indvindingstilladelse om-

fatter bestemmelsen også en forudgående efterforsknings-tilladelse til større anlægsprojekter, jf. råstoflovens § 20, stk. 2, nr. 3. Råstofindvinding på havet er omfattet af både miljøvurderingslovens bilag 1 og 2 over projekter, der skal miljøkonsekvensvurderes (VVM). Det er miljøministeren (delegeret til Miljøstyrelsen) som tager stilling til, om råstofindvinding skal miljøkonsekvensvurderes (VVM), før der kan meddeles tilladelse hertil.

Det følger af råstoflovens § 26, stk. 2, at afgørelser efter råstoflovens § 20 kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen er 4 uger efter råstofloven § 26 b, stk. 1. I medfør af råstoflovens § 26 b, stk. 7, må en tilladelse ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Af stk. 7 fremgår det endvidere, at rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

3.5.2.2. Klima-, Energi og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Selvom den konkrete konstruktion af energiøen som en inddæmmede ø endnu ikke kendes, er det forventningen, at der til brug for anlægget af energiøen i Nordsøen vil skulle benyttes sand til opfyldning af den inddæmmede ø.

Sandindvinding til større anlægsprojekter følger en to-trins proces. I første omgang ansøger projektansøger miljøministeren (delegeret til Miljøstyrelsen) om tilladelse til at efterforske et relevant område i tilknytning til anlægsprojektet, som kan danne grundlag for en senere sandindvindingsansøgning. Når området er efterforsket, og der er udarbejdet en miljøkonsekvensvurdering (VVM), vil miljøministeren (delegeret til Miljøstyrelsen) i medfør af råstoflovens § 20 kunne træffe afgørelse om sandindvinding. En sådan proces vil formentlig kunne gennemføres på 2-3 år fra ansøgning om efterforsknings-tilladelse til meddelelse af sandindvindings-tilladelse. Sand vurderes som et afgørende materiale til brug for anlægget af energiøen. Endvidere vil der være behov for sand i den helt indledende fase af anlægsperioden på havet. Det vil dermed være nødvendigt, at sandindvinding kan påbegyndes tidligt. I den forbindelse bemærkes, at en administrativ klage over sådanne afgørelser kan tillægges opsættende virkning af Miljø- og Fødevarerklagenævnet, hvorved det ikke vil være muligt at udnytte den pågældende sandindvindings-tilladelse, såfremt der verserer en administrativ klagesag.

Henset til ovenstående er det Klima-, Energi og Forsyningsministeriets vurdering, at der af hensyn til anlægsprojektets fremdrift bør afskæres klageadgang for de afgørelser og tilladelser, der meddeles af miljøministeren (delegeret til Miljøstyrelsen) til brug for en proces vedrørende sandindvinding.

Af lovforslagets § 11 fremgår således, at miljøministerens tilladelser efter § 20 i lov om råstoffer vedrørende projektering og anlæg af energiøen, ikke vil kunne påklages til anden administrativ myndighed. Dette vil også omfatte af-

skæring af klageadgang til ministeren, hvis tilladelsen meddeles af en anden myndighed. Den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle tilladelser og afgørelser, som måtte blive truffet i relation til sand- og grusindvinding for så vidt angår projektering og anlægget af energiøen.

Som følge af, at den administrative klageadgang vil blive afskåret, vil en tilladelse til sandindvinding kunne benyttes med det samme. Der vil være adgang til domstolsprøvelse af disse tilladelser, som vil kunne indbringes inden for fristen på 6 måneder, jf. lovforslagets § 13. Den foreslåede § 11 vil ikke indebære, at der fra miljøministeren overføres myndighedskompetencer til klima-, energi- og forsyningsministeren.

Det bemærkes, at staten ikke nødvendigvis selv vil afsøge mulighederne for sandindvinding til energiøen, herunder igangsætte og udføre processen vedrørende efterforsknings- og indvindings-tilladelserne. Dette vil også kunne ske i regi af et statsligt selskab eller statslig institution. Afhængigt af organiseringen af energiøen i anlægsfasen vil det også kunne ske i regi af den private aktør, som bygger energiøen. I alle tilfælde vurderes der dog at være behov for, at klageadgangen afskæres af hensyn til projektets fremdrift.

3.5.3. Museumsloven

3.5.3.1. Gældende ret

Museumslovens § 28 a regulerer undervandskultur på den dybe havbund og indeholder bl.a. en anmelderpligt om fortidsfund, jf. stk. 3, samt bestemmelser om kulturministerens tilladelse til at ændre i tilstanden af undervandskulturarv på havbunden, jf. museumslovens § 28 a, stk. 4. For en nærmere gennemgang af museumsloven henvises endvidere til afsnit 3.4.1 i de almindelige bemærkninger.

Tilladelser efter museumslovens § 28 a, stk. 4, kan inden for en 4 ugers klagefrist påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. § 12, stk. 5, jf. § 10, nr. 39, i bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Kulturarvsstyrelsen. I medfør af denne bekendtgørelses § 13, stk. 2, må en tilladelse ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, medmindre andet er tilkendegivet i afgørelsen. Af bekendtgørelsens § 13, stk. 5, fremgår endvidere, at rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

3.5.3.2. Klima-, Energi og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med henblik på allerede nu at afklare, om der på energiøens forventede placering i Nordsøen, jf. oversigtskortet over energiøens forventede placering i Nordsøen (bilag 1 til den foreslåede lov), findes fortidsminder på havbunden, udfører Energinet i forbindelse med forundersøgelserne for havvindarealerne til energiøen også forundersøgelser af havbunden. Herved sikres det tidligt i processen, at energiøen ikke vil blive placeret et sted, hvor der findes fortidsminder.

Herudover er det forventningen, at udbudsvinderen forud for anlægsfasen vil udføre selvstændige forundersøgelser i et yderligere afgrænset område for energiøen.

Under begge disse forundersøgelser vil henholdsvis Energinet og udbudsvinder være forpligtede til at anmelde fortidsfund i medfør af museumslovens § 28 a, stk. 3, jf. stk. 1. Endvidere vil en tilladelse til ændring af fortidsfund i forbindelse med anlægsarbejdet forudsætte en tilladelse fra kulturministeren, jf. museumslovens § 28 a, stk. 4. En sådan tilladelse kan som udgangspunkt tillægges opsættende virkning. Af hensyn til projektets fremdrift fremgår det således af lovforslagets § 12, at kulturministerens tilladelser efter § 28 a, stk. 4, i sager vedrørende projektering og anlæg af en energiøen ikke vil kunne påklages til anden administrativ myndighed. Dette vil også omfatte afskæring af klageadgang til ministeren, hvis tilladelsen meddeles af en anden myndighed.

Som følge af at den administrative klageadgang bliver afskåret efter lovforslaget, vil en tilladelse efter museumslovens § 28 a, stk. 4, kunne benyttes med det samme, og den vil ikke skulle afvente en 4 ugers klagefrist. Der vil være adgang til domstolsprøvelse af disse tilladelser, som vil kunne indbringes inden for fristen på 6 måneder, jf. lovforslagets § 13.

3.6. Lovforslagets forhold til lovgivning inden for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets ressort

3.6.1. Lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven)

3.6.1.1. Gældende ret

VE-loven regulerer bl.a. etableringen af havvindmøller. VE-lovens formål er at fremme produktion af energi ved anvendelse af vedvarende energikilder, jf. § 1. I medfør af VE-lovens § 2, stk. 1, finder loven særligt anvendelse på bl.a. adgangen til at udnytte energi fra vind på havet.

VE-lovens kapitel 3 (§§ 22-29) om adgang til at udnytte energi fra vand og vind på havet indeholder i tilknytning hertil de nærmere bestemmelser om etablering af havvindmølleparker, herunder bestemmelser om tilladelser til forundersøgelser af større bruttoarealer til havvind, etablerings- og produktionstilladelser til havvindmølleparker samt fastsættelsen af vilkår ved meddelelse af tilladelser. VE-lovens kapitel 3 er i hovedtræk delt sådan op, at bestemmelserne først regulerer forundersøgelser til havvindmøller (§§ 23-24), dernæst meddelelse af etableringstilladelser til havvindmøller (§§ 25, 27 og 28) og endelig meddelelse af elproduktionstilladelse (§ 29). De bestemmelser, som har relevans og tilknytning til anlæg af energiøen i Nordsøen, behandles nedenfor i det følgende:

Efter VE-lovens § 22, stk. 1, 2. pkt., kan forundersøgelser og efterfølgende udnyttelse af energi kun finde sted efter tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. I medfør af § 22, stk. 3, kan klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere udpege områder, hvortil der ikke allerede er med-

delt tilladelse, som reserveres til statslige udbud af arealer til store havvindmølleparker. Forundersøgelser til reserverede arealer kan gennemføres af Energinet, jf. § 23, stk. 2.

VE-lovens § 25 indeholder regler om meddelelse af tilladelse til etablering af havvindmølleparkerne. Det fremgår således af VE-lovens § 25, stk. 1, at etablering af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind, med tilhørende interne ledningsanlæg på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone samt væsentlige ændringer i bestående anlæg kun kan foretages efter forudgående tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren.

VE-lovens § 25, stk. 3, indeholder hjemmel til, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår i etableringstilladelsen til havvindmølleparker. Disse vilkår angår bl.a. krav til konstruktion, indretning, installationer, opstilling, drift, nedtagning og sikkerhedsstillelse for nedtagning af anlæg samt økonomiske, tekniske, sikkerheds- og miljømæssige forhold i forbindelse med etablering og drift, herunder ophold og beboelse.

Klima-, energi- og forsyningsministerens beføjelser efter VE-lovens § 22 (med undtagelse af § 22, stk. 4) og § 25 er delegeret til Energistyrelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1068 af 25. oktober 2019 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser.

Endelig indeholder VE-loven regler om påbud og straf i §§ 71-73, som indebærer, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan sikre, at etableringen af bl.a. havvindmøller sker efter gældende ret, ligesom VE-lovens § 25 fastslår, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår ved meddelelse af tilladelse til etablering af havvind.

3.6.1.2. Klima-, energi og forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Som udgangspunkt vil projektering og anlæg af energiøen i Nordsøen ikke være omfattet af VE-loven. Bestemmelserne i VE-lovens kapitel 3 (§§ 22-29) er i stedet centreret om etableringen af havvindmølleparker (elproduktionsanlæg). Energiøen vil dog ikke i sig selv udgøre et elproduktionsanlæg, men i stedet et knudepunkt for de tilkoblede havvindmølleparker. Det vil inden for realiseringen af projektet om energiøen indebære, at de 3 GW havvindmølleparker, der vil skulle tilkøbes energiøen, såvel som en fremtidig udbygning op til 10 GW, vil være omfattet af VE-loven, jf. hertil lovforslagets § 1, som præciserer anvendelsesområdet for lovforslaget.

Dele af det forberedende arbejde vedrørende energiøen vil dog som følge af den fremtidige tilkobling af havvindmølleparker til energiøen have et vist samspil med VE-loven.

De indledende forundersøgelser for det område, hvori der skal placeres havvindmøller og anlægges en energiø, foretages eksempelvis i medfør af VE-lovens § 22, som netop indeholder hjemmel til at gennemføre forundersøgelser af områder til større områder for havvind. Tilladelser til forundersøgelser, som kun angår det konkrete anlægsarbejde af

energiøen, herunder dens præcise størrelse og konstruktion, foreslås imidlertid meddelt i medfør af lovforslagets § 4, stk. 1. Det er forventningen, at netop denne type forundersøgelse vil blive gennemført, når der på baggrund af et udbud er valgt en konkret projektbeskrivelse for anlægget af energiøen.

Lovforslagets bestemmelser i § 4 om navnlig meddelelse af tilladelse og fastsættelse af vilkår vil dog på flere punkter følge VE-lovens tilladelsessystem for havvindmølleri § 25 og §§ 27-28. Herved foreslås de positive erfaringer, herunder navnlig i relation til fastsættelse af vilkår og karakteren heraf videreført for projekter på havet, i lovforslagets § 4, stk. 2. Herudover afspejler lovforslagets bestemmelser om påbud (§ 15) og straf (§ 16) også VE-lovens §§ 71-73.

3.6.2. Lov om Energinet

3.6.2.1. Gældende ret

I Danmark er det Energinet, som ejer og driver den overordnede infrastruktur på el- og gasområdet, og Energinet sikrer en effektiv drift heraf samt en åben og lige adgang for alle brugere af nettet. Lov om Energinet, jf. lov nr. 118 af 6. februar 2020, som senest ændret ved § 6 i lov nr. 923 af 18. maj 2021, indeholder bestemmelser om godkendelse af de anlægsprojekter vedrørende eltransmissionsnettet, herunder eltekniske anlæg, som Energinet udfører på havet og på land.

Bestemmelsen om etablering af eltransmissionsnettet på havet er indeholdt i § 4 a i lov om Energinet. Det følger af denne bestemmelse, at etablering af nye eltransmissionsnet på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren efter § 4 a i lov om Energinet. Derudover skal etablering af nye transmissionsnet og væsentlige ændringer i bestående net godkendes efter § 4, stk. 3, i lov om Energinet.

3.6.2.2. Klima-, energi og forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Realiseringen af energiø-projektet vil kræve en udbygning af eltransmissionsnettet på havet og på land. I Tillægsaftalen af 4. februar 2021 besluttede aftalepartierne, at Energinet skal etablere, drive og eje det kollektive eltransmissionsnet og dertilhørende eltekniske anlæg, som skal forbinde energiøen i Nordsøen til fastlandet i Danmark og udlandet.

Den fremtidige nødvendige udbygning af eltransmissionsnettet til brug for energiøen kendes endnu ikke, og arbejdet med at afdække det præcise omfang af den fremtidige udbygning af eltransmissionsnettet er stadig på et tidligt stadie.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at det eksisterende regelgrundlag i lov om Energinet på tilstrækkelig vis kan sikre den fornødne udbygning af eltransmissionsnettet til energiøen. Det vurderes derfor, at der ikke på nuværende tidspunkt i projektet er behov for bestemmelser i lovforslaget, som ændrer eller supplerer § 4 a og § 4,

stk. 3, i lov om Energinet. Som følge af disse overvejelser indeholder lovforslaget ikke bestemmelser om projektering eller meddelelse af tilladelse til anlæg af eltransmissionsnettet, jf. lovforslagets § 1, som præciserer anvendelsesområdet for lovforslaget. Ansøgnings- og godkendelsesprocessen for Energinets etablering af nye eltransmissionsnet til energiøen vil dermed blive gennemført inden for rammerne af lov om Energinet. Det kan dog ikke udelukkes, at der vil være behov for at gennemføre lovændringer for så vidt angår de projektdeler, som henhører under Energinet, som følge af projektets karakter.

3.7. Ejerskab af energiøen i Nordsøen

Energiøen skal ejes i et delt ejerskab mellem staten og én eller flere private aktører, jf. Tillægsaftalen af 4. februar 2021. Ved Tillægsaftalen af 4. februar 2021 blev det endvidere besluttet, at staten til enhver tid skal være majoritets-ejer, mens den eller de private medejere skal eje 49,9 pct. af øen, medmindre markedsdialogen viser, at en lavere privat ejerandel er mere hensigtsmæssig.

Lovforslaget vil ikke regulere organiseringen og de finansielle rammer for det statslige ejerskab af energiøen og sammenspillet med den/de private aktører, idet rammerne herfor endnu ikke kendes. Det er forventningen, at de overordnede organisatoriske og finansielle rammer for et statsligt og privat fælles ejerskab vil blive besluttet i løbet af 2021. Når den nærmere organisering og de finansielle rammer for energiøen kendes, er det forventningen, at der vil være et behov for at fremsætte lovforslag eller et aktstykke med henblik på at etablere hjemmel til udmøntning af den statslige organisering og finansiering af energiøen.

3.7.1. Lov om screening af visse udenlandske direkte investeringer m.v. i Danmark (Investeringscreeningsloven)

Lov nr. 842 af 1. maj 2021 om screening af visse udenlandske direkte investeringer m.v. i Danmark har til formål at forhindre, at udenlandske direkte investeringer og særlige økonomiske aftaler kan udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed eller offentlige orden i Danmark.

Loven indeholder bestemmelser om en pligtmæssig tilladelsesordning for udenlandske direkte investeringer og indgåelse af særlige økonomiske aftaler i sektorer, der vurderes som særligt følsomme i forhold til national sikkerhed eller offentlig orden (forsvar, dual-use, it-sikkerhed, kritisk infrastruktur og kritisk teknologi) og en frivillig anmeldelsesordning inden for andre sektorer end de særligt følsomme.

Loven trådte i kraft den 1. juli 2021. Loven finder dog ikke anvendelse på udenlandske direkte investeringer og særlige økonomiske aftaler, der er gennemført eller indgået inden den 1. september 2021.

Den nærmere afgrænsning af kritisk infrastruktur og kritisk teknologi, lovens anvendelse på stiftelse af nye virksomheder (greenfield-investeringer) og særlige økonomiske aftaler samt hvilke enheder – ud over virksomheder – der omfat-

tes af screening fastsættes nærmere på bekendtgørelsesniveau. Her udvides lovens anvendelsesområde til myndigheder inden for kritisk infrastruktur. Bekendtgørelserne er trådt i kraft samtidig med loven den 1. juli 2021, men finder i lighed med loven først anvendelse fra den 1. september 2021.

Udenlandske direkte investeringer, der indgås i relation til kritisk infrastruktur på energiøerne, kan være omfattet af reglerne om tilladelse efter investeringsscreeningsloven, såfremt betingelserne i loven i øvrigt er opfyldt. Ligeledes kan særlige økonomiske aftaler om drift, service og leverancer, der indgås med virksomheder kontrolleret fra et ikke EU/EFTA-land være omfattet af reglerne om tilladelse, såfremt betingelserne i loven i øvrigt er opfyldt. Tilladelseskravet for investeringer og særlige økonomiske aftaler omfatter såvel opførelsesfasen som driftsfasen af den kritiske infrastruktur og vil indebære en forudgående screening af, om den pågældende investering eller aftale kan udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed eller offentlige orden.

Investeringer, der falder ind under investeringsscreeningsloven, skal notificeres til EU-Kommissionen, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/452 af 19. marts 2019 om et regelsæt for screening af udenlandske direkte investeringer i Unionen med senere ændringer (FDI-forordningen).

4. FN's Verdensmål

Det er vurderingen, at projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen vil understøtte en række verdensmål og delmål. Det er herefter vurderingen, at lovforslaget vil have relevante og væsentlige konsekvenser på følgende områder vedrørende særligt verdensmål 7, verdensmål 9, verdensmål 13, verdensmål 14 og verdensmål 17. Det forventes, at lovforslaget vil påvirke verdensmålene i overvejende positiv retning, og selvom det ikke vil ske inden 2030, vil projektet bidrage hertil på langsigtet og afgørende vedvarende vis.

Verdensmål 7 angår bæredygtig energi, herunder adgang til pålidelig og moderne energiforsyning til en overkommelig pris og væsentlig forøgelse af andelen af vedvarende energi i det globale energimix. Lovforslaget vil udgøre rammen for et kommende omfattende anlægsprojekt i form af en energiø i Nordsøen. Formålet med energiøen er at udbygge havvind, og set i dette perspektiv er der tale om et konkret initiativ til reduktion af Danmarks drivhusgasudledninger. Som det fremgår af verdensmål 7, delmål 7.2, skal andelen af vedvarende energi i det globale energimix øges væsentligt inden 2030. Set i projektets brede sammenhæng bidrager lovforslaget til positive konsekvenser i delmålets ånd.

Herudover vil lovforslaget også have positive konsekvenser for opnåelse af verdensmål 9 om industri, innovation og infrastruktur. Det samlede etablerede projekt i form af energiøen og havvindmøller vil således være toneangivende og afgørende for omstilling til bæredygtig energi og for klimaindsats i Danmark og blandt naboer. Dette understøtter

delmål 9.1. om at udvikle pålidelig, bæredygtig og robust infrastruktur af høj kvalitet, herunder regionale og grænseoverskridende infrastruktur.

I forhold til verdensmål 13 om klimaindsats har lovforslaget positive konsekvenser i forhold til det konkrete delmål 13.2, der fordrer, at tiltag mod klimaforandringer integreres i nationale politikker, strategier og planlægning. Lovforslaget vil således bidrage positivt til den danske klimaindsats ved at skabe rammerne for projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen som afgørende infrastruktur i en historisk udbygning af vedvarende energi.

Verdensmål 14 angår livet i havet. Delmål 14.c. udstikker, hvordan beskyttelse og bæredygtigt brug af havene og deres ressourcer skal øges ved at implementere den internationale lovgivning, som afspejlet i Havretskonventionen, der angiver de juridiske rammer for bevarelse og bæredygtigt brug af havene og deres ressourcer. Danmark har ratificeret Havretskonventionen Afsnit 3.1. om forholdet til Havretskonventionen beskriver, hvordan Danmark har adgang til at udnytte ressourcerne i den danske eksklusive økonomiske zone. Energiøen og siden de tilkoblede havvindmøller vil blive placeret i den eksklusive økonomiske zone, jf. oversigtskortet over energiøens forventede placering i Nordsøen (bilag 1 til den foreslåede lov), med sigte på at udnytte havvindressourcerne for at levere vedvarende energi til Danmark og til de deltagende lande.

Projektets perspektiv er således i verdensmålets ånd, men som beskrevet i lovforslagets afsnit 9 om miljø- og naturmæssige konsekvenser kan dets gennemførelse have såvel positive som negative miljø- og naturmæssige konsekvenser. Miljøpåvirkninger fra konstruktion af en inddæmmed ø i Nordsøen er ikke velkendte, men eksempelvis tab af habitat og fjernelse af levesteder, hvor øen placeres, og hvor råstoffer indvindes, kan have negative konsekvenser for livet i havet, og anlægsfasen vil påvirke marinepattedyr og andre arter negativt. Skulle energiøen komme til at fungere som kunstigt rev, ville det have en positiv effekt for livet i havet.

De potentielle miljøpåvirkninger vil blive kortlagt i forbindelse med miljøvurdering af planen for energiøen (SMV) og miljøkonsekvensvurdering (VVM) for det konkrete projekt. Miljøvurderingerne har bl.a. til formål at minimere miljøpåvirkningerne gennem planlægning. Planlægningen sker også i regi af havplanen og dermed i koordination med andre myndigheder, som også benytter havet.

Som beskrevet i lovforslagets afsnit 2.2. forventes energiøen og de dertil koblede 3 GW havvindmøller således placeret i et af de områder i Nordsøen, der er indmeldt til havplanen som egnede arealer.

Ejerskabsmodellen for energiøen, hvor private aktørers ekspertise og innovationskraft aktiveres, vil bidrage til at give de bedste muligheder for at indfri ambitionerne for vedvarende energi. Denne tilgang er en afgørende udmøntning af verdensmål 17 om partnerskaber for handling, der understre-

ger betydningen af offentlig-private partnerskaber i opgaven med at løfte og implementere verdensmålene. Dette vil også være reflekteret i lovforslagets bestemmelser med tanke på et udbud og retsgrundlaget for vilkår for anlægstilladelse til en projektansøger. Således vil lovforslaget have positive konsekvenser i forhold til verdensmål 17.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det er et bærende element for projektets realisering, at energiøen i Nordsøen skal konstrueres som en inddæmmede ø og etableres samt ejes i et tæt offentligt-privat samarbejde, hvor staten indgår som majoritetsejer. Lovforslaget forventes på den baggrund ikke at medføre økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for kommuner eller regioner.

De økonomiske konsekvenser for staten forbundet med projektering og anlæg af energiøen vil på nuværende tidspunkt alene kunne vurderes overordnet og kvalitativt. Dette skyldes for det første, at lovforslaget alene udstikker overordnede rammer med bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren og hjemmel samt krav til anlægstilladelse. For det andet er projektet på et meget tidligt udviklingsstadium.

Lovforslagets brede bemyndigelse i § 2 forventes anvendt til at iværksætte udbud af medejerskabet i et partnerskabsudbud og af entreprisekontrakten i et anlægsudbud, evt. kombineret i ét samlet udbud. Lovforslaget regulerer dog ikke selve udbuddet, ligesom det ikke angår bevillingssiden. Lovforslaget medfører således ikke direkte omkostninger til forberedelsen, projekteringen og afholdelsen af udbud.

Set i lyset af projektets udvikling kan følgende dog skitseres om kommende mulige økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige, selvom de ikke udspringer af dette lovforslag.

Størrelsen på anlægsomkostningerne til etablering af energiøen vil afhænge af det endelige projektforslag. Energistyrelsens tekniske rådgivere har foretaget en indledende analyse af anlægs- og driftsomkostninger for en inddæmmede ø etableret som en sænkekasseø. Det bemærkes, at energiøens endelige konstruktion, design og areal dog fortsat endnu ikke er fastlagt. Afhængig af størrelsen og faciliteter på øen vurderes anlægsomkostninger for selve øen foreløbigt at udgøre mellem 5,6-10,9 mia. DKK for hhv. en inddæmmede ø på 12 ha, som kan facilitere 3 GW havvind, og en inddæmmede ø på 49 ha, som kan facilitere 10 GW havvind, og som rummer beskyttet havn og servicefaciliteter. Løbende driftsomkostninger vurderes at udgøre ca. 1% af anlægsomkostningerne. Det bemærkes, at skønnene er behæftede med væsentlig usikkerhed, og at den endelige sammensætning af anlægsomkostningerne for den endelige ø vil afhænge af det konkrete projektforslag.

I tillæg til anlægsomkostningerne, som dækker over frem-

stilling, transport og installering, påløber der finansieringsomkostninger og projekteringsomkostninger. Disse vil afhænge af det specifikke projekt samt den valgte ejerskabsstruktur og finansieringsmodel.

Et statsligt bidrag til anlægsinvesteringen kan ikke estimeres nærmere på nuværende tidspunkt. Statens udgifter i forbindelse med anlæg og ejerskab af energiøen i Nordsøen vil afhænge af det endelige projektforslag, den endelige ejerskabsstruktur og de endelige ejerskabsvilkår.

Lovforslaget medfører administrative opgaver, der knytter sig til forberedelse, projektering og afholdelse af udbud. Denne proces vil blive forankret i Energistyrelsen med bidrag fra Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Finansministeriet. Udgifter til disse opgaver finansieres via myndighedernes driftsbudgetter og eventuelle sideløbende bevillingssager.

Med lovforslagets §§ 4, 8 og 14 foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren henholdsvis bemyndiges til at meddele anlægstilladelse, udpeges som VVM-myndighed for energiø-projektet og gives beføjelser til at føre tilsyn med overholdelse af anlægstilladelsens vilkår. Disse opgaver forventes delegeret til Energistyrelsen efter den foreslåede § 9. Det bemærkes, at der i medfør af den foreslåede § 16, nr. 1 og 2, bl.a. kan opkræves gebyrer for omkostninger forbundet med sagsbehandling efter lovforslagets § 4 og tilsyn efter lovforslagets § 14.

Lovforslaget medfører ikke i sig selv implementeringskonsekvenser for det offentlige relateret direkte til ejerskabet og anlæg af energiøen. Det forventes, at statens medejerskab til energiøen i Nordsøen vil blive varetaget via et ejerministerium. Hvilket ministerium, der bliver ejerministerium, er endnu ikke afklaret. Reguleringsbehov, der knytter sig til statens majoritetsejerskab i det privat-offentlige partnerskab, vil kunne indgå i et kommende ændringsforslag til nærværende lovforslag, hvorefter ejerministeriets beføjelser mv. også vil kunne udmøntes i sammenspil med de selskabsretlige dokumenter.

Da de endelige rammer for statens medejerskab ikke er afklarede, kan mulige driftskonsekvenser hos involverede myndigheder ikke vurderes på nuværende tidspunkt. Hvis et kommende ændringsforslag regulerer disse forhold, vil de mulige driftskonsekvenser hos involverede myndigheder vurderes i forbindelse med ændringsforslaget.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning er fulgt i det omfang, de er relevante for lovforslaget. Her kan det første princip om formulering af enkle og klare regler fremhæves, idet lovforslaget tilstræber at formulere regler og begreber på en klar, enkel, entydig og konsistent måde.

Det andet princip om digital kommunikation tilsiger, at lovgivningen skal understøtte, at der kan kommunikeres digitalt med borgere og virksomheder. Lovforslaget kendetegnes ved den foreslåede bemyndigelse til ministeren, der forventes anvendt til at afholde udbud, og retsgrundlaget for at

meddele tilladelse til anlæg af ø-konstruktionen i Nordsøen. Den foreslåede brede bemyndigelse i § 3 nødvendiggør ikke yderligere tiltag omkring digitalisering. Specifikt for den påtænkte anvendelse til iværksættelse af et udbud kan det nævnes, at erhvervslivets tilbudsgivere givetvis er bekendt med de forskellige digitale platforme, der benyttes til udbudsprocesser. Her kan eksempelvis fremhæves den digitale offentliggørelse af udbuddet og software benyttes til digital kommunikation samt afgivelse af tilbud.

Det tredje princip drejer sig om, hvordan lovgivningen bør understøtte, at administrationen af lovgivningen kan ske helt eller delvist digitalt og under hensyntagen til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed. I den sammenhæng bemærkes, at klima-, energi- og forsyningsministeren med lovforslaget foreslås bemyndiget til at meddele en tilladelse til anlæg af energiøen. Her er tale om en enkeltstående tilladelse, der meddeles på baggrund af projektansøgers projektbeskrivelse m.v. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om processen og kan i øvrigt fastsætte vilkår for tilladelsen. Det er vurderingen, at der i forhold til tilladelser og afgørelser ikke er behov for yderligere digitalisering eller automatisering. Det er i sagens natur heller ikke nødvendigt, hvad klageadgang angår, da den foreslås afskåret med lovforslaget.

Under henvisning til det fjerde princip om sammenhæng på tværs af lovgivningen bemærkes det, at lovforslagets begreber er nøje afstemt med relevante love på området, bl.a. lov om vedvarende energi. Herudover er geografiske begreber afstemt og beskrevet i tråd med det fjerde princip og på baggrund af vejledning om geografi i lovgivningen, der understøtter beskrivelse af kortbilag i lovgivningen. Dette sikrer ensartet anvendelse af lovforslagets geografiske begreber. Herudover er oversigtskortet over energiøens forventede placering i forhold til natur- og miljøbeskyttelsesområder og sejlkorridorer (lovforslagets bilag 1) afstemt med havplanen, idet data er genanvendt.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

I forbindelse med udbuddet af medejerskab kan selskaber frivilligt vælge at benytte sig af muligheden for at afgive tilbud på energiøen.

Potentielle økonomiske og administrative konsekvenser vil i den forbindelse relatere sig til aktørernes arbejde med at udforme tilbud samt imødekomme de informationsforpligtigelser og oplysningskrav, som vil fremgå af udbudsdesignet. Der forventes at være direkte omkostninger til en miljøkonsekvensvurdering (VVM) samt anlægs- og projekteringsomkostninger i forbindelse med etableringen af energiøen for udbudsvinderen. Størrelsen på udbudsvindersomkostninger vil afhænge af det endelige projektforslag og ejerskabsstruktur for energiøen.

Det er sandsynligt, at aktører, som vælger at deltage i udbuddet, vil inddrage tekniske, finansielle og juridiske rådgivere i forbindelse med udformning af tilbud og, for vinderen

af udbuddet, i forbindelse med anlæg, drift og vedligehold af øen. Etablering af energiøen kan potentielt have en positiv effekt i bygge- og anlægssektoren. Der vil dog være tale om midlertidige beskæftigelsesvirkninger, mens virkningen på det strukturelle arbejdsudbud – som på længere sigt er bestemmende for beskæftigelsesudviklingen – vil være neutral.

Det kan forventes, at private aktører alene vil vælge at investere i projektet ud fra en analyse af, om en investering vil give et afkast, der står mål med de påtagede risici.

Lovforslaget indebærer ikke økonomiske eller administrative byrder for erhvervslivet. Der vil kun være økonomiske og administrative konsekvenser for de selskaber, som frivilligt vælger at deltage i udbuddet. Der vurderes derfor ikke at være omstillingsomkostninger, løbende efterlevelseskonsekvenser eller administrative konsekvenser ved dette lovforslag.

Da udbudsdesignet, herunder oplysnings- og informationskrav, endnu ikke er fastsat, kan disse omkostninger ikke kvantificeres på nuværende tidspunkt.

Udbudsvinder skal som projektansøger opfylde krav til ansøgning om udstedelse af anlægstilladelse, jf. lovforslagets § 4, og underlægges tilsyn med vilkårene for anlægstilladelsens opfyldelse, jf. lovforslagets § 14. Omkostninger til dette kan ikke estimeres, før end de endelige krav er fastsat, og eventuelle væsentlige miljøforhold er afgjort. Det er derfor ikke muligt at kvantificere sådanne omkostninger på nuværende tidspunkt.

Forud for meddelelse af tilladelse i medfør af lovforslagets § 4, vil det blive vurderet, om der måtte være grundlag for at tildele erstatning til fiskere i området, som følge af det indgreb, energiøen måtte udgøre for fiskeriområdet. Afhængig af udbuds- og ejerskabsmodeller vil en dialog med relevante fiskere og fiskeriorganisationer formentlig ske i regi af den private aktør eller statslige selskab i energiøen, som også vil skulle afholde udgifterne til en eventuel erstatning. På den baggrund, og fordi omfang og karakter af anlægget af energiøen endnu ikke kendes i detaljer, er der ikke grundlag for at vurdere, om lovforslaget i denne henseende vil have økonomiske konsekvenser.

Principperne for agil erhvervsrettet regulering er lagt til grund i udarbejdelsen af dette lovforslag. Her kan det bl.a. fremhæves, hvordan den brede bemyndigelse i den foreslåede § 2 er påtænkt at favne forskellige ejerskabsstrukturer i kombination med forskellige udbudsprocesser, hvilket er hensigtsmæssigt for på sigt at kunne understøtte realiseringen af nye forretningsmodeller. Dette stemmer overens med det første princip, der angår regulering, som kan understøtte, at nye forretningsmodeller kan realiseres. I den sammenhæng kan det også fremhæves, hvordan et udbud iværksat i medfør af bemyndigelsen vil kunne tage højde for Tillægsaftalen af 4. februar 2021's understregning af, at øen er fremtidssikret og har de rette egenskaber med tilstrækkeligt

rum for innovation. Sådanne forhold reguleres imidlertid ikke direkte i medfør af lovforslaget. I tråd med det andet princip, som drejer sig om mere enkel og formålsbestemt regulering, er lovforslaget udarbejdet som en ny hovedlov i form af en bemyndigelseslov med adgang til at meddele tilladelse til anlæg af energiøen og med beføjelser til på flere områder at udmønte nærmere regler ved bekendtgørelser.

Et hovedelement i lovforslaget er dets forslag om, at klima, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at projektere og anlægge energiøen i Nordsøen som en inddæmmet ø. Klima, energi- og forsyningsministeren vil herefter kunne foretage de nødvendige projekteringskridt i forbindelse med etableringen af energiøen, herunder afholdelse af udbud om ejerskab og/eller anlægsarbejde for energiøen samt indgå kontrakter med udbudsvinder.

Udbudsprocesser er i høj grad digitaliserede, jf. også det femte princip om brugervenlig digitalisering, men derudover er det påtænkt med lovforslaget, at dets foreslåede ordninger kan understøtte, at virksomhederne kan følge med i den teknologiske udvikling, jf. det tredje princip om teknologineutralitet. Således undlader lovforslaget at stille krav om anvendelse af specifikke teknologier eller løsninger som en forudsætning for at overholde lovens formål.

Tiltag, der øger produktiviteten og øger strukturelt bruttonationalprodukt (BNP), bidrager til at øge samfundets velstandsniveau. Finansministeriet skønner over strukturelle BNP-effekter ved erhvervsøkonomiske konsekvenser for virksomhederne på mere end 50 mio. kr. årligt, eller hvor BNP-effekterne forventes at være større end 100 mio. kr. årligt. Da den endelige regulering af energiøen endnu ikke ligger fast, er det ikke på nuværende tidspunkt muligt at foretage en vurdering af konsekvenser for BNP. Først i forbindelse med en endelige stillingtagen til reguleringsforhold, herunder ejerskab og finansiering m.v., kan det forventes muligt at kvantificere en BNP-effekt.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Med lovforslaget vil en række klageadgange for borgere i forhold til statslige myndigheders afgørelser og tilladelser vedrørende anlægsprojektet energiøen afskæres. Lovforslaget vil indebære, at administrativ klageadgang efter §§ 10-12 afskæres for tilladelse og andre afgørelser, der træffes efter lovforslaget og regler udstedt i medfør heraf, ligesom klageadgang for tilladelser i medfør af råstoflovens §§ 20 og museumslovens § 28 a, stk. 4, også vil afskæres. Der vil fortsat være domstolsprøvelse for disse tilladelser og andre afgørelser, idet lovforslagets § 13 dog vil indeholde en frist for indbringelse af tilladelser og andre afgørelser. Lovforslaget vil derudover ikke have administrative konsekvenser for borgere.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vil ikke have væsentlige klimamæssige konsekvenser af varig karakter isoleret set. Selve konstruktionsarbejdet i forbindelse med det senere anlæg af energiøen

må dog forventes at medføre éngangsudledninger af drivhusgasser. Lovforslaget skal ses i sammenhæng med, at der i tilknytning til energiøen forventes etableret 3 GW havvindmøller, som tilkøbes energiøen. Etableringen af disse havvindmøller forventes at have positive klimamæssige konsekvenser, idet den klimaneutrale energiproduktion fra havvindmøllerne i et vist omfang vil fortrænge fossile energiformer som naturgas, kul og olie.

Selvom det ikke er klimaeffekter, der udspringer af lovforslaget, kan følgende beskrivelser bidrage til kontekst for projektet. Energiøernes klimaeffekt i Danmark vil afhænge af, i hvilket omfang den grønne strøm, som vil blive produceret på havvindmøllerne i tilknytning til energiøerne, fortrænger brugen af fossile brændsler i den øvrige elproduktion i Danmark. Energiøernes klimaeffekt vil derfor variere over tid i takt med udviklingen i Danmarks elforbrug og elproduktion.

I Energistyrelsens Klimafremskrivning og -status 2021 forventes der i 2030 at være en elproduktion fra vedvarende energi-anlæg (VE-anlæg) i Danmark svarende til 97 pct. af Danmarks elforbrug i 2030 (VE-andelen i Danmarks elforbrug). Denne fremskrivning er uden indregning af den politiske beslutning om at etablere energiøer i Nordsøen og på Bornholm med dertilhørende havvindmøller. En partiel følsomhedsberegning, hvor begge energiøer forudsættes at være i drift i 2030, giver en VE-andel i Danmarks elforbrug på 122 pct. Dette vil i praksis sige, at Danmark i 2030, uden indregning af energiøerne, er fremskrevet til at have en produktion af grøn strøm, som næsten svarer til det fremskrevne forbrug. I årene omkring 2030 vil potentialet for, at energiøerne kan fortrænge brugen af fossile brændsler i elproduktion, derfor være begrænset. Energiøerne vil imidlertid kunne spille en afgørende rolle i, at VE-andelen af Danmarks elforbrug fastholdes i omegnen af 100 pct. eller højere, i takt med at Danmarks elforbrug forventes at stige som følge af den fortsatte elektrificering af det danske samfund.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Det forventes, at energiøen i Nordsøen vil blive etableret som en inddæmmet ø. Miljøpåvirkninger fra denne type konstruktion i Nordsøen er ikke velkendte, men det forventes at energiøen vil kunne påvirke miljøet på flere måder. Dette vil eksempelvis være tilfældet i forhold til indvinding af sand til energiøen (som vil ske i andre områder, end der hvor energiøen er beliggende), samt mulige påvirkninger på hydrografi (vandstrømme) og havbundens flora og fauna.

Der vil være risiko for, at anlæg af energiøen vil kunne have negative påvirkninger. Det vil eksempelvis være i forbindelse med tab af habitat og fjernelse af levesteder i det område, hvor energiøen vil blive placeret. Såfremt der vil blive indvundet råstoffer til øen, vil det samme være tilfældet for dette råstofindvindingsområde. I begge områder vil det kunne føre til fortrængning af naturligt forekommende arter. Der vil endvidere være en risiko for, at særligt anlægs-

fasen vil påvirke marinepattedyr og andre arter negativt ved bl.a. støjpåvirkning og ophvirvling af materiale til vandsøjlen. Anlæg af energiøen vil medføre tab af havbund, og dermed levested for de arter, der er tilknyttet til havbunden, hvor energiøen anlægges. Dog vil der være visse positive effekter, idet energiøen potentielt vil kunne fungere som kunstigt rev i havet. For så vidt angår påvirkningen af spildevand og maritimt affald i anlægs- og driftsfasen, vil det afhænge af energiøens endelige konstruktion, som endnu ikke kendes.

Som en del af den videre proces vil de potentielle miljøpåvirkninger blive kortlagt i forbindelse med, at der foretages en miljøvurdering af planen for energiøen (SMV) og en miljøkonsekvensvurdering (VVM) for det konkrete projekt. Miljøvurderingerne har bl.a. til formål at minimere miljøpåvirkningerne gennem planlægning. Den igangværende miljøvurdering af planen for energiøen (SMV) foretages for den samlede plan vedrørende energiøen, tilkoblede 3 GW havvindmøller og eltransmissionsnettet. Hermed vil denne plan også omfatte de arealer, hvori energiøen vil blive placeret.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget gennemfører ikke nye eller ændrede EU-regler. Anlægget af energiøen i Nordsøen skal ske i overensstemmelse med EU-retten. I de følgende afsnit gennemgås de EU-regler, der vurderes at være relevante for projektering og anlæg af en energiøen i Nordsøen.

10.1. Miljøvurderingsdirektivet

Anlægget af den kommende energiø i Nordsøen er omfattet af reglerne om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet, som følger af Miljøvurderingsdirektivet.

Forud for anlægget af energiøen vil der blive udarbejdet en miljøvurdering af planen for energiøen som på et planniveau vurderer energiøen og de dele, der skal tilkobles energiøen, såsom havvindmøller og kabler. Denne miljøvurdering gennemføres i overensstemmelse med Miljøvurderingsdirektivet og sådan, at myndigheder og offentligheden vil få lejlighed til at udtale sig om den strategiske miljøvurdering, inden programmet vedtages, jf. Miljøvurderingsdirektivets artikel 5 og 6.

Miljøvurderingen af planen for energiøen i Nordsøen og de kommende havvindmølleparker til energiøen i Nordsøen blev igangsat i august 2021 ved 1. offentlige høringsfase og hele processen forventes afsluttet i efteråret 2022. Miljøvurderingen af planen for energiøen vil omfatte det samme areal, som nærværende lovforslag regulerer og vil være gennemført inden det foreliggende lovforslag udmøntes endeligt ved bekendtgørelser.

10.2. VVM-direktivet

Anlæg af en energiø i Nordsøen vil som udgangspunkt være

omfattet af VVM-direktivet. VVM-direktivet indeholder i bilag I og II en række projekter, hvortil tilladelse forudsætter udarbejdelse og vurdering af en miljøkonsekvensrapport (VVM).

Den endelige konstruktion, størrelse og design af energiøen i Nordsøen kendes endnu ikke, men det er forventningen, at anlægsarbejderne vil være af en sådan karakter, at de udgør et VVM-pligtigt projekt efter VVM-direktivets bilag II.

For projekter omfattet af VVM-direktivets bilag II skal der i første omgang træffes en screeningsafgørelse på baggrund af projektansøgers ansøgning og projektbeskrivelse i overensstemmelse med VVM-direktivets 4, stk. 2, jf. også miljøvurderingslovens § 21. Denne screeningsafgørelse vil tage endeligt stilling til, om anlæg af en energiø kræver en VVM-tilladelse efter VVM-direktivet. Lovforslagets rammer sikrer, at tilladelse til anlæg af energiøen kun kan meddeles i overensstemmelse med miljøvurderingslovens regler, som netop udgør en implementering af VVM-direktivet. Der henvises til bemærkninger til lovforslagets § 8, som indebærer, at klima-, energi- og forsyningsministeren bliver VVM-myndighed for energiøen.

For så vidt angår VVM-direktivets gennemførelse af Århus-Konventionens bestemmelse om adgang til klage og domstolsprøvelse, henvises til afsnit 3.5. i de almindelige bemærkninger.

10.3. Naturbeskyttelsesdirektiverne

Ved meddelelse af tilladelse efter lovforslagets §§ 3 og 4 skal klima-, energi- og forsyningsministeren overholde Danmarks forpligtelser på naturområdet. Disse forpligtelser af relevans for energiøen i Nordsøen følger af habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Der henvises til afsnit 3.3. i de almindelige bemærkninger for en uddybning af forpligtelserne.

Lovforslagets § 7, jf. lovforslagets § 5, vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler, som vil sikre, at tilladelse til anlæg af energiøen i Nordsøen meddeles i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser efter habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

10.4. Miljøstraffedirektivet

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (2008/99/EF) af 19. november 2008 om strafferetlig beskyttelse af miljøet (miljøstraffedirektivet) indeholder bestemmelser om indførelsen af strafferetlige sanktioner i national lovgivning for alvorlige overtrædelser af fællesskabsrettens bestemmelser om miljøbeskyttelse.

Efter miljøstraffedirektivets artikel 3, stk. 1, litra h, skal medlemsstaterne sikre, at enhver adfærd, der forårsager betydelig beskadigelse af levesteder inden for et beskyttet område udgør strafbar handling, hvis den er ulovlig og begås forsætligt eller i det mindste ved grov uagtsomhed. Ved »levested inden for et beskyttet område« forstås alle levesteder

for arter, for hvilke et område er klassificeret som særligt beskyttet område i henhold til artikel 4,

stk. 1 eller 2, i fuglebeskyttelsesdirektivet (direktiv 2009/147/EF), eller alle naturtyper eller levesteder for arter, for hvilke en lokalitet er udpeget som særligt bevaringsområde i henhold til artikel 4, stk. 4, i habitatdirektivet (direktiv 92/43/EØF).

Efter miljøstraffedirektivets artikel 3, stk. 1, litra f, skal medlemsstaterne sikre, at drab på, destruktion, besiddelse eller indfangning/-samling af beskyttede vilde dyre- eller plantearter udgør strafbar handling, hvis den er ulovlig og begås forsætligt eller i det mindste ved grov uagtsomhed, medmindre adfærden vedrører et ubetydeligt antal af sådanne arter og kun har ubetydelig indvirkning på arternes bevaringsstatus. De omhandlede dyre- og plantearter er dem, der er opført i bilag IV til habitatdirektivet og bilag I til fuglebeskyttelsesdirektivet.

Lovforslaget indeholder ikke strafferetlige sanktioner til gennemførelse af miljøstraffedirektivet og implementerer dermed ikke miljøstraffedirektivet. I stedet følger det af lovforslagets § 7, jf. lovforslagets § 5, at klima-, energi- og forsyningsministeren med henblik på gennemførelse af EU-regler på naturbeskyttelsesområdet vil fastsætte regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår tilladelser vil kunne meddeles efter lovens §§ 3 og 4. Der vil her være tale om fastsættelse af regler for vurderingen af projektet vedrørende energiøen i Nordsøen, herunder for konsekvensvurderingen i forhold til internationale naturbeskyttelsesområder. I tilknytning hertil fremgår det af lovforslagets § 17, stk. 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren i regler, som udstedes i henhold til loven, vil kunne fastsætte bødestraf for overtrædelse af disse regler.

Lovforslaget vil dermed give adgang til, at der ved fastsættelse af regler i medfør af lovforslaget også vil kunne fastsættes regler om straf, herunder til implementeringen af ovennævnte bestemmelser vedrørende miljøstraffedirektivet. Som eksempel på fastsættelse af sådanne regler, som vil være sammenlignelige med de regler, der i medfør af lovforslaget kan fastsættes for så vidt angår energiøen, henvises der til § 7, jf. § 4, i bekendtgørelse nr. 1476 af 13. december 2010 om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg og elforsyningsnet på havet.

10.5. Vandrammedirektivet og havstrategidirektivet

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelsen af vandløb og søer, overgangsvande (flodmundinger, laguner o.l.), kystvande og grundvand i alle EU-lande, også jf. artikel 1. Direktivet fastsætter en række miljømål og opstiller overordnede rammer for den administrative struktur for planlægning og gennemførelse af tiltag og for overvågning af vandmiljøet.

Energiøen skal placeres ca. 100 km fra den danske kyst, jf.

oversigtskortet over energiøens forventede placering i Nordsøen (bilag 1 til den foreslåede lov), og dermed uden for det danske søterritorium. I det omfang det måtte være relevant, vil det som led i udarbejdelsen af den strategiske miljøvurdering (SMV) og miljøkonsekvensvurderingen (VVM) blive vurderet, om gennemførelsen kan ske inden for rammerne af vandrammedirektivet. Såfremt disse vurderinger viser, at kystvandet vil kunne blive påvirket af anlægget af energiøen som følge af f.eks. indstrømning af stoffer til kysten eller anden påvirkning, vil anlægget af energiøen tage højde for overholdelsen af vandrammedirektivet.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategidirektivet) skal bidrage til, at der opnås eller opretholdes god miljøtilstand i havets økosystemer, samtidig med, at bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer muliggøres. Havstrategidirektivet er inddelt i 11 emner (deskriptorer), der beskriver en række tilstandselementer og påvirkninger i havmiljøet. Emnerne angår bl.a. undervandsstøj, havbundens integritet og hydrografiske ændringer, og disse emner giver tilsammen en helhedsorienteret vurdering af havmiljøets tilstand. Havstrategidirektivet er gennemført ved lov om havstrategi, jf. afsnit 3.1.1

De emner i havstrategidirektivet, som vil være relevante for anlægget af energiøen, vil indgå i vurderingerne i udarbejdelsen af miljøvurdering af planen for energiøen (SMV) og miljøkonsekvensvurderingen af det konkrete projekt (VVM), ligesom havstrategiens miljømål og indsatser vil gøre det, jf. afsnit 3.1.1.

10.6. EU-regler om udbud

EU's udbudsregler gælder statslige og lokale myndigheder samt offentlige virksomheder. Endvidere gælder udbudsreglerne for organer kontrolleret af offentlige myndigheder, der er oprettet specielt med henblik på at imødekomme almenhedens behov, dog ikke behov af industriel eller kommerciel karakter.

EU's udbudsregler indebærer en pligt for ordregivere til at følge bestemte procedurer ved indgåelse af visse offentlige kontrakter. Det er kun gensidigt bebyrdende aftaler, hvor en ordregiver over for en økonomisk aktør indvilliger i at betale en aftalt sum penge eller en anden form for økonomisk modydelse for en ydelse, der er omfattet af udbudsdirektiverne.

Det er forventningen, at de udbud, der skal afholdes vedrørende energiøen i Nordsøen, er underlagt EU-reglerne vedrørende udbud, herunder bl.a.

direktiv 2014/24/EU (udbudsdirektivet). Udbuddene vil derfor blive udarbejdet, tilrettelagt og gennemført i overensstemmelse hermed.

11. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 1. juli 2021 til den 18. august 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet-Advokatsamfundet, Akademisk Arkitektforening, Ankenævnet på Energiområdet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverne (industri - håndværk), Asfaltindustrien, Best Green A/S, Biofos A/S, Bornholms Energi og Forsyning (BEOF), Brancheforeningen for Bygningssagkyndige og Energikonsulenter (BfBe), Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, Brancheforeningen for Små og Mellemstore Vindmøller, Brintbranchen, Bureau Veritas, Bygge-, Anlægs- og Trækartellet (BATT-kartellet), Byggecentrum, Byggeriets Kvalitetskontrol, Byggeskadefonden, BYG. DTU, Bygherreforeningen, Cerius, Clean Energi Invest ApS, CO-industri, CONCITO – Danmarks grønne tænketank, Copenhagen Infrastructure Partners, Copenhagen Merchants, COWI, Dana Petroleum, DANAK (Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond), DANICA RESOURCES APS, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Meteorologiske Institut, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Danoil Exploration A/S, Dansk Affaldsforening, Dansk Biotek, Dansk Byggeri, Dansk Center for Lys, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Facilities Management (DFM), Dansk Fjernvarme, Dansk Gas Forening, Dansk Gasteknisk Center (DGC), Dansk Håndværk, Dansk Køl & Varme, Dansk Miljøteknologi, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Shell A/S, Dansk Sejlunion, Dansk Solcelleforening, Dansk Standard, Dansk Transport og Logistik (DLTL), Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Arkitektvirksomheder - DANSKE ARK, Danske Bygningskonsulenter, Danske Commodities A/S, Danske Havne, Danske Rederier, Danske Regioner, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DANVAK, Datatilsynet, De frie Energiselskaber, DEA, Deutsche Erdoel AG, DELTA, Dansk Elektronik DENFO, Danske Energiforbrugere, Danske Maritime, Det Økologiske Råd, DI – Organisation for erhvervs livet, DKCPC, DLA Piper Danmark, Dommerfuldmægtigforeningen, Drivkraft Danmark DTU – BYG DTU – Myndighedsbetjening, DTU Aqua, DTU Vindenergi, DØRS – Det Økonomiske Råds Sekretariat, E. ON Danmark A/S, EjendomDanmark, Energi Danmark, Energi Fyn, Energibranchens Service Sammenslutning, Energiforum Danmark, Energisammenslutningen, Energisystemer ApS, Energitjenesten, Energikøb, Energy Systems, Eniig, ENOVA A+ ApS, Equinor, Erhvervsakademi Dania (EADania), Esbjerg Havn, European Energy, Eurowind Energy A/S, Evida, EWE Energie AG, EWII, Fagligt Fælles Forbund (3F), Finansrådet, Realkreditforeningen og Realkreditrådet – FinansDanmark,

Fjernvarme Fyn, Fonden Kraka, Forbrugerrådet Tænk, Forenede Danske El-bilister (FDEL), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske belysningsarmaturer (FABA), Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske hus-holdningsapparater (FEHA), Foreningen Biogasbranchen, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Foreningen for Platformsøkonomi i Danmark (FPD), Foreningen for Slutbrugere af Energi, Forsikring og Pension, Forsyningstilsynet, Frederiksberg Kommune, FSR Danske revisorer, Fyrfyret ApS, Gate 21, GEUS - De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland, Glasindustrien, Go Green A/S, Green Building Council Denmark, Greenpeace, GreenTech Advisor, GreenWays, Green Hydrogen Systems A/S, Grundejernes Investeringsfond GTS (Godkendt Teknologisk service), Hess ApS, HOFOR A/S, HOFOR Fjernkøling A/S, HOFOR Vind A/S, HOFOR el og varme, Håndværksrådet, Individuelenergi, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Institut for produktudvikling (IPU), Intelligent Energi, Ineos Danmark, Isover, IT-Branchen, Jern-Maskinindustrien, Kjærgaard A/S, KlimaEnergi A/S, Klimarådet, Klimabevægelse Danmark, Kommunernes Landsforening, Konstruktørforeningen, Kooperationen (Den Kooperative arbejdsgiver- og interesseorganisation i Danmark), Københavns Erhvervsakademi (KEA), Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landsbyggefonden, Landsforeningen af Solcelleejere, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, LCA Center, Lundsby Biogas, Maabjerg Energy Center – MEC, Maersk McKinney Møller Center for Zero Carbon Shipping, Moesgaard Museum, NEAS Energy A/S, Nilan, NIRAS, NOAH, Energi og Klima, Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi, Noreco Offshoreenergy.dk, OK a.m.b.a., Olie Gas Danmark, Parcelhusejernes Landsforening, Plastindustrien, Project Zero, Radius Elnet A/S, Rambøll, Realkreditforeningen, Realkreditrådet og Finansrådet – Finans Danmark, Reel Energi Oplysning (REO), Regstrup Natur og miljøforening, Rockwool Fonden, Rådet for Grøn Omstilling, SEAS-NVE, Sea War Museum Jutland, Siemens Gamesa, Solar Elements A/S, Solar Lightning Consultants ApS, Solaropti, Solenergi Danmark A/S, Spirit Energy, Spyker Energy ApS, Statens Byggeforsknings Institut, SUNTHERM Sustain Solutions, Syd Energi, Synergi, SMV Danmark, SWECO, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Teknologisk Institut, Total S. A., T-REGS TREFOR/EWII, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, University College Nordjylland (UCN act2learn), Varmeisoleringsforeningen (VIF), Varmepumpeindustrien, Varmepumpefabrikantforeningen, Vattenfall A/S, Vedvarende Energi.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen

Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget vurderes ikke at have direkte økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.	Der vil kun være økonomiske omkostninger for de aktører i erhvervslivet, som frivilligt vælger at benytte muligheden for at deltage i udbud vedrørende energiøen i Nordsøen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige administrative konsekvenser for erhvervslivet.	Der vil kun være administrative omkostninger for de aktører i erhvervslivet, som frivilligt vælger at benytte muligheden for at deltage i udbud vedrørende energiøen i Nordsøen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Afskæring af administrativ klageadgang.
Klimamæssige konsekvenser	Etableringen af 3 GW havvind og på sigt 10 GW havvind, som kobles til energiøen i Nordsøen, vil have positive klimamæssige konsekvenser.	Konstruktionsarbejdet i forbindelse med opførelse af en energiø i Nordsøen vil medføre engangsudledning af drivhusgasser.
Miljø- og naturnaturmæssige konsekvenser		Anlæg af energiøen vil have natur- og miljømæssige konsekvenser. Konsekvenserne vil blive vurderet i forbindelse med projektering og tilladelsesprocessen. Visse forstyrrelser af natur, især i anlægsfasen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke bestemmelser, der gennemfører ny eller ændret EU regulering. Lovforslaget er i overensstemmelse med Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7 og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7.	
Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det følger af det foreslåede *stk. 1*, at loven finder anvendelse på projektering og anlæg af en inddæmmede ø, der placeres i den eksklusive økonomiske zone i Nordsøen (energiøen).

Det foreslåede *stk. 1* har til formål at definere anvendelsesområdet for loven, så det klart fremgår, at loven vil angå projektering og anlæg af selve den inddæmmede ø i den eksklusive økonomiske zone. Anlæg af energiøen i Nordsøen vil alene udgøre en del af de samlede anlægsarbejder med tilknytning til projektet med etablering af en energiø i Nordsøen. Foruden anlægget af energiøen vil der også skulle etableres havvindmøller, eltransmissionsnet samt forbindelser til udvalgte nabolande. Disse øvrige elementer tilknyttet energiøen i Nordsøen vil efter det foreslåede *stk. 1* ikke være omfattet af loven, jf. også nærmere nedenfor under det foreslåede *stk. 3*. Således vil loven efter det foreslåede *stk. 1* kun finde anvendelse på projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen.

Det foreslåede *stk. 1* anvender begrebet en inddæmmede ø, hvorved der vil skulle forstås et kunstigt anlagt anlæg. Valget af realisering i form af en inddæmmede ø binder i Tillægsaftalen af 4. februar 2021, og med den foreslåede bestemmelse vil valget af denne konstruktionstype forankres i loven. Tillægsaftalen af 4. februar 2021 tager ikke nærmere stilling til, hvordan beslutningen om konstruktionstype og ejerskab udmøntes i konkrete udbudsrammer. I overensstemmelse med den linje vil det foreslåede *stk. 1* heller ikke tage stilling hertil.

Det fremgår af det foreslåede *stk. 1*, at energiøen placeres i den eksklusive økonomiske zone i Nordsøen. Betegnelsen med dens ophæng i oversigtskortet over energiøens forventede placering i Nordsøen (bilag 1 til den foreslåede lov), jf. det foreslåede *stk. 2*, vil kunne anvendes som en definition af anlægget i lovforslaget.

Indsættelsen af betegnelsen "energiøen" i det foreslåede *stk. 1* er dermed påtænkt at skulle tjene som samlebetegnelse for den inddæmmede ø omfattet af loven, og det er påtænkt, at muligheden for at henvise til denne samlebetegnelse vil kunne lette retsanvendelsen.

Projekterings- og anlægsarbejde for energiøen i Nordsøen vil efter lovforslaget omfatte alle skridt mod en færdiganlagt energiø. Dette beskrives nærmere under den foreslåede bestemmelse om projektering og meddelelse af anlægstilladelse i lovforslagets §§ 2-4. Energiøen vil blive anlagt som en inddæmmet ø, jf. også lovforslagets § 1, stk. 2. Herudover kendes den endelige konstruktionsmodel for energiøen endnu ikke, ligesom størrelsen af og design for energiøen heller ikke er fastlagt.

Ved Klimaaftalen 2020 og med Tillægsaftalen af 4. februar 2021 blev det besluttet, at der til energiøen skal tilkobles mindst 3 GW havvindmøller med mulighed for på sigt at tilkoble 10 GW havvindmøller. Det betyder, at energiøen som minimum skal have en størrelse, der kan facilitere tilkoblingen af 3 GW havvindmøller, men at der også allerede nu vil kunne gives tilladelse til en større energiø, jf. lovforslagets § 4. Det bemærkes, at energiøens endelige størrelse ikke er afklaret og ej heller er tiltænkt afklaret med dette lovforslag. Meddelelse af tilladelse til anlæg af energiøen efter § 4, stk. 2, vil, for så vidt angår energiøens størrelse, ske inden for rammerne af politiske aftaler. Størrelsen af energiøen vil afhænge af de tilkoblede GW havvindmøller, men kan også afhænge af ønsker og behov for arealer, indretning og faciliteter på energiøen.

Af hensyn til fleksibilitet, der tillader den mest samfundsmæssigt hensigtsmæssige realisering af projektet, beskrives forholdet omkring energiøens størrelse og dets betydning for arealer, indretning og faciliteter ikke nærmere i den foreslåede bestemmelse. Uanset dette og uanset energiøens størrelse og dens betydning for arealer, indretning og faciliteter er det påtænkt, at hele energiøen omfattes af definitionen i den foreslåede bestemmelse.

Det følger dernæst af lovforslagets § 1, stk. 2, at energiøens forventede placering i Nordsøen fremgår af lovens bilag 1, og at den nærmere placering fastlægges ved meddelelse af tilladelse til anlæg af energiøen, jf. § 4, stk. 1 og stk. 2.

Henvisningen til oversigtskortet over energiøens forventede placering i Nordsøen, jf. det foreslåede bilag 1 i det foreslåede stk. 2, tjener til at illustrere placeringen af det anlæg, som det foreslåede stk. 1 angår, og som loven herefter ville skulle finde anvendelse på.

Baggrunden for den forventede placering i bilag 1 er aftalepartiernes beslutning fra november 2020 om at igangsætte forberedelser til forundersøgelser af et stort bruttoområde i Nordsøen, inden for hvilket 3 GW havvindkapacitet og en energiø-konstruktion skal placeres, samt Tillægsaftalen af 4. februar 2021. Aftalepartierne enedes i Tillægsaftalen af 4. februar 2021 om at indsnævre området for placeringen af energiøen og de første 3 GW havvindmøller. I første fase vil de nærmeste havvindmøller ligge ca. 80 km fra den jyske vestkyst, mens energiøen vil ligge ca. 100 km fra den jyske vestkyst, jf. bilag 1. Med det foreslåede stk. 2 vil energiøens placering i Nordsøen i overensstemmelse med Tillægsaftalen af 4. februar 2021 blive lovfæstet.

I tilknytning til det foreslåede stk. 1 fremgår det af det foreslåede *stk. 3*, at loven ikke finder anvendelse på elproduktionsanlæg, eltransmissionsnettet, herunder kabler, og udlandsforbindelser, der skal kobles til energiøen i Nordsøen. Det foreslåede stk. 3 har til formål at afgrænse lovens anvendelsesområde negativt ved konkret at udelade etableringen af elproduktionsanlæg, eltransmissionsnettet, herunder kabler, og udlandsforbindelser fra lovens foreslåede anvendelsesområde. Det foreslåede stk. 3 indeholder således en opstilling af, hvilke dele af det samlede energiø-projekt for Nordsøen, der ikke vil være omfattet af loven.

Efter lovforslagets foreslåede stk. 3 vil elproduktionsanlæg ikke være omfattet af lovforslaget. Ved elproduktionsanlæg forstås havvindmøller, og begrebet vil dække over de kommende havvindmølleparker, der vil blive tilkoblet energiøen i Nordsøen. Virkningen af det foreslåede stk. 3 vil være, at etableringen af elproduktionsanlæg vil følge reglerne i bl.a. VE-loven. VE-lovens kapitel 3 indeholder flere centrale regler om etableringen af havvindmølleparker, herunder bl.a. adgangen til at foretage forundersøgelser (§ 22), give etableringstilladelser (§ 25) og udstede elproduktionstilladelser (§ 29), som også vil finde anvendelse for de havvindmølleparker med interne ledningsanlæg, der tilkobles energiøen i Nordsøen. Interne ledningsanlæg er de kabler, som går fra havvindmølleparkerne til energiøen, hvor kablerne vil blive tilsluttet (i bilag 1 til den foreslåede lov benævnt "relateret infrastruktur"). For en nærmere gennemgang af VE-lovens relevante bestemmelser henvises til afsnit 3.6.1. i de almindelige bemærkninger.

Efter det foreslåede stk. 3 vil eltransmissionsnettet, herunder kabler, og udlandsforbindelser heller ikke være omfattet af lovforslaget. Ved eltransmissionsnettet forstås de søkabler, som går fra energiøen til et tilslutningspunkt på land. Tilslutningspunktet på land kendes endnu ikke for energiøen i Nordsøen. Ved udlandsforbindelse forstås anlægsarbejdet vedrørende de elektriske forbindelser (interkonnektorer), herunder søkabler, som skal etableres fra energiøen til andre deltagende nabolande, som måtte ønske at modtage el fra havvindmølleparkerne i kraft af tilkobling til energiøen i Nordsøen. Virkningen af det foreslåede stk. 3 i relation til eltransmissionsnettet, herunder kabler, og udlandsforbindelser vil være, at etableringen af disse dele navnlig vil være reguleret i lov om Energinet. I medfør af bl.a. § 4 og § 4 a, i lov om Energinet vil etableringen af ovennævnte kræve tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. For en nærmere gennemgang af lov om Energinet henvises til pkt. 3.6.2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås i § 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at foretage den forberedelse og projektering, herunder afholdelse af udbud, samt de øvrige dispositioner, som er nødvendige for projektering og anlæg af energiøen.

Den foreslåede bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren vil være relativ bred. For en nærmere be-

skrivelse af vurderingen bag behovet for denne bredde henvises til afsnit 3.1.2. i de almindelige bemærkninger.

Den foreslåede bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren vil bl.a. omfatte forberedelseskridt. Et sådant skridt, som vil kunne favnes af bemyndigelsen, vil eksempelvis være behovet for, at klima-, energi- og forsyningsministeren iværksætter identifikation af egnede sandressourcer og eventuelt en proces med at indhente indvindingstilladelse hertil, hvis det vurderes hensigtsmæssigt for projektets realisering. Den foreslåede bestemmelse vil dog ikke indebære, at der fra råstofloven overføres tilladelseskompetencer fra miljøministeren til klima-, energi- og forsyningsministeren. Det endelige tekniske design og materialevalg i konstruktionen af energiøen er endnu ikke fastlagt. Dette afklares først af byderne ved gennemførelse af en udbudsproces. Sand kan dog være en nødvendig ressource i konstruktionen af energiøen. Det undersøges derfor, om et sådant opdrag til at identificere en sandressource bør placeres hos staten som part i projektet, og hvis det viser sig at være den mest hensigtsmæssige løsning for samfundsøkonomien og for realisering af projektet inden for tidsplanen, bør det være muligt at bemyndige klima-, energi- og forsyningsministeren hertil.

Den foreslåede bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren påtænkes desuden anvendt til at gennemføre udbud af energiøen, hvilket derfor fremgår af bestemmelsens ordlyd som et eksempel på et projekteringskridt, som bestemmelsen vil kunne favne. Udbuddet vil eksempelvis kunne gennemføres således, at partnerskabet med staten først udbydes og entreprisekontrakten derefter udbydes, men også samlet, således at staten udbyder både medejerskab til energiøen i Nordsøen og en entreprisekontrakt. Det bemærkes, at udbud af havvindmølleparker tilkøbt energiøen forventes konkurrenceudsat med udbud efter VE-loven.

Energiøen vil skulle ejes i fællesskab med et privat aktør. Et offentlig-privat partnerskab er ikke fast defineret, men det betegner typisk en samarbejdsmodel, hvor det offentlige og en privat part indgår et partnerskabsbaseret samarbejde om etablering, drift og vedligeholdelse af et aktiv samt eventuel finansiering.

De nærmere selskabsretlige forhold og forhold omkring finansiering af selskabet, herunder fordelingen af økonomisk ansvar, afklares og fastlægges i samspil mellem kontrakter og et ændringsforslag til dette lovforslag i nødvendigt omfang. Den foreslåede bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren vil desuden omfatte projekteringskridt i bred forstand. Bemyndigelsen vil i denne henseende også kunne omfatte, at staten påtager sig bygherreopgaver relateret til VVM-proceduren, såfremt dette vurderes hensigtsmæssigt.

Den foreslåede bestemmelse vil yderligere bemyndige klima-, energi- og forsyningsministeren til at træffe beslutninger om øvrige dispositioner, der er nødvendige for at sikre anlæggelsen af energiøen i Nordsøen, eksempelvis

af tidsmæssige og økonomiske årsager. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan eksempelvis med bemyndigelsen foretage bestilling af nødvendige bygherreleverancer, som af tidsmæssige årsager bør ske allerede i projekteringsfasen. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan eksempelvis også foretage dispositioner omkring kontrol med kritisk infrastruktur, hvor det er nødvendigt for projektering og anlæg af energiøen. Energiøen i Nordsøen forventes at få status som kritisk infrastruktur, jf. også Tillægsaftalen af 4. februar 2021, hvilket vil stille særlige krav til beredskab og sikkerhed.

Med den foreslåede bemyndigelse vil klima-, energi- og forsyningsministeren kunne erhverve tekniske anlæg og iværksætte nødvendig dataindsamling med henblik på varetagelse af sejladssikkerheden i anlægsperioden. Bydere i det kommende udbud vil kunne formulere forskellige zoner på energiøen. Her vil eksempelvis en zone kunne dedikeres til aktiviteter omkring innovation, herunder med sigte på erhvervelse og udbygning med ny teknologi. Den foreslåede bemyndigelse i § 2 er tiltænkt også at kunne favne sådanne tiltag, hvor det måtte høre under klima-, energi- og forsyningsministeren at foretage dispositionen som led i projekteringen og anlæggelsen af energiøen i Nordsøen.

I den sammenhæng bemærkes det, at udbudsvinders beføjelser vil forankres i den tilladelse til anlæg af energiøen, som klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne meddele efter lovforslagets § 4. Det er ikke tiltænkt, at klima-, energi- og forsyningsministeren med § 2 vil kunne foretage dispositioner, der vil angå forhold underlagt anlægstilladelsen eller andre tilladelser efter §§ 3 og 4. Klima-, energi- og forsyningsministerens instrumenter vil i denne henseende være fastsættelsen af vilkår efter den foreslåede § 4, stk. 4.

Endelig bemærkes det, at det efter ordlyden foreslås, at bemyndigelsen afgrænses til den forberedelse og projektering samt de øvrige dispositioner, som er nødvendige for projektering og anlæg af en energiø i Nordsøen.

Til § 3

Efter havretskonventionens artikel 56, stk. 1, litra a, tilkommer adgangen til at udnytte energi fra vind i den eksklusive økonomiske zone den enkelte stat. Endvidere følger det af havretskonventionens artikel 60, stk. 1, at udnyttelsen af energi fra vind i den eksklusive økonomiske zone kan ske ved etablering af installationer og anlæg.

I dansk lovgivning reguleres den eksklusive økonomiske zone bl.a. i lov nr. 411 af 22. maj 1996 om eksklusive økonomiske zoner. Ifølge lovens § 3 har Danmark i de eksklusive økonomiske zoner suveræne rettigheder med hensyn til aktiviteter til økonomisk udnyttelse og efterforskning af zonerne, såsom udvinding af energi fra vind, jf. § 3, 1.pkt. Endvidere fremgår af lovens § 3, 2. pkt., at Danmark har jurisdiktion i de eksklusive økonomiske zoner med hensyn til anlæg og benyttelse af kunstige øer, installationer og anlæg, videnskabelig havforskning samt beskyttelse og be-

varelse af havmiljøet. Endelig har Danmark sådanne andre rettigheder i de eksklusive økonomiske zoner, som tilkommer Danmark i medfør af folkeretten. Af forarbejderne til § 3, jf. Folketingstidende 1995/1996, tillæg A, spalte 3174, fremgår endvidere, at Danmarks udnyttelse af disse rettigheder er eller vil blive fastlagt ved selvstændig lovgivning eller administrativ regulering.

Ovennævnte indebærer, at Danmark i medfør af international ret har adgang til at regulere etableringen af anlæg, installationer og kunstige øer til brug for udnyttelsen af vind i den eksklusive økonomiske zone. Denne adgang, som reguleres ved selvstændig lovgivning, omfatter både adgangen til at meddele tilladelser til forundersøgelser med henblik på at vurdere muligheden for at etablere sådanne anlæg, installationer og kunstige øer samt adgangen til at meddele tilladelser til selve anlægsarbejdet af disse anlæg, installationer og kunstige øer.

Med henblik på at give klima-, energi- og forsyningsministeren adgang til at tillade udbudsvinderens forundersøgelser af energiøen, foreslås det i § 3, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren efter ansøgning fra udbudsvinderen meddeler tilladelse til gennemførelse af forundersøgelser til energiøen i Nordsøen.

Med den foreslåede § 3, stk. 1, vil udbudsvinderen efter ansøgning kunne få tilladelse til at gennemføre forundersøgelser af området, hvori energiøen skal anlægges. Typen af forundersøgelser, der vil kunne gives tilladelse til, vil eksempelvis kunne omfatte geotekniske og geofysiske forundersøgelser, forundersøgelser af vind-, bølge- og strømforhold samt miljø- og naturmæssige forundersøgelser. Det vil dog tilkomme udbudsvinderen at vurdere, om og hvilke typer forundersøgelser, der vil være relevante at gennemføre med henblik på realiseringen af det konkrete projekt.

Det foreslåede stk. 1 vil tage sigte på, at ansøgeren til forundersøgelser vil skulle findes gennem udbudsprocessen, jf. lovforslagets § 2. "Udbudsvinderen" vil i relation til den foreslåede § 3, stk. 1, dermed skulle forstås bredt, og "udbudsvinder" vil i relation til det foreslåede stk. 1 også omfatte udbudsretlige ændringer i udbudsvinderens konstellation og identitet, som foretages i medfør af udbudsreglerne og udbudsmaterialet, herunder kontrakter.

I medfør af det foreslåede stk. 2 kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte vilkår for tilladelsen til forundersøgelser, herunder om de forhold, som skal undersøges, om forundersøgelseernes forløb og tidsrum samt om overholdelsen af miljø- og sikkerhedskrav.

Det foreslåede stk. 2 vil indebære, at der til forundersøgelsestilladelsen vil kunne fastsættes vilkår. Vilkårene vil navnlig skulle sikre, at de tilladte forundersøgelser vil blive gennemført i overensstemmelse med natur- og miljøbeskyttelsesregler samt sikkerhedsregler i forhold til sejlads og anden skibstrafik på havet. De vilkår, som vil kunne fastsættes, forventes at svare til de vilkår, som fastsættes for forun-

dersøgelser for arealer til større havvindmøller i medfør af VE-lovens § 22, stk. 8.

Til § 4

For så vidt angår gældende ret henvises til gennemgangen heraf i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 3. Det foreslås i § 4, stk. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren meddeler tilladelse til anlæg af energiøen.

Det foreslåede stk. 1 vil have til formål at udfylde den retlige ramme for anlæg af energiøen med henblik på den udnyttelse af vind i den eksklusive økonomiske zone, som følger af havretskonventionens artikel 56 og 60 samt af § 3 i lov om eksklusive økonomiske zone. Den foreslåede § 4, stk. 1, vil indebære, at rettigheder til etablering af sådanne anlæg og installationer, som efter havretskonventionen tilkommer staten, vil blive udmøntet af klima-, energi- og forsyningsministeren for så vidt angår anlægget af energiøen. Energiøen vil blive anlagt i den eksklusive økonomiske zone, jf. lovforslagets § 1, stk. 2, og oversigtskort over energiøens forventede placering i Nordsøen (bilag 1 til den foreslåede lov).

Der er endnu ikke taget stilling til energiøens præcise konstruktion, størrelse, og design (funktionalitet og faciliteter). Dette forventes nærmere afklaret ved kommende markedsdialoger og politiske drøftelser samt på baggrund af en udbudsproces, hvor private aktører vil byde ind med konkrete projekter, jf. også bemærkningerne til lovforslagets § 2. Disse forhold vil tilsammen bidrage til en afklaring af energiøens konstruktion, størrelse og design, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne meddele tilladelse efter lovforslagets § 4, stk. 1. Tilladelsen efter det foreslåede stk. 1 vil dermed blive meddelt på baggrund af et konkret projekt med kendskab til energiøens konstruktion, størrelse og design, jf. også lovforslagets § 4, stk. 2. Det er forventningen, at den valgte bygherre, efter tilladelsen er meddelt, vil skulle foretage yderligere detailprojektering af energiøen. Det vil kunne indebære, at der undervejs i tilladelsesprocessen vil kunne forekomme opdateringer af den oprindelige projektbeskrivelse og ansøgning. I det omfang detailprojekteringen ikke vil kunne rummes inden for den allerede meddelte tilladelse efter den foreslåede § 4, stk. 1, vil der skulle indgives yderligere ansøgninger og herefter meddeles anlægstilladelse efter den foreslåede § 4, stk. 1.

En tilladelse til en større ø vil endvidere på et senere tidspunkt kunne meddeles ved en tilladelse efter den foreslåede § 4, stk. 1, og under iagttagelse af lovforslagets §§ 7 og 8 om natur- og miljøbeskyttelse. Det foreslåede stk. 1 vil dermed ikke indeholde nogen begrænsninger i forhold til, hvilken dimensionering af energiøen, herunder til innovationszone, som klima-, energi og forsyningsministeren vil kunne meddele tilladelse til.

Endelig er det forventningen, at energiøens design vil rumme en række funktioner og faciliteter, såfremt byderne i udbudsprocessen vil byde ind med et sådant projekt. Således

har der bl.a. været overvejelser om, at energiøen vil kunne indeholde en havn, helikopterplads, mandskabsbeboelse og veje mv. Det foreslåede stk. 1 vil også omfatte denne del af energiøen. Lovgivning vedrørende eksempelvis havne og bygge-loven vil ikke umiddelbart finde anvendelse i den eksklusive økonomiske zone. De hensyn, der ved kysten og på land varetages af disse regelsæt, vil i stedet skulle varetages gennem lovforslagets § 4, stk. 1.

Det kan i den forbindelse ikke udelukkes, at der vil være behov for yderligere lovregulering af tilladelseskompetencen med henblik på at imødekomme de behov for funktioner og faciliteter, som vil skulle rummes på energiøen. Dette reguleringsbehov vil kunne vedtages som lovændringer til dette lovforslag eller ved fastsættelse af regler for tilladelsesprocessen efter lovforslagets § 5, jf. nærmere nedenfor.

Om den foreslåede § 4, stk. 1, sammenhæng med lovgivning inden for andre myndigheders ressort bemærkes navnlig følgende: Efter lovforslagets § 8, stk. 2, vil VVM-tilladelsen i miljøvurderingslovens § 25 blive erstattet af tilladelsen i den foreslåede § 4. Det vil indebære, at tilladelsen efter den foreslåede § 4, stk. 1, vil udgøre VVM-tilladelse i miljøvurderingslovens forstand. Tilladelsen i den foreslåede § 4, stk. 1, vil blive meddelt under overholdelse af betingelserne i miljøvurderingsloven, jf. lovforslagets § 8, stk. 1, 2. pkt.

Eventuelle miljøtilladelser efter miljølovgivningen, herunder f.eks. udledningstilladelser og tilladelser til klappning, vil dog falde uden for den foreslåede § 4, stk. 1. Disse tilladelser vil skulle indhentes særskilt hos de relevante miljømyndigheder af udbudsvinder. De foreløbige analyser og forventninger til energiøens konstruktion og design har ikke afdækket et særligt behov for indhentelsen af sådanne tilladelser for så vidt angår udledning, idet det dog ikke vil kunne udelukkes, at der vil være behov for indhentelse af tilladelser vedrørende klappning og/eller nyttiggørelse, jf. havmiljølovens § 26 og råstoflovens § 20 b.

Den foreslåede § 4, stk. 1, vil erstatte den eventuelle tilladelse, som vil skulle meddeles efter fiskerilovens § 77, stk. 1. Herved vil anlægstilladelsen i lovforslagets § 4, stk. 1, skulle opfylde kravet om tilladelse i fiskerilovens § 77, stk. 1. Efter fiskerilovens § 77, stk. 1, er der et krav om tilladelse forud for gennemførelsen af foranstaltninger eller indgreb, der kan forårsage ulemper eller hindre fiskeriet i saltvandsområder, gøre bundforholdene uegnede til fiskeri eller i øvrigt påvirke fauna og flora på fiskeriterritoriet. Det er endnu ikke afdækket, om energiøen vil have en sådan virkning på fiskeriterritoriet, idet væsentlige parametre som energiøens størrelse og dimensioner under vandet endnu ikke kendes.

Efter det foreslåede *stk. 2* meddeles tilladelsen, der fastsætter den konkrete placering, konstruktion, størrelse og design af energiøen, på baggrund af udbudsvinderens projektbeskrivelse og ansøgning om tilladelse til anlæg af energiøen.

Den forventede placering af energiøen følger af aftaleparternes beslutning af 20. november 2020 og af Tillægsaftale af

4. februar 2021. I medfør af det foreslåede stk. 2 vil klima-, energi- og forsyningsministeren inden for disse rammer kunne meddele tilladelse til anlæg af energiøen på en konkret placering angivet ved koordinater eller lignende, hvorved energiøen vil blive placeret præcist i Nordsøen.

Ved konkret konstruktion vil der skulle forstås en nærmere beskrivelse af energiøens konstruktion med angivelse af en byggeproces, herunder særligt for så vidt angår konstruktionens placering på havbunden, samt en beskrivelse af materialevalg for konstruktionen og konstruktionens dimensioner. Ved størrelse vil der skulle forstås energiøens samlede overflade eller arealstørrelse, som angivet i hektar eller anden lignende angivelse af størrelse. Endelig vil ved design bl.a. skulle forstås det visuelle format for energiøen samt anlæg af eventuelle bygninger, servicehavn mv. på energiøen. Sidstnævnte vil eksempelvis kunne omfattes af supplerende ansøgninger jf. også bemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 3.

For så vidt angår forståelsen af "udbudsvinderen" i det foreslåede stk. 2, henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 3, stk. 1.

I medfør af den foreslåede § 4, *stk. 3*, meddeler klima-, energi- og forsyningsministeren supplerende tilladelser til dispositioner, som er nødvendige for gennemførelsen af projektering og anlæg af energiøen.

Formålet med den foreslåede § 4, stk. 3, er at sikre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne meddele tilladelse til energiøens anlæg i sin helhed, jf. dog lovforslagets § 1, stk. 3. Det foreslåede stk. 4 vil dermed indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne meddele supplerende tilladelser, som dels vil være en forudsætning for anlægget af energiøen, og som dels vil angå tilladelse til de funktioner og faciliteter, som vil blive placeret ved eller på energiøen. Det vil eksempelvis være tilladelser vedrørende etablering af en mindre havn på energiøen, mandsskabsbeboelse eller lignende. Dog bemærkes det, at den endelige konstruktion, design og type af faciliteter på øen endnu ikke er fastsat. Da meddelelsen af sådanne tilladelser vil kunne kræve inddragelse af andre myndigheder, vil det være nødvendigt, at det foreslåede stk. 3 også giver mulighed for at kunne meddele supplerende tilladelser, sådan at anlægget af energiøens afgørende konstruktion ikke vil skulle afvente projektets mindre dele. Eventuelle supplerende tilladelser vil også skulle meddeles i overensstemmelse med gældende natur- og miljølovgivning, herunder miljøvurderingslovens bestemmelser om VVM. Som følge af ovennævnte vil der være et vist sammenfald mellem lovforslagets § 4, stk. 1, og lovforslagets § 4, stk. 3. Den foreslåede § 4, stk. 3, vil navnlig omfatte dispositioner, som ikke er reguleret ved anden lovgivning. Det foreslåede stk. 3 vil ikke indebære, at der eksempelvis vil overføres kompetencer til klima-, energi- og forsyningsministeriet fra transportministeren inden for havne-, bygge- og vejområdet.

Det foreslås i *stk. 4*, at klima-, energi- og forsyningsmini-

steren i tilladelserne efter stk. 1 og stk. 3 kan fastsætte vilkår, herunder frister knyttet til arbejdets udførelse. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i tilladelserne endvidere fastsætte vilkår for den efterfølgende vedligeholdelse og drift af energiøen.

Det foreslåede stk. 4 vil indebære, at der i tilladelserne vil kunne fastsættes nødvendige og relevante vilkår, som vil sikre en hensigtsmæssig gennemførelse af anlægget af energiøen i Nordsøen i overensstemmelse med gældende ret og med fokus på tidsstyring.

De vilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte efter det foreslåede stk. 4, vil navnlig angå krav til konstruktion, indretning, installationer, opstilling, nedtagning og sikkerhedsstillelse for nedtagning af anlæg. Vilkårene vil også kunne angå økonomiske, tekniske og sikkerhedsmæssige forhold, herunder om ophold og beboelse samt natur- og miljømæssige forhold i forbindelse med anlæg, vedligeholdelse og drift. Med det foreslåede stk. 4 vil der dermed også kunne fastsættes de fornødne vilkår om naturbeskyttelseshensyn, som også vil blive udmøntet nærmere ved de regler, der bl.a. vil kunne fastsættes i medfør af lovforslagets § 7, jf. lovforslagets § 5. Disse vilkår vil både kunne fastsættes i relation til anlægsarbejdet og i relation til den efterfølgende drift af energiøen. Vilkårene vil også kunne fastsætte, at anlægsarbejdet skal udføres i overensstemmelse med dansk lovgivning, som ellers ikke ville finde anvendelse grundet energiøens placering i den eksklusive økonomiske zone.

Det foreslåede stk. 4 vil som nævnt give klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at fastsætte vilkår vedrørende den efterfølgende drift, selvom lovforslaget som udgangspunkt kun vil angå projektering og anlæg. Vilkårene om drift efter lovforslaget vil imidlertid ikke angå den selskabs- eller forretningsmæssige drift af det selskab, der måtte eje energiøen, ligesom vilkårene heller ikke vil sætte de finansielle rammer for driften af dette selskab. Eventuelle vilkår om drift vil i stedet angå, at driften af energiøen vil skulle ske i overensstemmelse med national lovgivning, herunder lovgivning som ikke specifikt finder anvendelse i den eksklusive økonomiske zone, men som vilkår i tilladelsen vil fastsætte også skal finde anvendelse for energiøen.

Oplistingen af ovennævnte vilkår, som vil kunne fastsættes i medfør af det foreslåede stk. 4, vil dog ikke være udtømmende, og der vil med hjemmel i stk. 4 også kunne fastsættes lignende relevante og nødvendige vilkår.

Det bemærkes, at hjemmel til at stille lignende vilkår ved tilladelse til etablering af andre energi-projekter, herunder f.eks. vindmøleparker på havet, er indeholdt i VE-loven, jf. lovens § 25, stk. 3, og at lovforslagets § 4, stk. 4, vil videreføre denne praksis, herunder navnlig for så vidt angår vilkår om drift.

Til § 5

Efter den foreslåede § 5 kan klima-, energi- og forsynings-

ministeren fastsætte nærmere regler om krav til ansøgninger og tilladelser efter §§ 3 og 4.

For så vidt angår ansøgnings- og tilladelsesprocessen for miljøkonsekvensvurderingen (VVM), som vil danne grundlag for meddelelse af anlægstilladelsen efter lovforslagets § 4, vil miljøvurderingsloven indeholde en række bestemmelser, som allerede vil tage stilling til ansøgnings- og tilladelsesprocessen, jf. f.eks. miljøvurderingslovens §§ 18-19 samt §§ 24-27 og gennemgangen i de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.1.

Lovforslagets § 5 vil ikke fravige eller udvide adgangen til at fastsætte regler i forhold til miljøvurderingsloven. Imidlertid vil der være et behov for kunne fastsætte nærmere regler om kravene til ansøgninger og tilladelser i lovforslagets §§ 3 og 4, herunder om udarbejdelse af projektbeskrivelse, ansøgninger og supplerende ansøgninger, som går ud over sigtet for miljøvurderingsloven. Det vil eksempelvis kunne angå tilrettelæggelsen af ansøgnings- og tilladelsesprocessen i relation til tekniske, sikkerhedsmæssige eller finansielle og økonomiske anliggender. Det vil endvidere være behov for at fastsætte regler i relation til ansøgningernes opfyldelse af kravene i habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, jf. lovforslagets § 7.

Til § 6

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 36, at afgørelser efter lovens § 21 skal offentliggøres. Afgørelser efter miljøvurderingslovens § 21 angår screeningsafgørelser, hvor den kompetente myndighed på grundlag af bygherrens ansøgning træffer afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattet af bilag 2 på grund af dets art, dimensioner eller placering er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse forud for påbegyndelse af projektet.

Endvidere fremgår det af miljøvurderingslovens § 37, stk. 1, at når der er truffet afgørelse om at give eller nægte tilladelse til et projekt omfattet af projekter, som skal miljøvurderes, skal en række oplysninger gøres tilgængelige for offentligheden og de berørte myndigheder. Disse oplysninger omfatter bl.a. indholdet af afgørelsen og de betingelser, der eventuelt er knyttet hertil, og de begrundelser og overvejelser, der ligger til grund for afgørelsen, jf. § 37, stk. 1, nr. 1 og 2.

Offentliggørelsen efter miljøvurderingslovens §§ 36 og 37 er begrundet i at styrke offentlighedens adgang til rettidige miljøoplysninger og dermed øge gennemsigtigheden i miljøprocessen.

I overensstemmelse med ovennævnte følger det af den foreslåede § 6, at tilladelser og andre afgørelser efter §§ 3 og 4 offentliggøres samtidig med, at de meddeles modtageren. Afgørelserne og tilladelser vil blive offentliggjort digitalt på en relevant hjemmeside for energiøen.

Såfremt anlægget af energiøen vil være omfattet af miljøvurderingsloven, vil offentliggørelse af screeningsafgørelsen

og anlægstilladelsen efter lovforslagets § 4, stk. 1, allerede følge af miljøvurderingslovens §§ 36 og 37, ligesom kravene til offentliggørelse af indhold i anlægstilladelsen også følger af § 37, stk. 1. Den foreslåede § 6 vil ikke fravige miljøvurderingsloven for så vidt angår offentliggørelse eller kravene hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil dog på to områder have et selvstændigt indhold i forhold til de regler om offentliggørelse, som vil følge af miljøvurderingsloven. Først vil den foreslåede bestemmelse sikre en offentlighed om anlægstilladelsen i det tilfælde, at miljøvurderingsloven ikke vil finde anvendelse. Dernæst vil den foreslåede bestemmelse sikre, at andre tilladelser, eksempel forundersøgelsestilladelser efter lovforslagets § 3, stk. 1, også vil blive offentliggjort.

Den foreslåede § 6 vil ikke omfatte påbud udstedt efter lovforslagets § 15. Det vil på baggrund af en konkret vurdering tilkomme klima-, energi- og forsyningsministeren at tage stilling til, om påbud vedrørende energiøen vil blive offentliggjort. Offentliggørelse af påbud vil i den forbindelse skulle afgøres efter de almindelige regler om tavshedspligt i forvaltningsloven og straffeloven samt efter reglerne i persondataloven.

Den foreslåede § 6 vil også have en sammenhæng med lovforslagets § 13 om frister for domstolsprøvelse, idet fristen for indbringelse af afgørelser og tilladelser vil løbe fra tidspunktet for offentliggørelse, jf. nærmere i bemærkningerne til lovforslagets § 13. Offentliggørelse i den foreslåede § 6 vil dermed have fristbegyndende virkning i forhold til fristen for indbringelse af tilladelser og andre afgørelser for domstolene.

Til § 7

Det EU-retlige naturbeskyttelsesområde omfatter navnlig habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Habitatdirektivets artikel 6 indeholder en beskyttelse mod forringelse af naturtyper og levesteder og et krav om vurdering af planer og projekter, der kan påvirke et Natura 2000-områdes integritet væsentligt. Hvis et område er udpeget som fuglebeskyttelsesområde, er det omfattet af beskyttelseskravene i habitatdirektivets artikel 6, stk. 2-4. Det følger af habitatdirektivets artikel 7, som udstrækker habitatdirektivets beskyttelse til også at omfatte fuglebeskyttelsesområder.

Ifølge habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, skal medlemslandene træffe passende foranstaltninger over for nuværende og fremtidige aktiviteter for at forhindre forringelser af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som lokaliteterne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for habitatdirektivets målsætninger.

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, angår projekter og planers samspil med direktivet. I medfør af bestemmelsen skal alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter

kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold for stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de, hvis det anses for nødvendigt, har hørt offentligheden.

I tilknytning hertil indeholder habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, fravigelsesbestemmelser til stk. 3. Af bestemmelsen fremgår således, at hvis en plan eller et projekt, på trods af at virkningerne på lokaliteten vurderes negativt, alligevel skal gennemføres af bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, træffer medlemsstaten alle nødvendige kompensationsforanstaltninger for at sikre, at den globale sammenhæng i Natura 2000 beskyttes. Medlemsstaten underretter EU-Kommissionen om, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes.

Hvis der er tale om en lokalitet med en prioriteret naturtype og/eller en prioriteret art, kan der alene henvises til hensynet til menneskers sundhed og den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller, efter udtalelse fra EU-Kommissionen, andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

Efter habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter og plantearter, der er omfattet af direktivets bilag IV. En tilsvarende forpligtelse gælder efter fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 for så vidt angår fugle, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa.

Habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra b, indeholder forbud mod forsætlige forstyrrelser af de dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, som er naturligt hjemmehørende i Danmark, mens artikel 12, stk. 1, litra d, indeholder forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de bilag IV-arter, som er naturligt hjemmehørende i Danmark. Fuglebeskyttelsesdirektivet indeholder lignende bestemmelse i artikel 5 om forbud mod forsætlige forstyrrelser af fugle og beskyttelse af æg og reder.

Habitatdirektivets artikel 16 og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 9 indeholder fravigelsesbestemmelser for ovennævnte forbud. I medfør af habitatdirektivets artikel 16, stk. 1, kan medlemsstaterne fravige artikel 12, hvis der ikke findes nogen anden brugbar løsning, og fravigelsen ikke hindrer opretholdelse af den pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde. Herudover fastsætter artikel 16, stk. 1, på baggrund af hvilke formål, der kan ske fravigelse. Disse formål omfatter bl.a. hensynet til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder

af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, jf. habitatdirektivets artikel 16, stk. 1, litra c.

Efter den foreslåede § 7 fastsætter klima-, energi- og forsyningsministeren regler med henblik på at gennemføre eller anvende internationale konventioner og EU-regler om forhold, der er omfattet af denne lov, herunder forordninger, direktiver og beslutninger om naturbeskyttelse.

Den foreslåede § 7 vil sikre, at der i loven vil være den fornødne hjemmel for klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om at gennemføre eller anvende de EU-retlige regler, herunder forordninger, direktiver og beslutninger, der vil have relevans for anlægget af energiøen i Nordsøen. Ligeledes vil lovforslagets § 7 sikre en hjemmel til at fastsætte regler om opfyldelse af internationale konventioner. Sigtet med den foreslåede § 7 vil dog navnlig være miljøforhold og naturbeskyttelsesforhold, der vil skulle varetages i forbindelse med projekteringen og anlægget af energiøen i Nordsøen, herunder ved udarbejdelse af VVM-vurdering af projekters virkning og vurderinger af virkninger på udpegede Natura 2000-områder og fastsættelse af vilkår om naturbeskyttelse i forbindelse med meddelelse af tilladelser efter lovforslagets §§ 3 og 4.

De regler, som klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter efter lovforslagets § 7 vil udelukkende angå energiøen, jf. lovforslagets § 1, stk. 2. For så vidt angår naturbeskyttelse, vil formålet med den foreslåede bestemmelse navnlig være at muliggøre gennemførelsen af implementeringen af medlemsstaternes forpligtelser efter habitatdirektivets artikel 6 og 12 ved meddelelse af tilladelser efter lovforslagets §§ 3 og 4, samt at der vil kunne indføres de nødvendige strafbestemmelser for overtrædelse heraf, som følger af miljøstraffedirektivet. Den foreslåede bestemmelse vil også kunne anvendes til at gennemføre implementering af fremtidige EU-regler inden for naturbeskyttelse, jf. nærmere nedenfor.

Den foreslåede bestemmelse vil indeholde en pligt for klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler, der vil sikre, at der i forbindelse med klima-, energi- og forsyningsministerens behandling af tilladelser efter lovforslagets §§ 3 og 4 foretages en vurdering af projektets eventuelle påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder og af beskyttede arters yngle- og rasteområder.

Den foreslåede bestemmelse vil dermed navnlig muliggøre gennemførelsen af habitatdirektivets artikel 6, stk. 2-4 samt 12, stk. 1, og vil være hjemmel til at udstede regler om bl.a. beskyttelse af Natura 2000-området samt bilag IV-arter, herunder om den nærmere fremgangsmåde for vurderinger af energiø-projektet i overensstemmelse med habitatdirektivet.

For så vidt angår fastsættelsen af regler, der vil skulle implementere artikel 6, stk. 2, vil disse alene kunne fastsættes i relation til tilladelsesordningen for energiøen. De regler, der vil blive fastsat i medfør af habitatdirektivets artikel 6, stk.

3-4, vil følge ordlyden af habitatdirektivet og vil fastsætte, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne foretage de nødvendige vurderinger og skridt i forhold til disse bestemmelser.

I relation til habitatdirektivets artikel 12, vil klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler, der vil implementere artikel 12, stk. 1, litra b og d, og som vil angå levestedsbestemmelsen af bilag IV-arterne. De fastsatte regler vil dermed indeholde forbuddet mod at meddele tilladelse efter lovforslagets §§ 3 og 4, hvis de ansøgte projekter forsætligt vil forstyrre de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, litra a, i deres naturlige udbredelsesområde, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser ynglepleje, overvintrer eller vandrer, eller vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, litra a.

Der vil ikke efter lovforslaget kunne fastsættes regler vedrørende beskyttelsen i habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a og c. Disse bestemmelser er allerede implementeret i dansk ret ved naturbeskyttelseslovens § 29 a, stk. 1, jagtlovens § 6 a, stk. 1, og artsfredningsbekendtgørelsen, og denne beskyttelse vil ved meddelelse af tilladelse og anlæg af energiøen fortsat være gældende og henhøre under Miljøministeriets ressort.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil efter lovforslagets § 7 dog kunne fastsætte regler, der implementerer fravigelsesbestemmelsen i habitatdirektivets artikel 16, så der under visse konkrete betingelser og til konkrete formål alligevel vil kunne meddeles tilladelse til energiøen. I forhold til naturbeskyttelseslovens 29 a, stk. 2, og jagtlovens § 6 a, stk. 2, vil de regler, der vil blive fastsat efter lovforslagets § 7, føre til, at disse to bestemmelser ikke vil finde anvendelse.

Således vil der efter lovforslagets § 7 kunne fastsættes regler, der i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til anlæg af energiøen vil vurdere aktiviteternes forhold til de forbud, som er indeholdt i naturbeskyttelseslovens § 29 a, stk., 2, ligesom de fastsatte regler vil kunne dispensere under de samme snævre betingelser, som er fastsat i naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, jf. stk. 4.

Ved regler fastsat efter lovforslagets § 7 vil der også kunne fastsættes strafbestemmelser for overtrædelse af habitatdirektivets bestemmelser. Der henvises særligt til bemærkningerne til lovforslagets § 17 om straf.

I det omfang der vil blive indført ny EU-regulering inden for naturbeskyttelsesområdet, som vil stille andre eller lignende krav til vurderinger forud for forundersøgelser og anlægsarbejdet og til håndteringen af den realiserede energiø, vil klima-, energi- og forsyningsministeren med den foreslåede § 7 også kunne fastsætte regler, der vil sikre den rette implementering i relation til anlægget af energiøen.

Miljøvurderingsloven indeholder en række bestemmelser om den miljøkonsekvensvurdering (VVM) for et projekt, som skal foretages, før der kan meddeles tilladelse til det pågældende projekt. De projekter, som er omfattet af kravet om miljøkonsekvensvurdering (VVM), er indeholdt i miljøvurderingslovens bilag 1, mens bilag 2 indeholder de projekter, der på baggrund af en forudgående screeningsafgørelse og vurdering af projektet kan blive omfattet af kravet om miljøkonsekvensvurdering (VVM).

I miljøvurderingslovens § 17 fastlægges den såkaldte "VVM-myndighed". Det er VVM-myndigheden, som er sagsbehandlingsmyndighed for bygherrens ansøgninger om projekter og de dertil knyttede afgørelser og tilladelser efter lovens afsnit III. Det vil for bilag 2-projekter omfatte screeningsafgørelsen efter § 21, og det vil for de projekter, som er omfattet af kravet om miljøkonsekvensvurdering, omfatte VVM-tilladelsen efter § 25.

I medfør af miljøvurderingslovens § 17, stk. 4, er klima-, energi- og forsyningsministeren myndighed for behandling af sager vedrørende projekter på havområdet, der er omfattet af bilag 1 eller 2, og som angår etablering af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind, med tilhørende interne ledningsanlæg omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 3, litra i og j, og nr. 13, litra a.

Efter § 15, stk. 4, kan miljøministeren fastsætte regler om, at en afgørelse om tilladelse efter § 25 helt eller delvis kan erstattes af en tilladelse, som udstedes i medfør af anden lov for projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 og 2. For en yderligere gennemgang af miljøvurderingslovens bestemmelser henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.1.

Den nærmere udmøntning af bl.a. miljøvurderingslovens § 15, stk. 4, er fastsat miljøvurderingsbekendtgørelsen. Af miljøvurderingsbekendtgørelsens § 2, nr. 1, fremgår, at der ved VVM-myndighed forstås den myndighed, som efter lovens § 17 eller bekendtgørelsens § 3 skal træffe afgørelse efter § 21 eller § 25 om et konkret projekt omfattet af miljøvurderingsloven. Endvidere fremgår det, at VVM-myndigheden omfatter Miljøstyrelsen, Kystdirektoratet under Naturstyrelsen og Energistyrelsen, som har fået delegeret henholdsvis miljøministerens og klima-, energi- og forsyningsministerens kompetence til at træffe afgørelse efter lovens §§ 21 og 25 for projekter på havet. Miljøvurderingsbekendtgørelsen opremses endvidere i § 10 den sektorlovgivning, hvor tilladelsen i miljøvurderingslovens § 25 er blevet erstattet af en bemyndigelse til at meddele tilladelse i den pågældende sektorlovgivning.

Det følger af det foreslåede *stk. 1*, at klima-, energi- og forsyningsministeren er myndighed for sagsbehandlingen af energiøen efter lov om miljøvurdering af planer og programmer (VVM). Meddelelse af tilladelser og andre afgørelser efter loven sker i medfør af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Med det foreslåede *stk. 1* vil kompetencen som VVM-myndighed for energiøen blive tildelt klima-, energi- og forsyningsministeren. At klima-, energi- og forsyningsministeren vil være VVM-myndighed for sagsbehandlingen af energiøen vil indebære, at udbudsvinderens ansøgninger og projektbeskrivelser for energiøen vil skulle indsendes til klima-, energi- og forsyningsministeren (forventes delegeret til Energistyrelsen efter lovforslagets § 10), som herefter vil træffe de tilladelser og andre afgørelser, som vil være knyttet til miljøvurderingsloven. Det vil navnlig være screeningsafgørelsen i miljøvurderingslovens § 21 (såfremt udbudsvinder anmoder herom) og tilladelsen i miljøvurderingslovens § 25, som ved lovforslagets § 8, stk. 1, vil skulle træffes efter lovforslagets § 4.

Vedrørende screeningsafgørelsen i miljøvurderingslovens § 21 bemærkes det særligt, at klima-, energi- og forsyningsministeren med det foreslåede *stk. 1* vil få kompetencen til at træffe afgørelse om, hvorvidt anlægget af energiøen i Nordsøen vil være omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Såfremt det er tilfældet, vil der gælde et krav om, at der skal gennemføres en miljøkonsekvensvurdering (VVM), inden der efter lovforslagets § 4 vil blive meddelt tilladelse til anlæg af energiøen. Screeningsafgørelsen efter § 21 træffes på baggrund af ansøgning fra udbudsvinderen. Det bemærkes i den forbindelse, at ansøgningskemaet til miljøvurderingsbekendtgørelsen (bilag 1) ikke anvendes for ansøgninger, der behandles af Energistyrelsen. Udbudsvinder vil dog også efter miljøvurderingslovens § 19, stk. 4, kunne anmode om, at energiøen vil blive miljøvurderet efter reglerne i miljøvurderingsloven. Såfremt det er tilfældet, vil der ikke blive truffet en screeningsafgørelse.

Lovforslagets § 8 vil ikke give klima-, energi og forsyningsministeren hjemmel til at fravige miljøvurderingsloven. Bestemmelserne i miljøvurderingsloven vil således skulle overholdes i det omfang, projektet vil være omfattet af kravet om miljøkonsekvensvurdering. I den forbindelse vil miljøkonsekvensprocessen (VVM) skulle gennemføres i overensstemmelse med miljøvurderingslovens regler. Det vil bl.a. indebære, at kravene til ansøgning og projektansøgning i miljøvurderingslovens §§ 18 og 19 vil finde direkte anvendelse, ligesom bestemmelserne om krav til indhold og proces for miljøkonsekvensrapporten, herunder høring af offentligheden og berørte stater i miljøvurderingslovens § 20, §§ 23-25 og §§ 31-38, også vil finde anvendelse. Om det nærmere forhold mellem lovforslaget § 8 og miljøvurderingslovens § 25 henvises særligt til de specielle bemærkninger nedenfor om lovforslagets § 8, stk. 2.

Lovforslagets § 10 om klageadgang vil afskære den administrative klageadgang for tilladelser og andre afgørelser, som vil blive truffet efter lovforslaget, eller som udspringer heraf. Lovforslagets § 10 vil også omfatte klima-, energi- og forsyningsministerens screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21, idet klima-, energi- og forsyningsministeren med hjemmel i den foreslåede § 8 vil få kompetencen til at træffe afgørelsen efter loven. Som følge heraf vil en screeningsafgørelse vedrørende energiøen ikke kunne

indbringes for Energiklagenævnet. Der vil dog fortsat være adgang til at indbringe en sådan afgørelse for domstolene inden for en 6 måneders frist, jf. lovforslagets § 13.

Miljøvurderingslovens § 46 indeholder endvidere regler om tilsyn og indebærer, at VVM-myndigheden er tilsynsmyndighed bl.a. for så vidt angår overholdelsen af miljøvurderingsloven og af de regler, der er fastsat i medfør heraf. Den kompetente myndighed er ligeledes tilsynsmyndighed for overholdelse af de afgørelser, der er truffet efter miljøvurderingslovens §§ 21 og 25, og overholdelsen af vilkår fastsat i afgørelserne, jf. § 27. Tilsynsmyndigheden påser også, at påbud og forbud efter miljøvurderingsloven og regler fastsat i medfør heraf overholdes, jf. miljøvurderingslovens § 46, stk. 2, jf. nærmere under de specielle bemærkninger til lovforslagets § 14. Lovforslagets foreslåede § 8, stk. 1, vil i relation til tilsynet i miljøvurderingsloven indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren også er tilsynsmyndighed for så vidt angår energiøen.

Efter det foreslåede *stk. 2* erstatter klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse efter § 4 tilladelsen i § 25 i medfør af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Ansøgning om tilladelse efter lovforslagets § 4 vil skulle meddeles under overholdelse af bestemmelserne i miljøvurderingsloven. Det foreslåede *stk. 2* vil dermed ikke tilsidesætte miljøvurderingslovens bestemmelser, jf. også bemærkningerne til det foreslåede *stk. 1* ovenfor. Det foreslåede *stk. 2* vil derimod indebære, at tilladelsen i lovforslagets § 4 vil skulle opfylde de samme krav, som vil skulle opfyldes for meddelelse af en § 25-tilladelse efter miljøvurderingslovens bestemmelser. En tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 vil skulle træffes på grundlag af bygherrens ansøgning, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger, resultaterne af de høringer, der er foretaget, og myndighedens begrundede konklusion, jf. miljøvurderingslovens § 25.

En tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 vil også skulle omfatte den begrundede konklusion og indeholde alle de miljømæssige betingelser, der vil være knyttede hertil, en beskrivelse af alle projektets særkender og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, som bygherren skal gennemføre, og eventuelle overvågningsforanstaltninger, jf. miljøvurderingslovens § 27.

Til § 9

Det foreslås i *stk. 1*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan bemyndige en myndighed eller institution, der er oprettet under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, eller anden statslig myndighed efter forhandling med vedkommende minister til at udøve beføjelser efter denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Det foreslåede *stk. 1* vil svare til den almindeligt forekommende hjemmel i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets

lovgivning til at delegere beføjelser til en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder. Eksempelvis vil klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af VE-lovens § 70 kunne bemyndige en under ministeriet oprettet institution eller anden myndighed til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt klima-, energi- og forsyningsministeren.

Den foreslåede adgang til delegation vil give mulighed for en til enhver tid fleksibel organisering af ministeriets opgaver. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil således med den foreslåede bestemmelse kunne delegere sine beføjelser efter loven og regler udstedt i medfør af loven til enhver myndighed og institution inden for ministeriets administrative hierarki uanset dennes placering i hierarkiet. Derudover vil klima-, energi- og forsyningsministeren kunne delegere opgaver til andre statslige myndigheder efter forhandling med vedkommende minister. Uden for Klima, Energi- og Forsyningsministeriet vil der alene kunne ske delegation til statslige myndigheder.

Med lovforslagets §§ 2, 8 og 14 foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren henholdsvis bemyndiges til at foretage den forberedelse og projektering, herunder afholdelse af udbud, samt de øvrige dispositioner, som er nødvendige for projektering og anlæg af energiøen i Nordsøen, udpeges som VVM-myndighed for energiø-projektet og gives beføjelser til at føre tilsyn med overholdelse af anlægstilladelsens vilkår. Disse er centrale opgaver, hvor det kan forventes, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil benytte den foreslåede § 9, stk. 1, 1. pkt., til at delegere sine beføjelser til Energistyrelsen.

Med lovforslagets foreslåede §§ 3 og 4 vil klima-, energi- og forsyningsministeren kunne meddele tilladelse til anlæg af energiøen i Nordsøen. I § 4, stk. 4, foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren i tilladelsen kan fastsætte vilkår, herunder vilkår for anlægsarbejdet og for den efterfølgende vedligeholdelse og drift af energiøen i Nordsøen. Med den foreslåede § 5 vil klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere få beføjelser til at fastsætte nærmere regler om kravene til ansøgninger og tilladelserne i lovforslagets §§ 3 og 4. Det kan forventes, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil bemyndige Energistyrelsen til at meddele tilladelsen efter de foreslåede §§ 3 og 4.

I *stk. 2* foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om udøvelsen af de beføjelser, som en myndighed bemyndiges til at udøve efter *stk. 1*.

Den foreslåede bestemmelse vil omhandle de tilfælde, hvor klima-, energi- og forsyningsministeren udnytter sin adgang til at delegere beføjelser til andre statslige myndigheder uden for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Der består i disse tilfælde ikke et over-/underordningsforhold mellem klima-, energi- og forsyningsministeren og den pågældende myndighed. Ved andre statslige myndigheders vareta-

gelse af f.eks. myndighedsopgaver efter delegation vil klima-, energi- og forsyningsministeren bevare sine beføjelser, herunder instruktionsbeføjelsen i relation til de delegerede opgaver, da myndigheden på det delegerede område funktionelt vil høre under klima-, energi- og forsyningsministeren.

Til § 10

Det foreslås i *stk. 1*, at klima-, energi og forsyningsministerens tilladelser og andre afgørelser efter denne lov eller efter regler fastsat i medfør af heraf ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. I det foreslåede *stk. 2* fastsættes det, at tilladelser og afgørelser, som er truffet af en myndighed, til hvilken klima-, energi- og forsyningsministeren har delegeret en beføjelse, jf. § 9, stk. 1, ikke kan påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed.

Lovforslagets foreslåede § 10 vil indebære, at tilladelser og andre afgørelser alene kan indbringes for domstolene efter de almindelige regler herom. Dette vil gøre sig gældende, uanset om tilladelsen eller afgørelsen er truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren eller af en myndighed, til hvilken klima-, energi- og forsyningsministeren har delegeret en beføjelse efter den foreslåede § 9, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle forstås bredt og vil omfatte alle tilladelser og andre afgørelser, som vil blive truffet vedrørende energiøen i medfør af loven og regler udstedt i medfør heraf. Det vil eksempelvis indebære, at den foreslåede bestemmelse vil afskære klageadgangen for screeningsafgørelsen efter miljøvurderingslovens § 21. Denne afgørelse vil klima-, energi- og forsyningsministeren efter lovforslaget § 8 få kompetence til at træffe. Endvidere vil den foreslåede bestemmelse afskære klageadgangen for tilladelser og supplerende tilladelser efter lovforslagets §§ 3 og 4. Påbud udstedt efter lovforslagets § 15 vil endvidere være omfattet af bestemmelsen, så påbud ikke vil kunne påklages administrativt. I medfør af det foreslåede *stk. 1* vil klageadgangen også afskæres for regler fastsat i medfør af loven. Det vil eksempelvis være tilfældet for opkrævninger af gebyr for omkostninger ved tilsyn og sagsbehandling, som indeholdt i de regler, der vil kunne fastsættes efter lovforslagets § 16.

En afskæring af klageadgangen er fundet nødvendig af hensyn til projektets fremdrift samt grundet projektets særlige karakter. Processen ved danske domstole forudsættes at leve op til kravene i Århus-konventionen, hvorefter offentligheden skal have adgang til administrative eller retlige procedurer for at anfægte private personers og offentlige myndigheders handlinger eller undladelser, der er i strid med nationale bestemmelser, der vedrører miljøet. Der henvises endvidere til de specielle bemærkninger til § 13 om frister for domstolsprøvelse og til lovforslagets afsnit 3.5.1.2. for yderligere om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser bag forslaget om afskæring af klageadgang.

Til § 11

Efter § 20, stk. 1, i råstofloven må efterforskning og ind-

vinding af råstoffer på søterritoriet og kontinentalsoklen kun ske efter tilladelse fra miljøministeren. Beføjelsen til at meddele tilladelse efter råstoflovens § 20 er delegeret til Miljøstyrelsen. Tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens § 20, stk. 1, omfatter også indvinding af sand, jf. råstoflovens § 2. Råstoflovens § 20, stk. 2, indeholder en præcisering af de tilladelser til råstofindvinding, som miljøministeren kan meddele tilladelse til. Ud over indvindingstilladelse omfatter bestemmelsen også en forudgående efterforskningstilladelse til større anlægsprojekter, jf. råstoflovens § 20, stk. 2, nr. 3.

Det følger af råstoflovens § 26, stk. 2, at afgørelser efter lovens § 20 kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Råstoflovens § 26 a indeholder endvidere en opstilling af kredsen af klageberettigede for afgørelser efter loven.

Den konkrete konstruktion af energiøen kendes endnu ikke, jf. bemærkningerne til den foreslåede § 1, stk. 2. Det er dog forventningen, at der til brug for anlægget af energiøen vil være et behov for opfyldning med sand, idet energiøen vil blive anlagt som en inddæmmede ø. Anvendelsen af sand til brug for anlægget af energiøen vil formentlig forudsætte, at der opnås tilladelse til først efterforskning og dernæst indvinding af sand i medfør af ovennævnte regler i råstofloven. Det er endnu ikke afklaret, hvordan denne konkrete proces for indvinding af sand vil blive tilrettelagt for energiøen, idet dette afventer yderligere drøftelser med markedet i løbet af 2021.

Efter den foreslåede § 11 kan miljøministerens tilladelser efter § 20 i lov om råstoffer i sager vedrørende projektering og anlæg af energiøen ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Den foreslåede § 11 vil kun angå klageadgang for afgørelser truffet efter råstoflovens § 20. Miljøministerens (delegeret til Miljøstyrelsen) sagsbehandling af ansøgninger om efterforskning og indvinding af sand vil derimod ikke blive berørt af lovforslaget. Sagsbehandlingen vil i denne henseende følge af råstofloven. Den foreslåede § 11 vil dog fravige klageadgangen i råstofloven, så afgørelser truffet i medfør af råstoflovens § 20 ikke kan indbringes administrativt til Miljø- og Fødevarerklagenævnet i medfør af råstoflovens § 26. Den foreslåede bestemmelse vil omfatte efterforskning- og indvindingstilladelser efter råstoflovens § 20. En afskæring af klageadgangen er fundet nødvendig af hensyn til projektets fremdrift samt grundet projektets særlige karakter.

I stedet vil sådanne tilladelser kunne indbringes for domstolene. Fristen for indbringelse for domstolene vil følge af lovforslagets § 13. Herved vil klageadgangen for tilladelser til energiøen efter råstofloven svare til den foreslåede klageadgang for anlægstilladelsen og andre supplerende tilladelser efter lovforslaget, jf. den foreslåede § 10. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.5.2. om råstofloven. I det omfang at kompetencen til at træffe afgørelser efter råstofloven er delegeret til anden myndighed, vil den

foreslåede § 11 indebære, at denne myndigheds afgørelser heller ikke vil kunne indbringes for ministeren.

Til § 12

Museumslovens § 28 a regulerer undervandskultur på den dybe havbund og indeholder bl.a. en pligt til at anmelde sådanne fund samt bestemmelser om kulturministerens tilladelse til at ændre i tilstanden af undervandskultur. I medfør af § 28 a, stk. 1, tilhører fund af fortidsminder, herunder vrage af skibe, skibsladninger og dele fra sådanne skibsvrag, der må antages at være gået tabt for mere end 100 år siden, gjort på den dybe havbund, jf. stk. 2, af danske statsborgere eller af et dansk indregistreret fartøj, den danske stat, medmindre andre lande eller private kan bevise deres ejendomsret. Efter museumslovens § 28 a, stk. 2, skal den dybe havbund forstås som den havbund og dennes undergrund, der ligger uden for grænserne for national jurisdiktion.

I medfør af museumslovens § 28 a, stk. 3, skal fund omfattet af stk. 1 anmeldes til kulturministeren. Endvidere fremgår det af museumslovens § 28 a, stk. 4, at der ikke uden kulturministerens (delegeret til Slots- og Kulturstyrelsen) tilladelse må foretages ændringer i tilstanden af undervandskultur, jf. stk. 1, som tilhører den danske stat, danske statsborgere eller juridiske personer, der er hjemmehørende i Danmark.

Tilladelser efter museumslovens § 28 a, stk. 4, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet og fristen for klage er 4 uger fra tilladelsens offentliggørelse, jf. § 12, stk. 5, jf. § 10, nr. 39, i bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Kulturarvsstyrelsen. I medfør af denne bekendtgørelses § 13, stk. 2, må en tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, medmindre andet er tilkendegivet i afgørelsen.

Det følger af det foreslåede § 12, at kulturministerens tilladelser efter § 28 a, stk. 4, i museumsloven i sager vedrørende projektering og anlæg af energiøen ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at adgangen til at klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet over kulturministerens tilladelser efter § 28 a, stk. 4, i museumsloven i sager vedrørende projektering og anlæg af energiøen vil blive afskåret.

Den foreslåede § 12 vil kun angå klageadgang for tilladelser truffet efter museumslovens § 28 a, stk. 4. Kulturministerens sagsbehandling af tilladelser efter museumslovens § 28 a, stk. 4, vil derimod ikke blive berørt af lovforslaget. Sagsbehandlingen vil i denne henseende følge af museumsloven. Den foreslåede § 12 vil dog fravige klageadgangen i museumsloven, så tilladelser truffet i medfør af museumslovens § 28 a, stk. 4, ikke kan indbringes administrativt til Miljø- og Fødevareklagenævnet i medfør af bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Kulturarvsstyrelsen. Den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle tilladelser efter museumslovens § 28 a, stk. 4, vedrørende projektering og anlæg af energiøen og

uanset, om der måtte opstå et behov for at ansøge om tilladelse til – både før og efter meddelelse af anlægstilladelse efter lovforslagets § 4. Som følge af afskæringen af den administrative klageadgang vil en tilladelse efter museumslovens § 28 a, stk. 4, kunne benyttes med det samme.

En afskæring af klageadgangen er fundet nødvendig af hensyn til projektets fremdrift samt grundet projektets særlige karakter. I stedet for administrativ klageadgang vil sådanne tilladelser kunne indbringes direkte for domstolene og inden for den foreslåede frist på 6 måneder i lovforslagets § 13. Herved vil klageadgangen for tilladelser til ændring af undervandskultur ved projektering og anlæg af energiøen svare til den foreslåede klageadgang for forundersøgelsestilladelser, anlægstilladelsen og andre supplerende tilladelser efter lovforslaget, jf. lovforslagets § 10. I det omfang, at kompetencen til at træffe afgørelser efter museumsloven vil være delegeret til anden myndighed, vil den foreslåede bestemmelse indebære, at denne myndigheds tilladelser og afgørelser heller ikke vil kunne indbringes for ministeren.

Til § 13

Efter det foreslåede *stk. 1* skal søgsmål til prøvelse af tilladelser og andre afgørelser efter denne lov og efter regler fastsat i medfør heraf samt tilladelser nævnt i §§ 11 og 12 være anlagt senest 6 måneder efter meddelelsen til modtageren. Er tilladelsen eller afgørelsen offentliggjort, regnes fristen fra offentliggørelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil fastsætte fristen for domstolsprøvelse af tilladelser og andre afgørelser efter lovforslaget og regler udstedt i medfør af loven. Den foreslåede bestemmelse vil også fastsætte fristen for tilladelser givet af miljøministeren efter råstoflovens § 20 og kulturministerens tilladelser efter museumslovens § 28 a, stk. 4.

Den foreslåede frist afbrydes ved sagsanlæg, det vil sige ved at indgive stævning til retten. Fristen foreslås at være 6 måneder og regnes fra dagen, hvor tilladelsen eller anden afgørelse er meddelt modtageren, eller, hvis afgørelsen er offentliggjort, fra tidspunktet fra offentliggørelsen. Den foreslåede § 13 skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 6, som vil indebære, at tilladelser og andre afgørelser efter §§ 3 og 4 offentliggøres samtidig med, at de meddeles til modtageren. Den foreslåede § 6 vil omfatte forundersøgelsestilladelsen, anlægstilladelsen og supplerende tilladelser, jf. lovforslagets §§ 3 og 4. Fristen vil herudover omfatte tilladelser og afgørelser fastsat efter regler i medfør af loven, som f.eks. afgørelser om gebyr, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 16.

Formålet med den foreslåede § 13 er at sikre, at retstilstanden ikke er uvis over længere tid. Med den foreslåede frist vil det sikres, at der efter en vis periode ikke ved domstolene vil kunne rejses tvivl om rigtigheden af en tilladelse eller anden afgørelse efter loven, regler fastsat i medfør af loven eller i de tilladelser, der er nævnt i §§ 11 og 12. Den foreslåede frist vil gælde ethvert søgsmål mod myndighederne, der

forudsætter en prøvelse af den pågældende tilladelse eller afgørelse. Fristen i den foreslåede § 13 kan ikke fraviges af den myndighed, der har truffet den pågældende tilladelse eller anden afgørelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at retten ved søgsmål om forhold vedrørende miljøet, der er omfattet af denne lov, skal påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter.

Det foreslåede *stk. 2* har til formål at sikre overholdelsen af kravet i Århuskonventionen og VVM-direktivet om, at de tilgængelige retsmidler ikke må være uoverkommeligt dyre, og forpligtelsen til at påse dette påhviler samtlige retsinstanser. Det foreslåede *stk. 2* skal derfor forstås i overensstemmelse med konventionen og direktivet, herunder den praksis fra EU-domstolen, der knytter sig hertil, jf. herved bl.a. EU-Domstolens domme af henholdsvis 11. april 2013 i sag C-260/11, Edwards og Pallikaropoulos, og 13. februar 2014 i sag C-530/11, EU-Kommissionen mod Storbritannien.

Det foreslåede *stk. 2* skal endvidere ses i sammenhæng med de gældende regler i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1445 af 29. september 2020. Udgangspunktet efter retsplejelovens § 312, *stk. 1*, jf. § 316, er, at den tabende part erstatter de udgifter, som den vindende part har afholdt, forudsat disse har været fornødne til sagens forsvarlige udførelse. Udgifter til bistand af advokat m.v. erstattes med et passende beløb, og de øvrige udgifter erstattes fuldt ud. I medfør af retsplejelovens § 312, *stk. 3*, kan retten dog af egen drift bestemme, at den tabende part ikke eller kun delvist skal erstatte modparten de påførte udgifter, hvis særlige grunde taler for det. Sådanne grunde vil kunne foreligge, såfremt omkostningerne i modsat fald vurderes at være uoverkommeligt høje for den pågældende, hvor der i henhold til lovgivningen eller internationale forpligtelser m.v. er et krav om, at de tilgængelige retsmidler ikke må være uoverkommeligt dyre. Samtidig skal forslaget ses i sammenhæng med reglerne i retsplejelovens kapitel 31 om bl.a. retshjælp og fri proces.

Til § 14

Efter miljøvurderingslovens § 56, *stk. 1*, er den kompetente myndighed efter miljøvurderingsloven også tilsynsmyndighed. I medfør af miljøvurderingslovens § 56, *stk. 2*, 1. pkt., påser tilsynsmyndigheden overholdelsen af miljøvurderingsloven og regler udstedt i medfør af miljøvurderingsloven. Den kompetente myndighed efter miljøvurderingsloven er ligeledes tilsynsmyndighed for de afgørelser, der er truffet efter miljøvurderingslovens §§ 21 og 25, og for, at vilkår, jf. § 27, fastsat i tilladelser overholdes, jf. § 56, *stk. 2*, 2. pkt. Miljøvurderingslovens § 21 angår screeningsafgørelsen, hvor den kompetente myndighed træffer afgørelse om, hvorvidt et projekt skal miljøkonsekvensvurderes eller ej, mens miljøvurderingslovens § 25 angår tilladelsen til at påbegynde et projekt omfattet af miljøvurderingsloven.

I medfør af det foreslåede *stk. 1* fører klima-, energi- og

forsyningsministeren tilsyn med overholdelsen af denne lov og af de regler, der er fastsat i medfør heraf. Klima-, energi- og forsyningsministeren fører ligeledes tilsyn med tilladelser og andre afgørelser truffet efter loven, herunder at vilkår i disse tilladelser og afgørelser overholdes.

Som anført oven for er der efter miljøvurderingslovens § 56 tillagt den kompetente myndighed efter miljøvurderingsloven en tilsynsforpligtelse for så vidt angår overholdelsen af miljøvurderingslovens regler og bekendtgørelser udstedt i medfør af miljøvurderingsloven. Dette tilsyn omfatter også screeningafgørelsen og tilladelsen til projektets anlæggelse. Ved lovforslagets § 8 vil klima-, energi- og forsyningsministeren blive kompetent myndighed efter miljøvurderingsloven. Lovforslagets § 8, *stk. 1*, vil i sig selv indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren bliver tilsynsmyndighed for screeningsafgørelsen og tilladelsen efter lovforslagets § 4. Den foreslåede § 8, *stk. 1*, vil dermed ikke fravige miljøvurderingslovens regler om tilsyn. Det foreslåede *stk. 1* vil imidlertid have et bredere anvendelsesområde end det tilsyn, som vil følge af miljøvurderingsloven.

Det foreslåede *stk. 1*, 1. pkt., vil nærmere indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil pålægges pligt til at føre tilsyn med overholdelsen af denne lov og af de regler, der er fastsat i medfør af loven. Det foreslåede *stk. 1*, 2. pkt., vil endvidere indeholde bestemmelser om klima-, energi- og forsyningsministeren adgang til at føre tilsyn med, at tilladelser og andre afgørelser truffet efter loven og efter regler fastsat i medfør heraf, herunder at vilkår i disse tilladelser og afgørelser, overholdes. Det foreslåede *stk. 1*, 2. pkt., vil bl.a. bidrage til, at anlægget af energiøen udføres i overensstemmelse med den meddelte tilladelse efter lovforslagets § 4.

Det foreslåede *stk. 1*, 2. pkt., vil omfatte alle tilladelser og andre afgørelser efter lovforslaget, herunder efter regler fastsat i medfør heraf. Tilsynet vil som følge heraf spænde bredere end tilsynet efter miljøvurderingslovens § 56, idet klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af lovforslagets § 4, *stk. 4*, i tilladelser og andre afgørelser også vil kunne fastsætte vilkår vedrørende krav til konstruktion, indretning, installationer, opstilling, drift, nedtagning og sikkerhedsstillelse for nedtagning af anlæg, samt økonomiske, tekniske, sikkerheds- og miljømæssige forhold i forbindelse med etablering og drift, herunder ophold og beboelse, jf. også bemærkningerne til lovforslagets § 4, *stk. 4*.

Efter lovforslagets § 4, *stk. 4*, vil klima-, energi- og forsyningsministeren også kunne fastsætte vilkår i tilladelser, som ikke nødvendigvis vil være omfattet af miljøvurderingslovens regler, såsom i forundersøgelsestilladelser til energiøen. Disse tilladelser kan indeholde vilkår, som vil fastsætte krav til forundersøgelsernes gennemførelse, herunder navnlig af hensyn til beskyttelse af dyrelivet i området.

Omfanget og organisering af klima-, energi- og forsyningsministerens tilsynsudøvelse forventes at afhænge af, hvordan ejerskabet af energiøen vil blive organiseret i anlægsfa-

sen af energiøen. Det er forventningen, at tilsynet med anlægget af energiøen også vil blive reguleret i kontrakter om ejerskab og/eller entrepriser. Det foreslåede stk. 1, 2. pkt., vil dermed udgøre et supplement til eventuelle kontraktvilkår om tilsyn.

I henhold til anden lovgivning er der også allerede tillagt andre myndigheder tilsynsmæssige beføjelser i forhold til anlægsarbejder på havet. Bl.a. vil der inden for Erhvervsministeriets område være tilsyn for så vidt angår arbejds- og sikkerhedsmæssige forhold, jf. eksempelvis kapitel 6 i lov om nr. 1629 af 17. december 2018 om sikkerhed til søs. Sådanne tilsynsbeføjelser vil ikke berøres af den foreslåede bestemmelse. Den foreslåede bestemmelse skal i øvrigt ses i sammenhæng med lovforslagets § 9 om delegation, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren kan bemyndige myndigheder og institutioner til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt klima-, energi- og forsyningsministeren.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om udøvelsen af tilsyn efter *stk. 1*.

Ved det foreslåede *stk. 2*, vil klima-, energi- og forsyningsministeren kunne fastsætte nærmere regler om tilsyn. Ministeren vil således bl.a. kunne fastsætte regler om omfanget og karakteren af tilsynet, herunder regler om indsendelse af dokumentation til brug for tilsynet.

Til § 15

Efter den foreslåede § 15 kan klima-, energi- og forsyningsministeren påbyde, at forhold, der strider mod loven, eller mod regler fastsat i medfør heraf, eller mod tilladelser eller afgørelser truffet i henhold til nævnte regler, bringes i orden straks eller inden for en nærmere angivet frist.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at disse forhold bringes i orden, så anlægget af energiøen sker i overensstemmelse med lovforslaget, regler fastsat i medfør af loven samt i overensstemmelse med de fastsatte vilkår i tilladelser eller andre afgørelser.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne udstede påbud, når der eksempelvis konstateres forhold, der angår manglende overholdelse af vilkår i tilladelsen vedrørende miljø- eller sikkerhedsmæssige forhold. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil i denne henseende kunne meddele påbud til modtageren af tilladelsen eller afgørelsen.

De tilladelser og afgørelser, som vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, vil navnlig omfatte de tilladelser, som vil skulle meddeles efter lovforslagets §§ 3 og 4. Modtageren af tilladelsen eller afgørelsen vil i denne henseende både kunne være en privat aktør eller et fælles statsligt selskab. Ud over meddelelse af påbud til modtageren af ovennævnte tilladelser og andre afgørelser vil klima-, energi- og forsyningsministeren også kunne meddele påbud til aktører, som i kraft af deres arbejde med anlægget af energiøen vil

blive omfattet af loven og regler fastsat i medfør heraf, eller som vil udføre det arbejde, der er givet tilladelse til efter de foreslåede §§ 3 og 4. Det vil f.eks. være entreprenører, som vil udføre arbejdet omfattet af anlægstilladelsen.

Det bemærkes, at den foreslåede § 15 ikke vil omfatte adgangen til at meddele påbud efter anden lovgivning, herunder eksempelvis miljølovgivningen. Den foreslåede § 15 vil være begrænset til meddelelse af påbud vedrørende forhold, der vil udspringe af lovforslaget. Dette er begrundet i, at bestemmelser om påbud ofte vil være indeholdt i anden lovgivning, og at andre myndigheder i den forbindelse vil kunne meddele påbud for eventuelle overtrædelser af denne lovgivning. Eksempelvis indeholder havmiljølovens § 52 a, stk. 1, bestemmelser om, at miljøministeren kan meddele påbud til skibe, hvis der er sket eller er fare for udtømmning eller udledning fra skibet. En sådan anden lovgivning med påbudsbestemmelser vil fortsat være gældende for anlægget af energiøen, hvor det vil være relevant, og denne anden lovgivning vil ikke blive berørt af den foreslåede § 15. I ovennævnte eksempel vedrørende havmiljøloven vil det indebære, at miljøministeren fortsat vil kunne meddele påbud til skibe, som skal bistå i anlægsarbejdet af energiøen, hvis bestemmelserne i havmiljølovens § 52 a, stk. 1, er opfyldt.

Da den foreslåede § 15 også vil indeholde hjemmel til at udstede påbud for manglende overholdelse af vilkår i tilladelser og afgørelser, herunder hvor disse vilkår vil kunne angå eksempelvis miljø- eller sikkerhedsmæssige forhold, vil der givetvis kunne være et vist sammenfald mellem klima-, energi- og forsyningsministerens påbudsbeføjelser efter den foreslåede § 15 og andre myndigheders påbudsbeføjelser efter anden lovgivning. I denne henseende vil særlovgivning på området gå forud for meddelelse af påbud efter lovforslaget.

I forbindelse med påbuddet vil klima-, energi- og forsyningsministeren kunne fastsætte en nærmere angiven frist for at efterkomme påbuddet. Hvis ministeren ikke vil fastsætte en nærmere angiven frist, vil påbuddet skulle efterkommes straks. Ved straks menes uden ugrundet ophold.

Efterkommes påbud efter den foreslåede § 15 ikke, vil dette i henhold til lovforslagets § 17 kunne straffes med bøde, med mindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, jf. bemærkningerne til den foreslåede § 17. Som følge af lovforslagets § 10, hvorefter der ikke er administrativ klageadgang for afgørelser og tilladelser efter loven, vil klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser om påbud efter det foreslåede § 15 ikke kunne indbringes for anden administrativ myndighed, herunder Energiklagenævnet.

Til § 16

I medfør af miljøvurderingslovens § 42 kan miljøministeren efter forhandling med vedkommende minister fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedens omkostninger ved administration og tilsyn efter loven for projekter. Bestemmelsen giver miljøministeren bemyndigelse til efter

forhandling med vedkommende ressortminister at fastsætte regler om brugerbetaling i forbindelse med lovens administration for så vidt angår projekter (VVM), herunder til dækning af myndighedernes omkostninger til tilsyn samt behandling af sager om tilladelser. Bemyndigelsen forudsættes anvendt til fastsættelse af gebyrer, som alene kan dække myndighedernes faktiske omkostninger.

Af miljøvurderingslovens § 43, stk. 1, fremgår endvidere, at miljøministeren og klima-, energi- og forsyningsministeren kan bemyndige en under Miljøministeriet og en under Klima, Energi- Forsyningsministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministrene.

Det følger af den foreslåede § 16, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyrer til dækning af omkostningerne ved 1) behandling af ansøgning om tilladelser efter §§ 3 og 4 samt ved 2) tilsyn efter § 14.

Den foreslåede § 16, nr. 1, vil angå opgaver, som klima-, energi- og forsyningsministeren eller en anden myndighed, jf. lovforslagets § 9, vil skulle udføre som tilladelsesmyndighed. Det vil indebære, at miljøministeren vil skulle fastsætte regler om gebyrer efter miljøvurderingslovens § 42 for de myndighedsopgaver, der henhører under miljøvurderingsloven, mens der for øvrige myndighedsopgaver, som vil relatere sig til tilladelsesopgaver ud over miljøvurderingsloven, vil skulle fastsættes regler om gebyrer i medfør af den foreslåede § 16, nr. 1.

Den foreslåede § 16, nr. 1, vil dermed ikke ændre på den eksisterende kompetencefordeling mellem myndigheder, som følger af miljøvurderingslovens § 42. Udgangspunktet om, at miljøministeren efter forhandling med klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedens omkostninger ved administration, fastholdes derfor. Dog bemærkes det, at miljøvurderingslovens 43, stk. 1, giver adgang til, at miljøministeren kan delegerer kompetencen til at fastsætte regler om betaling for administration af og tilsyn med de processer, som fremgår af miljøvurderingsloven, og som knytter sig til de konkrete projekter, der henhører under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets kompetence, til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet Såfremt denne delegationsbeføjelse udnyttes, vil Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kunne udstede regler om fastsættelse af gebyrer for al myndighedssagsbehandling, som vil angå anlægget af energiøen.

De regler, som klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte efter den foreslåede § 16, nr. 1, vil bl.a. kunne angå beregningen af gebyrets størrelse, ligesom det er tilfældet for miljøvurderingslovens § 42. Gebyret vil alene skulle dække de faktiske omkostninger i forbindelse med behandling af tilladelser. Det vil sige antallet af timer, som myndigheden vil bruge på sagsbehandling i forbindelse med meddelelse af tilladelser efter lovforslagets §§ 3 og 4 samt

eventuelle omkostninger til indhentning af ekspertbistand på f.eks. miljøområdet eller af mere teknisk karakter. Reglerne vil dermed også kunne fastsætte en konkret timetakst.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte behandlingen af ansøgninger om tilladelser efter §§ 3 og 4. Bestemmelsen vil skulle forstås bredt, sådan at den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle sagsbehandlingsskridt fra modtagelsen af ansøgning frem mod meddelelse af tilladelsen. Det vil eksempelvis angå, om ansøgningen lever op til det indsendte projekt, og om betingelser for meddelelse af tilladelsen i lovforslaget §§ 3 og 4 er til stede.

Behandlingen af ansøgningen om VVM-tilladelse og sagsbehandlingen af VVM-processen vil dog være omfattet af miljøvurderingslovens § 42, jf. nærmere ovenfor. I medfør af lovforslagets § 8, stk. 2, vil VVM-tilladelsen efter miljøvurderingsloven således erstatte tilladelsen efter lovforslagets § 4. Da der forventes en samlet ansøgning om anlægstilladelse, hvori VVM tilladelsen indgår, er der behov for, at der med hjemmel i både lovforslagets § 16, nr. 2, og miljøvurderingslovens § 42 fastsættes samlede regler for opkrævningen af gebyrer herfor. Som nævnt ovenfor er det miljøministeren, som kan fastsætte regler herom efter miljøvurderingslovens § 42. Denne kompetence kan dog i medfør af miljøvurderingslovens § 43, stk. 1, delegeres for konkrete projekter og projektyper til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Den foreslåede § 16, nr. 2, svarer til de regler om gebyrer, som følger af VE-lovens § 58, hvorefter der også opkræves gebyrer for myndighedsbehandlingen af forundersøgelsestilladelser og etableringstilladelser til statslige udbud af havvindmøller.

Det følger af den foreslåede § 16, nr. 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte regler om gebyrer til dækning af omkostninger til tilsyn, som udføres i medfør af lovforslagets § 14. Tilsynet i lovforslagets § 14, stk. 1, vil angå overholdelse af loven og af de regler, der er fastsat i medfør af loven. Ministeren vil ligeledes efter lovforslagets § 14, stk. 1, kunne føre tilsyn med tilladelser og andre afgørelser truffet efter loven, herunder at vilkår i disse tilladelser og afgørelser overholdes. Det vil sige, at tilsynet vil være begrænset til et tilsyn vedrørende projekteringen og anlægget af energiøen. På samme vis som den foreslåede § 16, nr. 1, vil miljøvurderingslovens § 42 finde anvendelse for så vidt angår fastsættelse af regler om gebyrer for tilsyn, der følger af miljøvurderingsloven. Det vil indebære, at der efter den foreslåede § 16, nr. 2, vil kunne fastsættes regler om gebyrer ved tilsyn, som går videre end miljøvurderingslovens regler. Det kan eksempelvis være tilsyn, som vil angå selve anlægsarbejdet samt sikkerhedsmæssige forhold i den forbindelse. Som nævnt ovenfor er det miljøministeren, som kan fastsætte regler om fastsættelse af gebyrer ved tilsyn efter miljøvurderingsloven, jf. miljøvurderingslovens § 42. Denne kompetence kan dog i medfør af miljøvurderingslovens § 43, stk. 1, delegeres for konkrete projekter og projektyper til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

I medfør af den foreslåede § 16, nr. 2, vil klima-, energi og forsyningsministeren kunne fastsætte regler om, hvem der vil skulle afholde omkostningerne forbundet med tilsynet. For så vidt angår eksempelvis tilsyn med tilladelser og andre afgørelser truffet efter loven, kan ministeren fastsætte regler om, at opkrævningen af gebyrer for tilsynet rettes mod modtageren af disse tilladelser og afgørelser. I den forbindelse vil klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere kunne fastsætte regler om, hvordan omkostningerne ved tilsyn mellem flere aktører kan fordeles.

Den foreslåede bemyndigelse forudsættes anvendt til fastsættelse af gebyrer, som alene kan dække de faktiske omkostninger i forbindelse med det udførte tilsyn. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil herefter efter bestemmelsen eksempelvis kunne fastsætte regler om gebyr ud fra antallet af timer, som myndigheden bruger på tilsynet samt eventuelle omkostninger til indhentning af ekspertbistand på f.eks. miljøområdet eller af mere teknisk karakter. Der vil også i medfør af bestemmelsen kunne fastsættes regler om, at gebyret kan dække eventuelle rejseomkostninger til og fra energiøen, som måtte være nødvendige for udøvelsen af tilsynet for myndigheden og for den indhentede ekspertbistand.

I medfør af den foreslåede § 16 vil klima-, energi- og forsyningsministeren også kunne fastsætte regler om, at andre myndigheder, som i medfør af lovforslagets § 9 måtte få delegeret hele eller dele af opgaverne efter lovforslagets §§ 2, 3, 4 og 14 vil kunne få dækket deres faktiske omkostninger ved disse opgaver. Det bemærkes, at lovforslagets § 10 vil afskære administrativ klageadgang for afgørelser truffet i medfør af lovforslaget og regler udstedt i medfør heraf. Den foreslåede § 16 vil også være omfattet heraf, hvorefter opkrævning af gebyrer ikke vil kunne påklages til anden administrativ myndighed.

Til § 17

Efter § 3, 2. pkt., i lov om eksklusive økonomiske zoner har Danmark jurisdiktion i de eksklusive økonomiske zoner med hensyn til anlæg og benyttelse af kunstige øer, installationer og anlæg, videnskabelig havforskning samt beskyttelse og bevarelse af havmiljøet. Ifølge forarbejderne (Folketings Tidende 1995/1996, tillæg A, spalte 3175) er § 3 i lov om eksklusive økonomiske zoner en rammebestemmelse, hvor de nærmere rettigheder for Danmark vil blive udfyldt ved særskilt lovgivning eller administrativ regulering.

I tilknytning hertil fremgår det endvidere af Justitsministeriets Jurisdiktionsudvalgs betænkning nr. 1488 af 2007 om Dansk straffemyndighed, side 47, at Danmark efter lovens § 3 har jurisdiktion i de eksklusive økonomiske zoner med hensyn til anlæggelse af og benyttelse af kunstige øer, installationer og anlæg, videnskabelig havforskning samt beskyttelse og bevarelse af havmiljøet. Videre følger det af betænkningen, at retsvirkningerne af den udvidede jurisdiktionskompetence i forhold til Danmarks eksklusive økon-

omiske zone er, at de nævnte anlæg mv. betragtes som dansk territorium for så vidt angår udstrækningen af dansk ret.

Lovovertrædelser, der begås på disse steder, herunder i forbindelse med anlæggelsen af disse steder, er dermed undergivet dansk straffemyndighed i kraft af straffelovens § 6, nr. 1, om territorialprincippet. Ifølge straffelovens § 6, nr. 1, omfatter den danske straffemyndighed handlinger, som foretages i den danske stat.

Af den foreslåede § 17, stk. 1, følger, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der 1) påbegynder forundersøgelser, anlæg af energiøen eller andre dispositioner uden tilladelse efter lovens §§ 3 og 4, 2) tilsidesætter vilkår i en tilladelse eller andre afgørelser i medfør af loven eller 3) undlader at efterkomme påbud efter lovens § 15.

Den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 1, vil vedrøre straf for overtrædelse af visse af lovens bestemmelser. I medfør af § 3 i lov om eksklusive økonomiske zoner har Danmark jurisdiktion i den eksklusive økonomiske zone. Det vil også omfatte strafferetlig jurisdiktion. Den foreslåede § 17, stk. 1, vil udgøre selvstændig lovgivning for så vidt angår lovovertrædelser, der begås på energiøen. Da de foreslåede lovovertrædelser i § 17, stk. 1, nr. 1-3, navnlig vil angå forhold, som vil kunne overtrædes i anlægsfasen, og dermed på et tidspunkt, hvor der endnu ikke vil være en energiø, vil § 16, stk. 1, også finde anvendelse i energiøens anlægsfase. Lovovertrædelser efter den foreslåede § 17, stk. 1, vil dermed kunne begås og straffes uden, at der endnu er et konkret fysisk sted i form af en energiø, hvorpå lovovertrædelser vil kunne begås.

Hermed vil den foreslåede § 17, stk. 1, indebære, at overtrædelse af gerningsindholdet i nr. 1-3, jf. nærmere nedenfor, vil kunne straffes, såfremt en overtrædelse begås i den eksklusive økonomiske zone, og uanset om der vil være en færdig energiø-konstruktion på tidspunktet for lovovertrædelsen. Hermed vil den foreslåede § 17, stk. 1, i princippet udstrække jurisdiktionen i lovforslaget til hele den eksklusive økonomiske zone, dog særligt i tilknytning til energiøens forventede placering, jf. oversigtskortet over energiøens forventede placering i Nordsøen (bilag 1 til den foreslåede lov). Da lovforslaget imidlertid kun vil angå anlæg af energiøen, er det klima-, energi- og forsyningsministerens vurdering, at dette er sagligt begrundet. Således vil ovennævnte sikre, at lovovertrædelser, der begås i anlægsfasen, også vil kunne straffes, herunder hvor de bliver begået ved eksempelvis skibstransport til og fra energiøen i dennes anlægsfase. Hertil kommer, at kredsen af ansvarssubjekter efter den foreslåede bestemmelse vil være en relativ mindre kreds, jf. nedenfor. Det bemærkes, at lovovertrædelser efter den foreslåede § 17, stk. 1, som begås på søterritoriet og på land i kraft af dansk jurisdiktion i sig selv vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 1, vil rette sig mod virksomheder (juridiske selskaber) og fysiske personer, som

ikke overholder det nærmere beskrevne gerningsindhold i det foreslåede stk. 1, nr. 1-3, jf. nærmere nedenfor. Ansvarssubjektet for den foreslåede bestemmelse er snævert i den forstand, at det kun er virksomheder og fysiske personer, som har en tilknytning til anlægget af energiøen, som vil kunne opfylde gerningsindholdet i den foreslåede bestemmelse. Eksempelvis vil den virksomhed eller fysiske person, som har fået tilladelse til anlæg af energiøen, og som ikke overholder vilkårene i tilladelsen, kunne straffes, ligesom andre virksomheder eller fysiske personer, som den pågældende har entret med, og som vil udføre arbejdet i tilladelserne, også vil kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse.

For så vidt angår gerningsindholdet i det foreslåede nr. 1-3, vil bestemmelsen på flere punkter svare indholdsmæssigt til VE-lovens § 72, stk. 1, og miljøvurderingslovens § 56, stk. 1. Både VE-lovens § 72, stk. 1, og miljøvurderingslovens § 56, stk. 1, indeholder således bestemmelser om straf i situationer, hvor projekter påbegyndes uden tilladelse, hvor vilkår i tilladelser tilsidesættes, og hvor påbud ikke efterkommes.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 1*, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der påbegynder forundersøgelser, anlæg af energiøen eller andre dispositioner uden tilladelse efter §§ 3 og 4.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, nr. 1, vil have til formål at indføre hjemmel til bødestraf i loven for at sikre, at navnlig forundersøgelser og anlægsarbejde vedrørende energiøen ikke påbegyndes, uden at de nødvendige tilladelser i medfør af loven vil være meddelt af klima-, energi- og forsyningsministeren. Fastsættelse af bødens størrelse vil ske i overensstemmelse med straffelovens bestemmelser herom.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 2*, at der fastsættes straf i form af bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning for den, som tilsidesætter vilkår i en tilladelse eller andre afgørelser i medfør af loven. Det foreslåede stk. 1, nr. 2, vil bl.a. omfatte tilsidesættelse af vilkår om sikkerhedsmæssige eller miljømæssige forhold, ligesom det også vil omfatte tilsidesættelse af vilkår om eksempelvis koordinering med og indhentelse af tilladelser fra andre myndigheder, inden anlægsarbejdet vil skulle påbegyndes.

Endelig foreslås det i *stk. 1, nr. 3*, at der fastsættes straf i form af bøde for den, som undlader at efterkomme påbud efter § 15. Den foreslåede bestemmelse vil også omfatte påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

Efter det foreslåede *stk. 2* kan der i regler, der udstedes i medfør af loven, fastsættes bødestraf for overtrædelse af

reglerne eller af vilkår og påbud fastsat i medfør af reglerne. Ligesom det foreslåede stk. 1 vil det foreslåede stk. 2 rette sig mod virksomheder (juridiske selskaber) og fysiske personer. For en gennemgang af ansvarssubjekterne henvises til bemærkningerne ovenfor til det foreslåede stk. 1. Det bemærkes, at § 3 i lov om eksklusive økonomiske zoner også giver mulighed for at udfylde rammebestemmelsen ved administrativ regulering. Det foreslåede stk. 2 vil netop indeholde hjemmel til bødestraf, som vil skulle medvirke til at sikre lovforslagets overholdelse, når lovforslaget vil blive udmøntet ved administrativ regulering i form af bekendtgørelser.

I modsætning til det foreslåede stk. 1 vil det foreslåede stk. 2 ikke i sig selv indeholde straffebestemmelser, men det foreslåede stk. 2 vil i stedet give mulighed for at fastsætte bødestraf i bekendtgørelser om f.eks. krav til projektsøgere ansøgning efter lovforslagets 5 samt om regler om beskyttelse af udpegede naturbeskyttelsesområder og beskyttede dyrearter i medfør af lovforslagets § 7. For så vidt angår sidstnævnte, vil det eksempelvis kunne angå fastsættelse af straffebestemmelse ved bekendtgørelse, som fastsætter straf for forsætlig forstyrrelse af beskyttede dyrearter i habitatdirektivets bilag IV, litra a. Sådanne bestemmelser ses bl.a. i § 7 i bekendtgørelse nr. 1476 af 13. december 2010 om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg og elforsyningsnet på havet.

Det foreslåede *stk. 3* fastslår, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

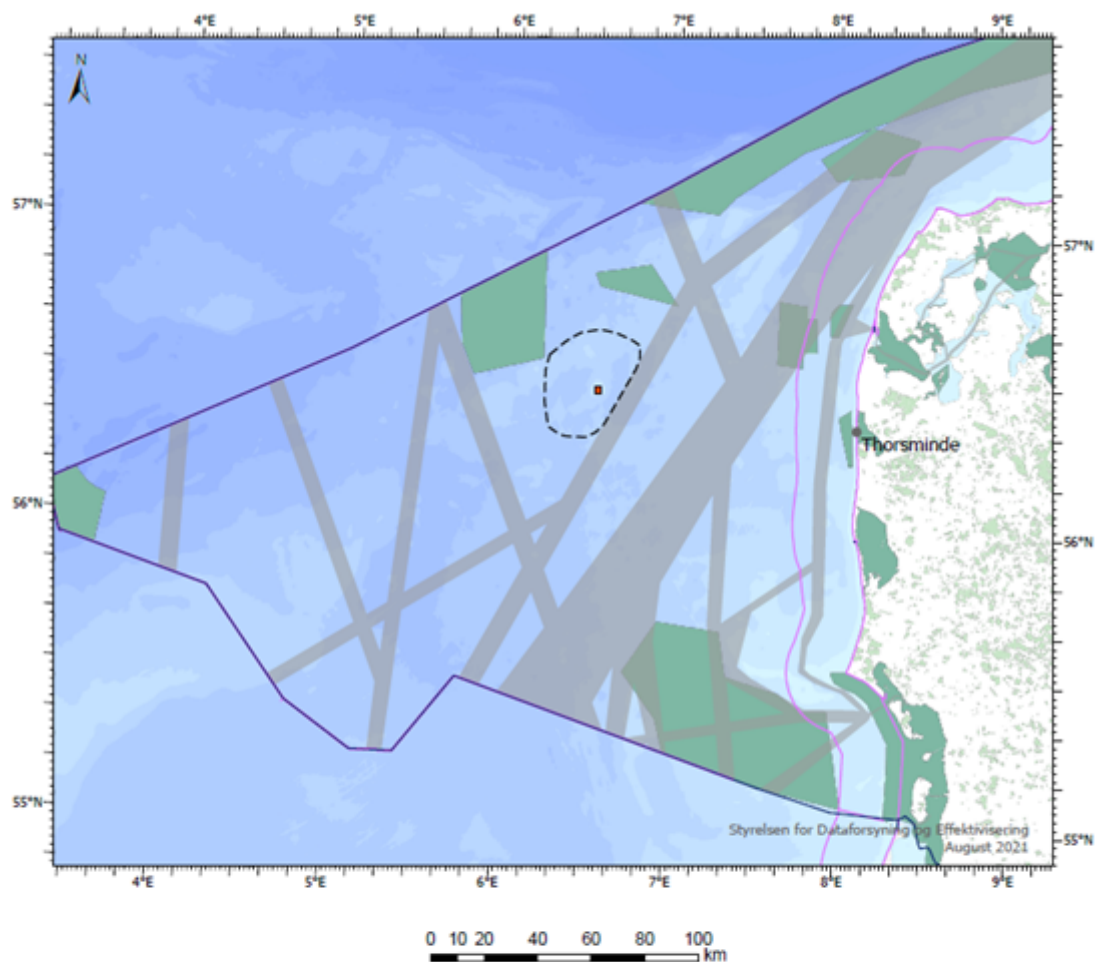
Det foreslåede stk. 3 har det formål at sikre, at juridiske personer kan pålægges bødestraf for såvel overtrædelse af loven som overtrædelse af bekendtgørelser udstedt i medfør af loven. For så vidt angår overtrædelse af loven, vil det eksempelvis kunne angå tilsidesættelse af de vilkår, som kan fastsættes i medfør af lovforslagets § 4, stk. 4. For så vidt angår overtrædelse af bekendtgørelser, vil det eksempelvis kunne angå forhold i medfør af lovforslaget § 5 om fastsættelse af regler med krav til projektsøgers ansøgning samt lovforslagets § 7 om fastsættelse af regler, der bl.a. vil implementere naturbeskyttelsesdirektiverne.

Til § 18

Det foreslås med lovforslagets § 18, at loven træder i kraft den 1. januar 2022. Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at princippet om fælles ikrafttrædelse af erhvervsrettet regulering overholdes.

Bilag 1

Oversigtskort over energiøens forventede placering i Nordsøen i forhold til Natura 2000-områder og havstrategiområder (natur- og miljøbeskyttelsesområder) samt sejladskorridorer

Signaturforklaring:

- Forventet placering af energiøen
- Forundersøgelingsområde for placering af energiø samt 3 GW havvindmølleparker og relateret infrastruktur
- Eksklusiv Økonomisk Zone (EØZ)
- Søterritoriet
- Sejladskorridorer
- Natur- og Miljøbeskyttelse